592 - Tomie
593 - Biblioteca
594 - Biblioteca.
595 - Soale
596 - Fiuta
597 - Ceryluitoru
598
599 distruse.
600

Securitatea

STRICT SECRET

591

Nr. 3 (31) – 1975

PENTRU PATRIA NOASTRĂ, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

STRICT
SECRET

Securitatea 3

Exemplar nr. 591

1975

Cuprins

SINTEZE, OPINII, DEZBATERI

Concluzii din analiza unor evenimente deosebite produse în obiective economice și măsuri ce se impun pentru îmbunătățirea activității de prevenire — general-maior Emil MACRI 3

Să discutăm despre...

Rețeaua informativă. (Opinii pe marginea Ordinului 000700/1975)

Spre împlinirea unor deziderate majore: consolidarea rețelei informative și lărgirea frontului informațional — general-maior Gheorghe RISTEA 9

Principalele imperative ale ordinului privind munca cu rețeaua informativă de securitate: calitate, optimizare, eficiență — colonel Dragoș IȚCUȘ . . . 11

Prevederile noului ordin pot și trebuie să ridice munca cu rețeaua informativă pe o treaptă calitativ nouă — locotenent-colonel Ioan ATOMEI 13

Propaganda în rîndul populației

Din practica I.J. Iași al Ministerului de Interne pe linia activității de popularizare a legilor și prevenire a infracționismului — colonel Ioan CLEJU . . . 15

INFORMAȚII INTERNE

Conlucrarea dintre serviciul de informații interne și cel de pază, ordine și miliție rurală — sarcină permanentă de mare răspundere — colonel Aurel ARDELEANU 19

Cazul V. P. — colonel Gheorghi BÎRZOI 22

CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Pentru îndeplinirea la nivelul celor mai înalte exigențe a sarcinilor specifice în domeniul comerțului exterior — căpitan Vasile MIHAILĂ 26

Catastrofa nu s-a produs, dar... (Cum a fost soluționat un caz suspect de diversiune pe calea ferată) — locotenent-colonel Constantin DUMITRU 31

CONTRASPIONAJ

Să dăm mai multă atenție alegerii, studierii și verificării candidaților la recrutare în activitatea de contraspionaj — colonel Aristotel STAMATOIU, căpitan Sorin BOLDEA 34

Terorismul internațional (I) — colonel Ștefan BLAGA, colonel Aristotel PLEȘA 41

Documentar

Spionajul francez — locotenent-colonel Ion TAMEȘ, maior Tudor ROȘIORU, căpitan Sorin-Ioan BOLDEA 44

CONTRAINFORMAȚII MILITARE

Din nou despre unele căi de scurgere a informațiilor din Ministerul de Interne — colonel Nicolae UNGUREANU 49

Încercări sociologice

Zvonul, ca fenomen social ce interesează munca de securitate — locotenent-colonel doctorand Paulian PĂSĂRIN 51

CURIER JURIDIC

Aspecte rezultate din cercetarea penală a unor cazuri de subminare a economiei naționale și de divulgare a secretului economic — colonel Gheorghe VASILE . 56

Cu privire la raportul dintre procesul penal și actele premergătoare — locotenent-colonel doctor Dumitru MARINESCU 61

Din presa de peste hotare

Cernelurile secrete — traducere și prelucrare de colonel Ion LĂZĂROIU 68

Spioane occidentale care lucrează împotriva Occidentului — traducere de căpitan Nicolae CĂLUGĂRIȚA 71

Noi apariții editoriale 72

Concluzii din analiza unor evenimente deosebite produse în obiective economice și măsuri ce se impun pentru îmbunătățirea activității de prevenire

Textul prescurtat al expunerii tovarășului general-maior EMIL MACRI la convocarea din iunie 1975

În conformitate cu prevederile „Programului de măsuri pentru îmbunătățirea activității de contrainformații în sectoarele economice", toate inspectoratele județene au analizat împrejurările și cauzele care au determinat producerea evenimentelor deosebite ce au avut loc în obiectivele economice în anul 1974 și în primul trimestru al anului 1975. Analizele au scos în evidență cauzele care au generat și condițiile ce au favorizat producerea unor evenimente, modul în care au fost cercetate și soluționate lipsurile manifestate în activitatea de cunoaștere și de stăpînire a situației operative și măsurile ce se impun pentru înlăturarea lor, în scopul prevenirii oricăror fapte generatoare de evenimente sau alte stări de pericol ce se pot solda cu pagube pentru economia națională. In același timp au fost făcute propuneri cu caracter de generalizare, privind măsuri ce trebuie luate pe linia muncii de securitate pentru ca activitatea de prevenire să se ridice la nivelul impus de cerințele dezvoltării și complexității economiei noastre naționale.

În perioada la care se referă analiza au avut loc, atît ca urmare a unor fapte intenționate cît și datorită neglijenței unor angajați sau generate de situații imprevizibile, un număr de evenimente deosebite ce s-au soldat cu pagube materiale directe, precum și cu nerealizări de producție estimate la peste 5 miliarde lei.

În legătură cu timpul producerii evenimentelor este de reținut faptul că un număr însemnat și îndeosebi cele mai grave dintre acestea s-au produs noaptea sau în zilele nelucrătoare, unele fiind comise cu intenții și avînd urmări deosebite.

Analizîndu-se ramurile economice în care s-au produs evenimentele, rezultă că frecvența cea mai mare s-a înregistrat în transporturi, chimie, industriile ușoară și alimentară, mine și petrol.

Din totalul evenimentelor ce au avut loc in perioada analizată citeva sînt mai deosebite prin consecințele ce s-au înregistrat.

De exemplu, în seara zilei de 14 aprilie 1974, la Combinatul petrochimic Pitești, secția Piroliză I, a avut loc un incendiu de mari proporții în instalația olefine II. Incendiul a fost generat de explozia vasului de faclă cuprinzind și deteriorind utilaje tehnologice, mecanice și conducte de legătură cu instalațiile aferente, pagubele materiale fiind deosebite. La acestea se adaugă nerealizări de producție de către combinat și beneficiari și accidentarea mortală a unui muncitor. În urma cercetărilor efectuate a rezultat că manifestări de instabilitate a vasului de faclă — deplasare anormală de pe postament — s-au înregistrat încă de la 12 ianuarie 1971 dar, cu toate că la data respectivă instalația era în termen de garanție, furnizorul extern nu a fost încunoștințat de acest lucru și nu i s-a cerut să stabilească cauzele fenomenului și măsurile necesare pentru a nu se mai repeta. Ulterior, în iunie 1971 și octombrie 1973 au avut loc noi deplasări ale vasului de faclă, însă nici atunci nu au fost luate măsuri pentru stabilirea și înlăturarea cauzelor reale, factorii competenți din cadrul combinatului rezumindu-se la a cere unele explicații firmei furnizoare și la refacerea și consolidarea fundației deteriorate. În acest caz a fost începută urmărirea penală împotriva a 10 angajați pentru infracțiunea de neglijență în serviciu, urmînd a fi trimiși în judecată.

Dintre evenimentele mai deosebite ce au avut loc menționăm, de asemenea, avaria tehnică produsă în ziua de 6 iulie 1974 la galeria nr. 2 de la barajul Vidraru-Argeș, prin dislocarea stîncii de la capătul aval al galeriei și ruperea tronsonului blindat. Debitul de apă evacuat prin galeria avariată a fost de circa 600 m^3/sec. față de circa 300 m^3/sec. cît este capacitatea de transport a albiei rîului Argeș. Viitura de apă evacuată prin galerie a provocat moartea a două persoane și pagube materiale importante prin inundațiile produse în aval. În urma cercetărilor întreprinse a rezultat că avaria s-a produs din cauza pierderii stabilității masivului de rocă din zona aval a galeriei nr. 2 sub acțiunea efectelor hidrostatice și hidrodinamice ale apelor care s-au infiltrat în sistemul fisural al masivului.

În ziua de 15 ianuarie a.c. s-a produs o avarie urmată de explozie la linia I de sinteză a fabricii de amoniac din cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice Slobozia, soldată cu pagube materiale. Din datele obținute în procesul cercetărilor efectuate a rezultat că evenimentul s-a produs ca urmare a neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu în timpul executării lucrărilor de montaj de către angajați ai Trustului de montaj utilaj chimic București, care a avut în subantrepriză executarea lucrărilor de montaj la linia respectivă. Concret, pe traseul de temperatură și presiune înaltă a fost încorporat un tronson din oțel carbon în loc de oțel aliat, așa cum era prevăzut în proiectul de execuție, oțelul carbon fiind contraindicat pentru astfel de instalații. În acest caz au fost trimise în judecată 6 persoane, pentru infracțiunea de neglijență în serviciu.

Din cauzele cercetate a rezultat că unele evenimente sînt urmarea unor acte de diversiune evidente, iar altele au avut loc ca urmare a unor grave neglijențe în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu din partea unor

angajați. Indiferent de modul în care s-au săvîrșit faptele, noi avem obligația de a trage concluziile necesare pentru a stabili cauzele — din punctul nostru de vedere — care au făcut posibilă neprevenirea unor astfel de situații și pe baza lor să acționăm pentru prevenirea unor asemenea evenimente în viitor.

Analiza evenimentelor ce au avut loc, a cauzelor acestora sau împrejurările ce le-au favorizat, a modului de cercetare și soluționare a cazurilor respective, reliefează unele neajunsuri în activitatea aparatului de contrainformații în sectoarele economice care nu ne-au permis să le prevenim.

1. Nu se cunoaște în detaliu situația operativă din obiectivele economice deservite contrainformativ.

Din cercetarea incendiului produs la Întreprinderea de autocamioane „Steagul Roșu" Brașov s-a desprins concluzia că ofițerii de securitate ce deserveau obiectivul, neavînd o rețea corespunzătoare, nu au cunoscut intențiile unui element dușmănos de a incendia depozitul. Este de menționat că în rîndul paznicilor, din care respectivul făcea parte, exista o stare de spirit necorespunzătoare, legată de neplata orelor suplimentare, proferindu-se chiar unele amenințări, în sensul că vor da foc întreprinderii, vor distruge utilaje sau vor întreprinde alte acțiuni de răzbunare. Toate acestea nefiind cunoscute la timp, nu s-au întreprins nici măsuri pentru anihilare.

În urmă cu un an, tot pe fondul unor asemenea nemulțumiri — și tot la această uzină — s-a produs acțiunea dușmănoasă de introducere în mai multe motoare a unor corpuri străine. Este clar că dacă se cunoșteau în detaliu stările de lucruri din uzină, se putea acționa în direcția prevenirii actelor dușmănoase amintite.

De asemenea, evenimentul de la Combinatul petrochimic Pitești demonstrează că ofițerii nu au fost în măsură să aprecieze corect pericolul ce-l prezintă deplasările fundației vasului de faclă, întrucît nu au dispus de o rețea informativă competentă din punct de vedere profesional, care să poată aprecia la adevărata valoare situația respectivă, precum și consecințele ce le poate produce.

2. Nu se acționează potrivit legii pentru reglementarea accesului în unitățile economice și pentru aplicarea dispozițiilor legale în legătură cu paza obiectivelor.

Spre exemplu, în luna noiembrie 1974 în atelierul de prelucrări mecanice din cadrul Întreprinderii metalurgice de metale neferoase Baia-Mare au fost descoperite un număr de trei cochilii din cupru deteriorate prin lovire cu un corp dur, de către autori neidentificați. Săvîrșirea acestei fapte a fost favorizată și de lipsurile manifestate pe linia reglementării accesului și pazei la atelierul respectiv, unde era o afluență mare de angajați care nu erau controlați, putînd pătrunde în orice loc.

La Șantierul naval Drobeta Turnu-Severin, din aceeași cauză a

neasigurării corespunzătoare a pazei obiectivului și neverificării în mod riguros a accesului personalului, în noaptea de 19/20 august 1974 a fost posibilă pătrunderea unui element dușmănos care a scris pe pereții și ușile unei hale inscripții cu conținut dușmănos.

3. Nu se acționează cu fermitate pentru tragerea la răspundere a celor ce se fac vinovați de producerea unor acte de distrugere cu intenție sau din culpă.

Semnificativ în acest sens este cazul de la Combinatul petrochimic Pitești, Secția Piroliză I, unde la început a existat multă nehotărîre și tărăgănare, însușindu-se cu ușurință concluziile unor specialiști, care au apreciat evenimentul drept „un accident tehnic imprevizibil". Numai după intervenția expresă a conducerii de partid s-a acționat și s-au stabilit culpe pentru un număr însemnat de persoane.

În același context al lipsei de fermitate pot fi amintite și trei cazuri de fapte intenționate din județul Bacău (o așezare de obstacole pe calea ferată, un scurtcircuit provocat la sistemul de semnalizare automată pe C.F.R. și avarierea unui compresor de la Fabrica de zahăr Sascut), care, inițial, nu au fost tratate ca evenimente deosebite de inspectoratul județean respectiv.

În august 1974 la Combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila, un angajat, venind la lucru în stare de ebrietate, a efectuat o manevră greșită, oprind toate instalațiile timp de aproape 24 ore și producînd pagube de peste o sută mii lei. În loc să se ia de către ofițerii noștri măsura trimiterii respectivului în justiție, s-a deschis dosar de urmărire informativă, pentru a stabili mobilul faptei comise de cel în cauză.

4. În cercetarea și soluționarea evenimentelor nu se conlucrează în mod corespunzător cu celelalte organe — miliție și procuratură — pînă la completa soluționare a cazului.

În cursul anului trecut și chiar în primul trimestru al acestui an au fost cazuri cînd deși cercetările inițiale efectuate indicau clar persoanele vinovate de producerea evenimentului, luarea măsurilor împotriva acestora a fost tărăgănată timp îndelungat. Astfel, în noiembrie 1974, la scurt timp după comiterea faptei (așezarea unor tuburi încărcate cu oxigen pe calea ferată, lovite de un tren de persoane și care se putea solda cu o adevărată catastrofă) autorul a fost descoperit și deși existau suficiente probe despre vinovăția acestuia, trimiterea lui în judecată a fost tărăgănată luni de zile.

În 14 iulie 1974, din cauza unei avarii în sistemul de alimentare cu energie electrică, la ferma avicolă Mihăilești-Ilfov au murit prin asfixiere cîteva zeci de mii de găini. Deși încă de la început cercetările au relevat culpa electricianului de serviciu, care și-a părăsit nejustificat locul de muncă, cazul a fost cercetat de organele noastre și ale miliției pînă la 7 ianuarie 1975. Au fost deci necesare 6 luni de cercetări ca să se „documenteze" un caz în care vinovăția era clară de la primele cercetări.

5. Sînt și cazuri cînd fapte infracționale evidente nu sînt aduse la cunoștința organelor competente.

Au fost numeroase cazuri cînd deși faptele unor angajați constituiau clar infracțiuni — unele din ele putîndu-se solda cu consecințe grave — nu au fost sesizate organele de urmărire penală fiind apreciate simple abateri, împotriva vinovaților aplicîndu-se doar măsuri administrative. Spre exemplu, în noiembrie 1974 în stația C.F.R. Vaslui, din cauza unui manevrant care a uitat un sabot pe linie, au deraiat trei vagoane, întrerupîndu-se circulația mai multe ore. Cazul nu a fost sesizat procuraturii de organele noastre, el fiind sancționat administrativ. În ianuarie 1975, în stația Păuliș-Arad a fost primit un tren pe o linie ocupată și numai datorită atenției mecanicului ciocnirea nu s-a produs. Deși cercetările au scos în evidență vinovăția impegatului de mișcare și a acarului de serviciu, care au efectuat parcursul greșit, cazul nu a fost semnalat procuraturii, respectivilor desfăcîndu-li-se contractul de muncă.

Din analiza evenimentelor ce au avut loc în perioada la care ne-am referit, a cauzelor ce le-au generat și a lipsurilor manifestate în activitatea ofițerilor, rezultă sarcini importante pe linia prevenirii pentru aparatul de contrainformații în sectoarele economice. Dintre acestea le considerăm ca mai importante pe următoarele :

— Luarea de măsuri ferme și diversificate, în funcție de specificul fiecărui obiectiv economic în parte și în baza ordinelor în vigoare, pentru cunoașterea și stăpînirea temeinică a situației operative.

— Crearea unei rețele informative corespunzătoare în toate obiectivele economice, precum și instruirea și dirijarea acesteia, astfel încît să fie capabilă a sesiza din timp, a interveni direct și a semnala în mod operativ orice stare de pericol sau fenomen negativ care pot genera evenimente sau se pot solda cu pagube pentru economia națională. Acordarea unei atenții sporite creării de rețea informativă în schimburile de noapte.

— Cunoașterea tuturor stărilor de spirit necorespunzătoare apărute în rîndul personalului, precum și a unor aspecte de nemulțumiri personale, a angajaților recalcitranți, violenți.

— Instruirea rețelei informative pentru a semnala toate aspectele de încălcare a procesului tehnologic, de nerespectare a proiectelor de execuție, încălcarea normelor de protecția muncii și de pază contra incendiilor, nerespectarea clauzelor contractuale, precum și orice aspect care contravine desfășurării normale a activității productive.

— Selecționarea și cuprinderea în supraveghere informativă generală a tuturor persoanelor care prin comportarea și activitatea lor prezentă sînt pretabile la săvîrșirea unor acțiuni care să aducă pagube economiei naționale sau să genereze evenimente, indiferent dacă au sau nu antecedente politice sau penale.

— Lichidarea tendințelor de subapreciere a unor sectoare considerate „mai puțin importante" și luarea celor mai urgente măsuri pentru impulsionarea activității contrainformative în agricultură, industriile alimentară și ușoară, comerț și cooperație.

— Acordarea unei atenții mai mari problemei creării de rețea

informativă în rîndul personalului ce lucrează în compartimentele cu aparatură de măsură și control și în sectorul controlului calității producției.

— Intensificarea muncii informativ-operative pentru depistarea persoanelor cu preocupări ostile sau pretabile la comiterea unor fapte antisociale, indiferent de antecedentele politice sau penale ale acestora, în scopul prevenirii săvîrșirii de infracțiuni contra securității statului.

— Desfășurarea unei activități organizate și operative pe linia informării organelor competente, capabile să ia măsuri pentru prevenirea producerii de evenimente și insistarea pînă la remedierea efectivă a situațiilor semnalate.

— Interpretarea și tratarea ca evenimente deosebite a tuturor cazurilor care se încadrează în prevederile ordinelor în vigoare.

— Cercetarea cu operativitate și competență a evenimentelor ce au avut loc în scopul stabilirii cauzelor ce le-au generat și a persoanelor ce se fac vinovate. În acest scop să se ia măsuri pentru lichidarea tendințelor de tărăgănare a soluționării unor cauze.

— Manifestarea unei exigențe sporite pe linia tragerii la răspundere, conform prevederilor legale, a tuturor persoanelor ce se fac vinovate de producerea unor evenimente sau de persistența unor cauze favorizatoare producerii de evenimente.

— Pregătirea continuă a ofițerilor de contrainformații în sectoarele economice pe profilul obiectivelor ce le deservesc, pentru a putea fi în măsură să aprecieze veridicitatea informațiilor, concluziile trase de diverse comisii și a adopta cele mai corespunzătoare măsuri.

— Preocuparea pentru acoperirea informativă a obiectivelor încă din fazele de construcții-montaj, astfel încît să poată fi prevenite atît evenimentele ce pot avea loc în perioada respectivă, cît și cele ce se pot produce ulterior din cauza executării greșite a unor lucrări sau nerespectării proiectelor de execuție. În acest sens se va acționa mai mult în acele județe ce au un plan mare de investiții, de creare a unor numeroase capacități industriale noi în viitorul cincinal.

— Cooperarea cît mai eficientă cu celelalte organe ale Ministerului de Interne și în mod deosebit cu cele de miliție și pompieri, astfel încît, în baza ordinelor în vigoare, să se acționeze în așa mod ca să se îngusteze cît mai mult posibilitățile de acțiune a elementelor rău intenționate. Este necesară o cooperare mai bună cu organele de pază și ordine în ceea ce privește paza bunurilor, întocmirea și reactualizarea planurilor de pază a obiectivelor, selecționarea, verificarea, instruirea și controlul personalului de pază. O atenție deosebită trebuie acordată organizării pazei obștești, pentru asigurarea unor sectoare, agregate ori instalații importante în procesul de producție, în scopul prevenirii incendiilor, exploziilor, avariilor, distrugerilor ori a altor evenimente.

Pentru îndeplinirea la nivelul cerințelor a acestor sarcini, ofițerii de contrainformații în sectoarele economice să urmărească pînă la capăt modul cum se soluționează orice eveniment produs, chiar dacă el a fost declinat altor organe. Totodată se impune creșterea exigenței șefilor față de ofițerii din subordine, pentru obținerea unei eficiențe sporite pe linia activității de prevenire.

Să discutăm despre...

REȚEAUA INFORMATIVĂ

Urmărind să contribuie la însușirea și aplicarea unitară a prevederilor ORDINULUI Nr. 000700/1975 al ministrului de interne, publicația „Securitatea" își propune să insereze articole privind munca de creare, instruire, dirijare și educare a rețelei informative de securitate, făcînd loc în paginile sale opiniilor valoroase ale unor ofițeri de securitate cu experiență practică în acest domeniu.

Spre împlinirea unor deziderate majore: consolidarea rețelei informative și lărgirea frontului informațional

Perfecționarea continuă a aparatului de securitate este impusă de însăși evoluția sarcinilor pe care le are de îndeplinit, de continua schimbare a condițiilor social-politice în care acesta își desfășoară activitatea. Personalul operativ al ministerului nostru cunoaște din practica muncii de fiecare zi că sarcinile pe linia apărării cuceririlor revoluționare ale poporului, a legalității socialiste, a ordinii și liniștii publice au devenit și devin pe zi ce trece tot mai complexe, solicitînd din partea tuturor mai multă competență, mai mult simț de răspundere, metode de muncă tot mai perfecționate, care să contracareze experiența și viclenia dușmanilor cu care avem de luptat. Ca ofițeri de securitate sîntem integral antrenați în procesul schimbărilor și transformărilor, puși în situația de a judeca și de a adopta rapid decizii în condiții complexe, generate de multiple interacțiuni ale proceselor politice, economice, sociale etc.

Cred că în acest context trebuie apreciată și importanța deosebită pe care o prezintă pentru munca noastră Ordinul ministrului de interne nr. 000700 din 10 iulie 1975, întrucît acesta inserează în prevederile sale măsuri precise privind perfecționarea instrumentului nostru de bază: rețeaua informativă.

Imediat după apariția ordinului, în I. J. Mureș s-au organizat studierea și însușirea prevederilor acestuia

la nivelul factorilor de răspundere, cu care ocazie s-au fixat și măsurile necesare pentru aplicarea lor în practică ; la nivelul fiecărui compartiment de muncă din sectorul informativ au avut apoi loc seminarii. Separat, cu factorii de conducere s-a dezbătut problema candidaților la recrutare, indicîndu-se măsuri concrete privind sprijinul real pe care șefii trebuie să-l acorde subordonaților pe parcursul desfășurării acțiunii de atragere la colaborare.

În zona noastră de responsabilitate, în cazurile în care recrutarea se realizează prin atragere treptată la colaborare, în raportul cu propunere se stabilesc anticipat problemele care urmează să fie puse în discuție cu ocazia contactărilor, iar după fiecare întîlnire cu candidatul, șefii profesionali analizează modul de desfășurare, eficiența și măsurile ce trebuie întreprinse pînă la întîlnirea următoare. Dealtfel, momentul intrării în contact cu candidatul și calea determinării lui să colaboreze cu organele de securitate se hotărăsc de șeful nemijlocit împreună cu ofițerul respectiv.

Pentru asigurarea unei continuități în verificarea rețelei informative, avînd în vedere că din practica muncii rezultă o scădere a preocupării ofițerilor pentru această activitate, s-a hotărît ca odată cu definitivarea recrutării să se fixeze și măsurile prin care se va acționa pentru verificarea loialității sursei și a sincerității sale în practica culegerii de informații, iar semestrial factorii de răspundere să analizeze eficiența măsurilor luate.

Consider că prin aceste măsuri se vor realiza deziderателе majore care au stat de fapt la baza elaborării ordinului : consolidarea rețelei informative și lărgirea frontului informațional.

Avînd în vedere particularitățile generate de destinația caselor de întîlniri și a celor conspirative, opinez ca în verificarea lor să se pună accent pe discuții cu rețeaua introdusă și cu gazdele respective, pe cunoașterea atitudinii acestora din urmă la locul de muncă și în anturaje, întrucît dacă s-ar recurge la consultarea unui prea mare număr de surse, s-ar putea ajunge la desconspirarea casei mai înainte chiar de a fi utilizată.

Din discuțiile cu efectivul informativ din cadrul Inspectoratului Mureș s-au desprins și unele aspecte care cred că ar suscita interes pentru dezbateri și schimb de experiență la nivelul unităților de securitate.

Iată cîteva :

1. Practica inspectoratului nostru a dovedit eficientă metoda atragerii treptate la colaborare și a recrutărilor pe bază de materiale compromițătoare, în special pe linia cultelor și sectelor ;

2. Apreciem necesară organizarea unei dezbateri pe tema diversității mijloacelor și metodelor prin care se asigură realizarea legăturii în orice condiții cu persoanele din rețea. În cadrul Inspectoratului Mureș, atît de la ofițer spre sursă, cît și invers, solicitarea unei întîlniri în afara celei planificate se efectuează prin folosirea telefonului, a unor semne pe traseele cunoscute de deplasare ale ofițerului sau ale sursei etc., cu deplina respectare a normelor de conspirativitate ; pe lîngă legătura personală cu unele surse bine verificate și cu experiență în practica de culegere a informațiilor, pentru obținerea în timp util a unor date ce prezintă interes deosebit (și a căror transmitere nu suferă amînare), se utilizează și căsuța poștală, informația fiind redactată convențional sau folosindu-se scrierea ascunsă.

General-maior Gheorghe RISTEA

Principalele imperative ale ordinului privind munca cu rețeaua informativă de securitate : calitate, optimizare, eficiență

Analizînd, odată cu prelucrarea Ordinului nr. 000700/1975, aplicarea cerințelor respectivului ordin la specificul județului Suceava, am pus în discuția cadrelor de securitate deficiențele manifestate în studierea candidaților la recrutare pentru rețeaua informativă, neajunsurile în cunoașterea trăsăturilor de caracter ori prezentarea eronată — de multe ori exagerată — a posibilităților de informare ale unor candidați ca și aspecte, mai des întîlnite, de îndrumare, orientare și dirijare șablon a rețelei, care, în anumite cazuri, s-a concretizat în obținerea unor informații fără valoare operativă (mai ales în mediul rural).

În legătură cu perspectiva creșterii ponderii rezidenților în procesul de culegere a informațiilor, prin mărirea numărului surselor din legătură, coordonată cu prevederea din Programul de măsuri pe linie de contrainformații în obiectivele economice, potrivit căreia 50% din rețeaua compartimentului să fie organizată în rezidenturi, avînd în vedere specificul turistic al județului Suceava, am subliniat în mod deosebit răspunderea ofițerilor, a șefilor de toate treptele, în procesul alegerii, studierii și verificării temeinice a viitorilor rezidenți.

S-a atras, de asemenea, atenția asupra obligativității extinderii supravegherii informative generale, ceea ce reclamă, implicit, mărirea corespunzătoare a potențialului informativ, în condițiile existenței aceluiași număr de cadre, subliniindu-se necesitatea dezvoltării rezidențelor și la celelalte compartimente (în special la serviciul de informații interne și la serviciul de contraspionaj), pentru locurile și mediile din competență, inclusiv în localitățile rurale și în obiectivele turistice. Din acest punct de vedere am luat deja măsuri de dezvoltare, în comune, a rețelei din legătura ofițerilor de securitate, în paralel cu aceea din legătura subofițerilor de la posturile de miliție, pentru a realiza o supraveghere mai largă și un control mai eficient asupra situației operative din această zonă.

În fapt, prelucrarea prevederilor Ordinului nr. 000700/1975 s-a transformat într-o analiză aprofundată a stadiului muncii informative, vizînd ridicarea calității acesteia, creșterea răspunderii și discernămîntului profesional de care trebuie să dea dovadă fiecare ofițer în munca de punctare, studiere, verificare, recrutare, conducere și educare a rețelei informative.

În spiritul cerințelor majore puse de tovarășul ministru Teodor Coman în fața cadrelor de comandă, în legătură cu rețeaua informativă, am stabilit pentru conducerea organului

de securitate (îndrituită prin ordin să aprobe recrutarea informatorilor și rezidenților) obligativitatea de a urmări lunar modul în care șefii de servicii și subordonații lor execută prevederile noului ordin, în limitele competențelor care le revin.

Personal am realizat sondaje periodice asupra persoanelor incluse în rețea. Am hotărît, de asemenea, cu conducerea organului de securitate o analiză comparativă a rețelei create în primul semestru al anului 1975, cu aceea recrutată după apariția ordinului, analiză ce va avea loc în luna noiembrie 1975, urmînd ca experiența pozitivă, neajunsurile și concluziile să fie aduse la cunoștința întregului aparat informativ-operativ de securitate. Asemenea analize, vizînd executarea în bune condiții a cerințelor stipulate în ordin, vor fi continuate și în anul următor.

Apreciez că măsurile pe care le-am luat, completate cu cele ulterioare, rezultate din constatările făcute, vor contribui la realizarea în bune condiții a prevederilor noului ordin privitor la munca cu rețeaua informativă de securitate.

★

În ideea obținerii de rezultate optime, cerute de conducerea ministerului prin Ordinul nr. 000700/1975, doresc să supun atenției cîteva păreri personale :

1. Dat fiind că în art. 2 alin. 3, din ordinul la care ne referim, se dispune folosirea cu precădere a colaboratorilor în obiective, puncte vulnerabile etc., apreciez că este util să se aibă în vedere că în obiectivele economice ponderea trebuie să o aibă informatorii. Aceasta ar fi necesar pentru a nu se da o interpretare eronată conținutului ideii, mai ales că la recenta convocare avută cu aparatul economic de securitate și miliție, la nivelul organului central de profil, s-a stabilit că ponderea din totalul rețelei informative în obiectivele economice o constituie informatorii, colaboratorii fiind creați pe măsura necesităților și pentru scopurile care reies din posibilitățile locale.

2. Pornind de la conținutul Programului de măsuri al ministerului privind îmbunătățirea activității miliției economice, aprobat recent de ministrul de interne, apreciez necesitatea unor adaptări la noile cerințe, prevăzîndu-se pe viitor, în sectoarele economice și P.O.M.R sarcini de o mai mare amploare informativă.

3. Consider că se impune, de asemenea, înțelegerea clară a prevederilor art. 9 din ordin, referitoare la *aprobarea scrisă* de includere în rețea *numai pentru persoanele care prezintă utilitatea reală și îndeplinesc condițiile cerute*. Mă refer la informatori și colaboratori. In cazul acestora, apreciez că este necesar ca aprobarea să fie dată numai în situația cînd, prin sesizările făcute în procesul recrutării, cadrul care aprobă are certitudinea utilității recrutării. Dacă nu a făcut asemenea sesizări, recrutarea să se considere ca fiind realizată prin metoda atragerii treptate. Șeful care dă aprobarea să participe la unul-două contacte și după ce și-a format convingerea deplină să aprobe (sau să nu aprobe, după caz) includerea în rețea. După părerea mea, acest procedeu va obliga cadrele, ce au dreptul de a da asemenea aprobări, să participe efectiv în procesul lărgirii și consolidării rețelei informative, eliminîndu-se astfel balastul care, în unele situații, a dus la o creștere artificială a rețelei.

Colonel Dragoș IȚCUȘ

Prevederile noului ordin pot și trebuie să ridice munca cu rețeaua informativă pe o treaptă calitativ nouă

Ordinul ministrului de interne nr. 000700/1975, prin prevederile sale concise și concrete, repune în drepturi depline o experiență pozitivă, care în decursul anilor și-a dovedit viabilitatea și a reușit să se impună, în ciuda unor încercări, altfel bine intenționate, de a găsi „noi soluții" problemei muncii cu rețeaua informativă, dar care au avut urmări negative în munca noastră. Pentru a pune capăt neajunsurilor create pe această linie, începutul l-a marcat Ordinul nr. 000250/1973 cu privire la munca informativă a organelor de securitate, în baza căruia s-a făcut un salt calitativ în ce privește crearea, folosirea, controlul și îndrumarea activității cu rețeaua informativă. A fost nevoie de o intensă activitate pe multiple planuri, pentru a pune ordine în structura cadrului organizatoric existent, care să permită ofițerilor și șefilor lor să poată analiza, aprecia și orienta, în mod concret, activitatea fiecărui informator și colaborator.

În vederea însușirii și aplicării corecte a ordinului în activitatea practică, s-au organizat mai întîi studierea și dezbaterea lui cu cadrele cu funcții de conducere, scoțîndu-se în evidență elementele calitativ noi, modalitățile practice în care se cer a fi realizate prevederile sale. Ulterior, s-au organizat studierea și dezbaterea acestuia pe colective, cu toți ofițerii care lucrează cu rețeaua informativă, aducîndu-se în discuție laturile negative manifestate pe această linie și făcîndu-se trimiteri concrete la reglementările noului ordin.

Prin prevederile sale, care definesc cu rigurozitate calitatea de informator, colaborator, rezident și gazdă de casă de întîlniri, Ordinul nr. 000700/1975 pune un accent deosebit pe crearea unei rețele informative de calitate, pe latura educării, instruirii și verificării ei permanente, în scopul realizării sarcinilor cu eficiență sporită. De aceea, după studierea ordinului, următoarea etapă a constituit-o trecerea la reorganizarea muncii cu întreaga rețea informativă, înregistrîndu-se pe toate planu-

rile o sporire a exigenței și responsabilității în recrutarea unor informatori și colaboratori cu reale posibilități de informare. Desigur, ne aflăm încă la început în ce privește aplicarea ordinului, dar avem certitudinea că rezultatele calitativ superioare nu vor întîrzia să se arate.

Apreciem ca deosebit de importantă prevederea care se referă la limitarea celor ce pot aproba includerea sau scoaterea din rețeaua informativă. Acordînd acest drept numai cadrelor cu funcții de cea mai mare responsabilitate în organizarea și conducerea activității informative și precizînd obligațiile ce le revin în pregătirea, organizarea și efectuarea recrutării, ordinul ridică la un nivel superior răspunderea celor investiți cu acest drept.

Pe această linie, în cadrul Inspectoratului Sibiu s-au înregistrat unele rezultate chiar anterior apariției noului ordin. Sesizînd că unii șefi, cu drept de a aproba recrutări după vechiul ordin, dau aceste aprobări cu ușurință, fără un studiu temeinic, șeful inspectoratului a luat temporar măsura ca orice recrutare să fie aprobată personal de dînsul. E drept, s-a încetinit întrucîtva ritmul recrutărilor, dar ceea ce s-a făcut, s-a făcut mai bine.

Menționarea expresă a datelor pe care trebuie să le cuprindă raportul cu propuneri de recrutare, rezultate din conținutul materialelor de studiu și verificare, este de natură să înlăture superficialitatea și ușurința din practica unor ofițeri. Indicarea locului recrutării, a modalităților de aducere a candidatului la recrutare, precum și a variantei de retragere, obligații la care se cam renunțase, pe lîngă faptul că incumbă o mare răspundere din partea tuturor ofițerilor, le oferă șefilor posibilitatea de a controla.

Ordinul insistă asupra necesității de a considera educarea, instruirea și verificarea rețelei informative ca un proces de muncă continuu, în cadrul căruia trebuie cultivate și dezvoltate o serie de calități și trăsături, între care dragostea de patrie și partid, intransigența față de cei ce încalcă legea, cultul față de dreptate și adevăr etc.; de asemenea, ordinul stabilește necesitatea ca, în procesul verificării, să se cunoască loialitatea și sinceritatea persoanelor din rețea, modul cum acestea respectă indicațiile date, regulile de conspirativitate stabilite, toate în scopul furnizării corecte, obiective și în timp util a informațiilor ce prezintă interes operativ.

Spre deosebire de cel anterior, noul ordin reglementează precis problema conținutului dosarelor personale ale persoanelor din rețea. S-ar putea crede că aceasta este o chestiune de formă, dar din practica muncii rezultă necesitatea ca dosarul să reflecte personalitatea persoanelor din rețea, activitatea acestora în munca de colaborare, să reprezinte în orice moment oglinda fidelă a rezultatelor muncii lor. Această prevedere este de natură să asigure mai multă ordine și oferă în orice moment posibilitatea ca orice cadru care analizează dosarul să-și poată face o imagine clară asupra persoanelor din rețea, asupra muncii depuse de ofițer și să procedeze în consecință.

Executarea întocmai a prevederilor noului ordin, privitor la munca cu rețeaua informativă, va ridica activitatea de securitate pe o treaptă calitativ nouă.

Locotenent-colonel Ioan ATOMEI

Pro jure

Din practica I. J. Iași al Ministerului de Interne pe linia activității de popularizare a legilor și prevenire a infracționismului

„Trebuie să se dezvolte și mai mult practica informării de către organele de miliție și securitate a maselor populare asupra diferitelor cazuri de infracțiuni, punerii în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii a celor ce încalcă legile țării, aplicîndu-se cu fermitate prevederile legale împotriva infracțiunilor". (Din Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.)

Întreaga activitate desfășurată de Inspectoratul județean Iași al Ministerului de Interne, pe linia popularizării și cunoașterii legislației, este condusă și îndrumată nemijlocit de Comitetul județean Iași al P.C.R., pe baza unui program general, în care unitatea noastră este nominalizată cu sarcini concrete. În virtutea acestor sarcini, cît și a ordinelor conducerii Ministerului de Interne, a concluziilor ultimei analize la nivelul ministerului, inspectoratul a întocmit un *plan de măsuri*, care prevede, între altele, acțiuni concrete pentru popularizarea și cunoașterea actelor normative în vigoare. De menționat că *acțiunile întreprinse de inspectorat pe linia cunoașterii și popularizării legilor au fost și sînt, de regulă, precedate de o intensă muncă informativă, de controale și discuții cu conducătorii organizațiilor socialiste și cu alți salariați*, stabilindu-se ce probleme se impun a fi tratate și dezbătute, cu ce categorii de salariați și cetățeni este necesar să se insiste mai mult.

În cadrul activității noastre pe această linie, am acordat atenție actelor normative care reglementează *apărarea secretului de stat* (Legea nr. 23/1971, H.C.M. nr. 19/1972, Codul penal); *relațiile cu cetățenii străini* (Legea nr. 25/1969, H.C.M. nr. 18/1972, Decretul nr. 225/1974); *deplasările în străinătate* (Decretul nr. 156/1970, Decretul nr. 184/1974, Cod penal — art. 253); *regimul armelor, munițiilor, explozivelor, substanțelor toxice și stupefiantelor; regimul vamal, pirateria, deținerea ilegală de publicații și alte materiale de propagandă fascisto-legionară* etc.

Sub îndrumarea, cu sprijinul și aprobarea Comitetului județean Iași al P.C.R. anual se organizează, la nivelul județului, cu conducătorii organizațiilor socialiste și obștești, secretarii comitetelor de partid, primarii și secretarii consiliilor populare, in-

clusiv cele comunale, analize privind modul cum sînt respectate actele normative ce reglementează apărarea secretului de stat, relațiile cu cetățenii străini, plecările în străinătate etc. Anul acesta ca și în ceilalți ani, această analiză s-a desfășurat pe baza unui material prezentat de șeful inspectoratului, cu constatări desprinse din controalele efectuate, cu evidențierea aspectelor negative, a factorilor vinovați și a măsurilor pentru remedierea lor. Din dispoziția organelor județene de partid, concluziile convocării au fost prelucrate în toate organizațiile socialiste, în cadrul adunărilor generale ale salariaților și în localitățile rurale, în adunări ale cetățenilor. Ședințe asemănătoare au avut loc și cu persoanele care lucrează la compartimentele de documente secrete și protocol din organizațiile socialiste existente pe raza județului nostru.

În afara acestor acțiuni, de la începutul anului și pînă în prezent, ca urmare a unor schimbări petrecute în structura personalului din obiective, cît și a unor neajunsuri constatate în urma controalelor făcute de noi, s-a impus necesitatea prelucrării repetate a acestor acte normative în peste 150 organizații socialiste. *Mai eficiente s-au dovedit acele adunări în care au fost analizate și dezbătute și unele cazuri locale de încălcare a legilor în vigoare și în care s-au dispus sancțiuni contravenționale, disciplinare sau materiale,* cum s-a întîmplat la Centrul teritorial de calcul, la Combinatul de fibre sintetice, la Uzina de prelucrare a maselor plastice ș.a., unde mai mulți salariați au fost sancționați contravențional pentru încălcări ale actelor normative. De exemplu, salariații A.S., B.I. și V.D., de la Întreprinderea „Țesătura" Iași și Întreprinderea de perdele Pașcani au făcut deplasări la o ambasadă din București, cu documente secrete asupra lor și au stabilit relații cu reprezentanții ambasadei respective, fără aprobarea conducerii întreprinderii în care lucrează, motiv pentru care au fost sancționați contravențional, retrogradați în funcții, retrăgîndu-li-se și aprobarea de acces la documente secrete.

Avînd în vedere prezența în Centrul Universitar Iași a unui număr mare de studenți străini, s-a organizat cu studenții români și cadrele didactice prelucrarea tuturor actelor normative care reglementează relațiile cu străinii, regimul străinilor, regimul valutar, apărarea secretului de stat, regimul armelor, munițiilor, explozivelor, substanțelor toxice și stupefiantelor și chiar prevederile Decretului nr. 153/1970.

Totodată, cadre din conducerea inspectoratului și ofițeri anume desemnați au făcut *expuneri* pe teme specifice, la întîlnirile organizate cu trei serii de cursanți ai Școlii interjudețene de partid Iași, cu cadrele și elevii liceelor și școlilor profesionale din județ, precum și cu reprezentanții cultelor neoprotestante, catolici, ortodocși, cu stareții și ghizii din Eparhia Moldova. De asemenea, prelucrarea actelor normative, inclusiv a celor nou apărute, s-a asigurat și în mediul rural, de către șefii posturilor de miliție, cu ocazia unor adunări cetățenești organizate pe sate și cătune, în adunările generale din C.A.P.-uri. Evidențiem faptul că la un număr de 58 organizații socialiste din județ, sub îndrumarea ofițerilor de securitate, *s-au constituit colective* formate din jurisconsult, șefii compartimentelor personal, documente secrete și protocol, care, în urma unor controale, au analizat în Comitetul oamenilor muncii modul în care sînt cunoscute și respectate de salariați actele normative ce reglementează apărarea secretului de stat, relațiile cu cetățenii străini etc., stabilind măsuri utile, în majoritatea cazurilor de prelucrare repetată a acestor acte normative și a concluziilor analizei pe ateliere, sectoare, secții și servicii. Aspectele negative constatate au fost combătute prin *gazetele de uzină și stațiile de radioamplificare.*

Pe linia activității de popularizare și cunoaștere a legislației s-a dovedit utilă, în unele cazuri, și *discutarea într-un cadru mai restrîns* a celor ce au comis abateri sau erau predispuși să facă acest lucru, arătîndu-li-se consecințele și urmările grave ale faptelor lor. Semnificativ, în acest sens, este cazul unui grup de tineri — depistați de organele de securitate pe raza județului nostru — care intenționau să fugă din țară, prin deturnarea unei aeronave. Cazul lor a fost prelucrat cu participarea părinților și a unor cunoscuți. Informativ s-a stabilit că cei în cauză, cu toate că își dădeau seama că ceea ce fac nu este legal, nu aveau imaginea consecințelor deosebit de grave pe care le puteau provoca, fiind determinați să se dezică de intențiile lor. Părinții au desprins concluzia necesității unei supravegheri permanente și atente a celor în cauză. În cazurile conducătorilor sectanți „Zamisnicu", „Bengescu" și „Hurubaie" — urmăriți informativ — prin discutarea lor în prezența principalelor legături, a rudelor, le-a fost demascată activitatea de înșelătorie, ceea ce a condus la destrămarea grupărilor sectante respective și la stagnarea activității de prozelitism.

Într-un număr mai restrîns de organizații socialiste s-au folosit pentru popularizarea actelor normative și alte procedee printre care amintim *organizarea de dezbateri referitoare la acele prevederi ale actelor normative mai des încălcate.* Au fost antrenați la aceste dezbateri în special salariații cunoscuți de noi ca fiind predispuși să cadă în greșeală, de la „Tehnoton", Institutul județean de proiectări etc. S-a realizat, de asemenea, *verificarea pe bază de testare* a acelor categorii de salariați care au acces la documente secrete și intră, prin specificul muncii, în relații cu străinii sau au responsabilități pe aceste linii (Uzina de prelucrarea maselor plastice, C.E.T. și altele).

Popularizarea actelor normative ce interesează securitatea statului s-a realizat eficient și prin intermediul *postului de radio Iași, al gazetelor uzinale și al stațiilor de radioamplificare.* Fie că s-au reamintit obligațiile ce decurg din aceste acte, fie că s-au criticat neajunsurile, lipsurile și cazurile de încălcare a lor (Combinatul de fibre sintetice, Întreprinderea de transporturi auto,

Intreprinderea mecanică „Nicolina", Intreprinderea de antibiotice și altele) s-a reușit să se creeze un climat de vigilență și răspundere, căruia, prin forța colectivului, i se supun toți salariații.

S-au folosit pentru popularizarea legislației și paginile ziarului „Flacăra Iașului".

Atit in ziarul propriu-zis, cit și in *foaia volantă „In slujba legii"* (a cărei editare a fost reluată) sint publicate periodic materiale prin care urmărim educarea juridică a cetățenilor, cu referire specială la consecințele incălcării actelor normative in vigoare. Dintre acestea, amintim materialele referitoare la rezultatele unor controale, constatarea unor neajunsuri etc. Altele au tratat acțiunile de inșelătorie sub masca activității sectante comise de „Hariton" și „Zamisnicu", precum și cazul numitei „D.M.", rămasă ilegal in străinătate, dar care in cele din urmă s-a intors in patrie.

Toate aceste măsuri, cit și altele, specifice muncii de securitate, au făcut să se producă in ultimul timp mai puține incălcări ale actelor normative.

Pe această linie s-au inregistrat insă și unele neajunsuri pe care ne străduim să le lichidăm. Numai in lipsurile din activitatea noastră găsim cauza unui număr de peste 78 incălcări ale legilor, constatate de la inceputul anului pină in prezent, din care 47 sancționate cu avertisment, iar 31 cu amenzi contravenționale. *Nu in toate cazurile ne-am conjugat armonios activitatea de aplicare și popularizare a legislației cu munca informativă, cu acoperirea informativă a tuturor locurilor unde se pot comite incălcări ale legilor.*

In cadrul activității de aplicare și popularizare a legilor s-a făcut mai puțin pe linia tineretului, precum și in rindul unor categorii de intelectuali.

In viitor, ne propunem să ne perfecționăm activitatea desfășurată pe linia aplicării și popularizării legislației, să contribuim mai mult la formarea educației juridice a cetățenilor, mai ales la tineri, folosind din plin posibilitățile pe care ni le creează școala, facultatea. De asemenea, ne propunem să exploatăm in mod tot mai eficient mijloacele de propagandă la care avem acces, iar activitatea să fie mai bine organizată, sincronizată cu munca informativă, adaptată in raport de cerințele și specificul fiecărei categorii de salariați și cetățeni.

Sintem conștienți că cheia succesului nostru in desfășurarea unei activități de calitate pe această linie o constituie legătura strinsă cu masele populare, cu oamenii muncii din toate sectoarele de activitate. Numai in aceste condiții organele de securitate pot realiza sarcina nobilă de a contribui la educarea juridică a cetățenilor, la transformarea lor in oameni cu o inaltă conștiință, constructori activi și hotăriți ai orinduirii noastre socialiste.

Colonel Ioan CLEJU

Conlucrarea dintre serviciul de informații interne și cel de pază, ordine și miliție rurală – sarcină permanentă de mare răspundere

Pentru realizarea in condiții optime a supravegherii informative generale și a unor sarcini privind urmărirea informativă specială in mediul rural se impune așezarea intregii activități de cooperare intre serviciul de informații interne și serviciul de pază, ordine și miliție rurală (P.O.M.R.) din cadrul miliției județene in limitele prevederilor legale, ale ordinelor și instrucțiunilor in vigoare. In acest scop, lunar și ori de cite ori a fost nevoie, la nivelul celor doi șefi de serviciu s-a analizat modul in care șefii de posturi execută sarcinile pe linie de securitate, desprinzindu-se concluzii și stabilindu-se măsuri menite să contribuie la imbunătățirea activității acestui domeniu al muncii de securitate.

Stabilirea sarcinilor ce revin lucrătorilor de la posturile de miliție comunale din planul anual de căutare a informațiilor s-a făcut după o largă consultare a ofițerilor operativi din cele două servicii și a șefilor de posturi, toate acestea vizind asigurarea, și in mediul rural, a unui potențial informativ corespunzător sarcinilor actuale. De asemenea, ofițerii operativi din cele două servicii au analizat permanent capacitatea și aportul rețelei din legătura șefilor de posturi, stabilind și propunind măsuri de profilare a unor persoane din rețea, in raport cu specificul și problemele ce le ridică munca de securitate in localitățile rurale. **Noile recrutări de informatori pentru supravegherea informativă a unor medii, locuri și categorii de persoane ce interesează munca de securitate s-au efectuat cu sprijinul efectiv al ofițerilor de securitate.**

NOTĂ: Avind in vedere importanța temei — cooperarea securitate-miliție in mediul rural — facem apel către toate cadrele care au responsabilități pe această linie să trimită pe adresa publicației **„Securitatea"** articole in care să se refere la experiența lor.

Verificarea și aprecierea aportului rețelei informative din legătura șefilor de posturi și a ajutorilor de șefi de posturi s-au făcut, de asemenea, cu sprijinul efectiv al ofițerilor de securitate cu responsabilități in mediul rural. În același mod s-a procedat și la scoaterile din rețea, mergindu-se pină la contactarea personală de către șefi și de ofițeri a persoanei ce făcea obiectul acestei măsuri.

La controalele de fond executate de conducerea serviciului P.O.M.R. au participat, cu regularitate, și ofițeri de securitate (șeful serviciului de informații interne sau ofițeri specialiști pe probleme), prilej de analiză temeinică a modului în care cei controlați și-au dus la îndeplinire sarcinile pe linie de securitate și de îndrumare concretă asupra modului cum să se acționeze în viitor.

Totodată, concluziile desprinse din controalele comune și din analizele periodice au fost valorificate cu ocazia convocărilor de învățămînt cu subofițerii de la posturile de miliție comunale, la care au participat cu regularitate și șeful serviciului informații interne ori ofițerul cu responsabilități în mediul rural din cadrul serviciului.

Preocupările și străduințele depuse de cele două servicii au condus la obținerea de rezultate bune în mediul rural, pe linia supravegherii informative generale, în rezolvarea anumitor sarcini de urmărire informativă specială și în realizarea unor măsuri operative.

Iată cîteva exemple :

Aflîndu-ne în posesia unei informații de primă sesizare, din care rezultau preocupările unui fost legionar, dintr-o localitate a județului Maramureș, de a scrie epigrame cu caracter satiric la adresa orînduirii sociale din țara noastră, au fost întreprinse măsuri de verificare, activitate la care a fost antrenat și șeful postului de miliție din localitate. Prin intermediul unei surse din legătura șefului de post am intrat în posesia caietului cu epigrame. Din lectura epigramelor s-a desprins cu claritate caracterul denigrator al lor, verificîndu-se astfel informația. Prin alte măsuri operative, s-a stabilit că fostul legionar înmîna caietul cu epigrame, spre a fi citite, unor persoane de „încredere". Pentru curmarea acestei activități au fost obținute și alte materiale documentare, pe baza cărora au fost luate măsuri de neutralizare a acțiunilor celui în cauză.

O sursă din legătura șefului de post dintr-o altă comună a județului a semnalat intenția de evaziune a unui grup format din trei tineri, care, pentru a-și pune în aplicare planul, s-au angajat la munci agricole într-o comună din județul Timiș, situată lîngă granița cu Iugoslavia, în scopul studierii posibilităților de trecere frauduloasă a frontierei. Au fost întreprinse de urgență măsuri informative, în urma cărora s-a stabilit localitatea unde erau cei trei tineri, informînd despre intențiile

acestora organul de miliție din localitatea respectivă. Fiind chemați la sediul organului și punîndu-li-se în vedere să părăsească zona, întrucît li se cunosc intențiile, tinerii au revenit în comuna de origine, prevenindu-se astfel evaziunea.

Într-o localitate din județul Maramureș, un cadru didactic a fost semnalat cu legături în exterior și atitudine ostilă orînduirii sociale din țara noastră. Ajutorul șefului de post din localitate a fost antrenat în clarificarea acestui caz. Prin măsurile informativ-operative întreprinse s-a confirmat că profesorul avea asemenea manifestări. În plus a mai rezultat că, în preajma ultimelor alegeri, negase democratismul sistemului electoral din țara noastră. Cu ajutorul șefului de post au fost obținute și alte materiale de documentare, în baza cărora respectivul a fost avertizat. Avertizarea s-a făcut într-un cerc lărgit, acțiune la care a participat și inspectorul general de învățămînt din județul Maramureș.

Rezultate fructuoase pe linia cooperării au fost obținute și în direcția combaterii activității ostile a unei secte ilegale, reușindu-se să fie prinse în flagrant, amendate și destrămate grupări sectante ilegale în diverse localități din județul nostru, să confiscăm o mare cantitate de material mistico-ostil.

Pe această linie un caz interesant a fost rezolvat cu sprijinul efectiv al șefului de post din comuna Săcălășeni. Existau semnalări că într-un sat autori necunoscuți multiplică și difuzează materiale mistico-ostile. În urma instructajului făcut de noi, șeful postului de miliție reușește să prindă în flagrant pe un membru al familiei „Fîntînaru", cînd difuza material mistico-ostil multiplicat. Cu aprobările de rigoare și cu consimțămîntul celui în cauză s-a trecut la efectuarea unei percheziții domiciliare, cu care ocazie a fost descoperit și confiscat un șapirograf, folosit pentru multiplicare, precum și o mare cantitate de materiale cu conținut mistico-ostil.

Ne oprim aici cu exemplificările, deși numărul cazurilor rezolvate este mult mai mare, în speranța că am reușit să scoatem în evidență eficiența cooperării între organul de securitate și cel de miliție din mediul rural, pe raza județului Maramureș.

Pentru ca această activitate să devină mai fructuoasă vom acorda în viitor o atenție și mai mare în atragerea subofițerilor de la posturile comunale de miliție la rezolvarea unor sarcini de securitate, avînd în vedere și actualele ordine și orientări pe linie de contrainformații în sectoarele economice și de contraspionaj.

De asemenea, preconizăm ca la convocările periodice cu subofițerii de la posturi să prelucrăm teme specifice, în vederea asigurării cunoașterii problemelor de securitate actuale din mediul rural și creșterea aportului acestora la rezolvarea unor sarcini ale muncii de securitate.

Colonel Aurel ARDELEANU

CAZUL V. P.

Materialele pe care le dețin în prezent organele ministerului nostru atestă faptul că numărul difuzărilor de înscrisuri cu conținut dușmănos se menține ridicat. Deși acționează izolat, unii dintre autorii de astfel de înscrisuri, pentru a crea impresia existenței unor acțiuni organizate, se erijează ca „reprezentanți" ai unor așa-zise organizații, comitete, partide etc. Cei mai mulți dintre aceștia folosesc calea poștei. Sînt însă și situații cînd asemenea elemente difuzează fițuici în diferite locuri accesibile publicului sau execută inscripții cu conținut dușmănos și instigator, în diferite locuri publice, mai ales în incinta unor organizații socialiste.

Cazul pe care îl prezentăm în continuare reliefează o serie de aspecte și particularități mai puțin întîlnite în descoperirea unor autori de înscrisuri dușmănoase.

„Tranzit Piatra-Olt"

În luna mai 1970, Unitatea specială „S" a primit, în vederea identificării autorului, o scrisoare cu conținut profund dușmănos, introdusă într-un plic de culoare bej-pal, mărimea 20/15 cm. Pe plic se afla aplicată ștampila „Tranzit Piatra-Olt", ceea ce indica că fusese introdusă în cutia poștală din gara Piatra-Olt. La expeditor era scris : „Muncitorii de la Uzinele Grivița Roșie". În interiorul plicului se aflau cinci file de registru tip contabilitate, fiecare filă fiind scrisă pe ambele pagini cu litere tipografice, majuscule, cu tendință vădită de deghizare.

În cuprins, autorul se situa pe poziția unei persoane bine informate, nemulțumite pentru unele măsuri luate împotriva sa, aducînd insulte, calomnii și ofense la adresa unor persoane cu munci de conducere. Dată fiind localitatea de expediere a plicului, acțiunea pentru identificarea autorului începea pe raza de activitate a Inspectoratului județean Olt al Ministerului de Interne.

Conținutul scrisorii a permis să se emită unele ipoteze : autorul e posibil să fi deținut o funcție de conducere în organele de partid sau de stat ; într-o perioadă mai îndepărtată de timp probabil a urmat cursurile Academiei de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu", autorul făcînd referiri la aspecte din viața personală a unui fost cadru didactic care, cu ani în urmă, a funcționat la o catedră a academiei în calitate de profesor ; autorul are o pregătire medie, fapt dovedit prin greșelile gramaticale și de ortografie pe care le face în mod neintenționat ; ar putea fi originar sau a lucrat în unul din centrele muncitorești din județul Caraș-Severin ori județele limitrofe, de unde a fost promovat într-o funcție de conducere, iar datorită reorganizărilor intervenite ulterior a fost scos din funcție ; a lucrat sau lucrează în probleme tehnice ori apropiate acestei ramuri, unde se folosește scrisul tipografic ; se află în apropierea unor tovarăși cu munci de răspundere pe linie de partid sau lucrează într-un sector mai deosebit.

Ca măsură de bază s-a impus verificarea grafică a probelor de comparație, operație extrem de dificilă și îngreunată de scrisul tipografic cu majuscule, deghizat. Verificările grafice întreprinse la diferite surse de probe de scris de la întreprinderi și instituții facilitează restrîngerea cercului de suspecți, dar fără un rezultat concret.

Trec aproape șase luni de căutări febrile, la care sînt angrenate multe, foarte multe cadre de la Inspectoratul județean Olt și de la unitatea centrală de linie. Și iată că la o instituție se dă peste mai multe caiete în care se ținea evidența activității unor persoane. Scrisul din caiete prezenta foarte multe asemănări grafice cu piesa incriminată.

Se evită săvîrșirea unei erori

Nu numai asemănările grafice, dar și foarte mulți indici rezultați din cuprinsul scrisorii conduceau spre concluzia că posesorul caietelor este expeditorul plicului din luna mai 1970. Entuziasmat, ofițerul din cadrul Unității speciale „S", care participa la lucrarea cazului, vine la bază înarmat cu date informative referitoare la bănuit și cu probe de scris aparținînd acestuia.

Expertul, care este chemat să analizeze din punct de vedere grafic scriptele de comparație aduse, dă ascultare mai mult datelor culese pe linie informativă și întocmește raportul de constatare tehnico-științifică, prin care se atestă că persoana ce a scris în caietele de evidență este una și aceeași cu autorul scrisorii în litigiu. În baza acestei concluzii se folosesc diverse mijloace ale muncii de securitate. Materialele obținute permit întocmirea formelor necesare reținerii și cercetării bănuitului. Dar înainte de a se obține aprobarea conducerii, șeful unității centrale de linie ordonă să se procure de la bănuit și alte probe de scris, printre care și unele înscrisuri personale și să se mai efectueze o expertiză grafică. Noua analiză grafică infirmă prima concluzie, demonstrînd cu certitudine că autorul scrisorii incriminate este o altă persoană. În ultimul moment se evită astfel eroarea.

Este normal să se pună întrebarea : unde s-a greșit ? În primul rînd, constatarea tehnico-științifică care s-a întocmit inițial a avut la bază numai înscrisuri din caietele de evidență, nu și înscrisuri personale de la cel bănuit. Din punct de vedere tehnic, expertul trebuia să sesizeze faptul că multiplele asemănări grafice din caietele probă se datoresc scrisului mai multor persoane, iar asemănările să nu fie date pe seama deghizajului făcut de autor în piesa incriminată. La acestea se adaugă și influența unor date informative, care au fost coroborate fără a fi aprofundate și analizate în toată complexitatea lor. S-a pus accentul prea mult pe unele coincidențe : suspectul era îndepărtat din serviciu pentru abateri, era cunoscut cu manifestări dușmănoase, avea unele legături în București, la Uzinele „Grivița Roșie". Aceste aspecte apăreau și în scrisoarea cu conținut dușmănos.

Începe urmărirea pe țară

Într-un moment cînd se intrase în impas, autorul a expediat un nou plic, de data aceasta din București, indicînd la expeditor aceeași adresă: „Muncitorii de la Uzinele Grivița Roșie". Plicul era simplu, de mărime obișnuită, de culoare albă, iar hîrtia — de mărimea unei file duble, provenind dintr-un registru, tip contabilitate, diferit de primul. Conținutul scrisorii, cu foarte mici deosebiri, era aproape identic cu cel din prima scrisoare. Și scrisul era același — tipografic cu majuscule.

Studiul criminalistic al scrisorii nu

a oferit elemente in plus însă noul loc de expediere determină mutarea acțiunii in Capitală și inceperea urmăririi pe țară.

În baza conținutului inscrisului s-a hotărit localizarea autorului cu serviciul și cu domiciliul. Unele expresii și cuvinte indicau că bănuitul a lucrat sau lucrează la mina Secu, este dintr-o localitate unde se folosește cuvintul „giban", are tangență cu sectorul tehnic, nu are spațiu locativ corespunzător, avind o familie mai numeroasă. Toate analizele efectuate și măsurile întreprinse s-au soldat însă cu un rezultat negativ.

În luna iulie 1971, deci la un an și două luni de la apariția cazului, in activitatea de identificare a autorilor de inscrisuri ne-a atras atenția, în mod deosebit, o scrisoare, ce conținea cuvinte asemănătoare cu cele din piesele date in urmărire, unele semne diacritice, greșeli ortografice și gramaticale.

Scrisoarea a fost conexată la dosarul de urmărire informativă. Această măsură s-a dovedit hotăritoare in urgentarea finalizării acțiunii, deși experții, la data conexării scrisorii, nu s-au putut pronunța, deoarece nu aveau suficiente elemente de comparație. Conținutul ei era redus ca text, scrisul cursiv și puternic deghizat. În cuprins, autorul se referea in mod dușmănos la actul de la 23 August 1944, atribuind, în mod arbitrar, meritul acestui eveniment unor persoane.

Ca măsură imediată s-a impus întocmirea unei fotoplanșe după scrisul cursiv din scrisoarea expediată in iulie 1971 și trimiterea acesteia tuturor unităților de securitate, pentru urmărirea scrisului din punct de vedere grafic. Anterior mai fusese trimisă o fotoplanșă, care avea la bază scrisul tipografic cu majuscule, rezultat din scrisoarea expediată in mai 1970.

La citeva luni de zile de la luarea măsurii, Inspectoratul județean Dolj a intrat in posesia unei scrisori, primită la organul local de partid. Scrisoarea, expediată din Craiova către conducerea superioară de partid, conținea referiri negative la unele persoane cu munci de răspundere din localitate, cit și din fosta regiune Craiova.

Din studiul efectuat asupra conținutului, a modului de redactare a problemelor abordate, a rezultat că cele patru scrisori, despre care am amintit — două din ele cu scris cursiv, puternic deghizat, iar două scrise tipografic cu majuscule și cu multe înflorituri — sînt executate de una și aceeași persoană, care are posibilități scripturale deosebite, reușind să-și deghizeze cu multă ușurință scrisul. La această constatare s-a adăugat și ipoteza că autorul ar putea domicilia sau chiar își desfășoară activitatea în județul Dolj. Astfel s-au intreprins măsuri complexe, folosindu-se toate mijloacele muncii de securitate: s-au făcut investigații, s-au intreprins măsuri informative, ținîndu-se seama și de unele date deduse din scrisorile expediate (că bănuitul are familie numeroasă, cunoaște unele date și evenimente destinate unui cerc restrins de persoane, are posibilități de a călători prin țară. Dovadă: locurile de expediere a scrisorilor).

Cine este autorul?

Cercetarea și restringerea treptată a cercului de bănuiți, verificarea grafică a unei mari cantități de probe de scris din diferite arhive au condus la identificarea autorului, in persoana lui V.P., șef al biroului ediții, la Întreprinderea de proiectări a județului Dolj, fost ofițer de securitate, element orgolios, frecvent consumator de băuturi alcoolice.

Rapoartele de constatare pentru scrisul cursiv și pentru cel tipografic cu majuscule, intocmite de specialiștii din unitatea centrală de linie, cit și contraexpertiza efectuată de specialiști din Ministerul de Justiție au dovedit în mod indubitabil vinovăția lui V.P.

Trebuie să menționăm că în cadrul verificărilor, în momentul în care s-a dat peste o probă de scris a lui V.P., ce avea asemănare cu piesele în litigiu, s-a impus procurarea unei noi scrieri de comparație, intrucit cea care se afla în posesia organelor noastre fusese redactată de autor cu ani în urmă.

Pentru a nu trezi suspiciuni, lui V.P. i s-a luat proba de scris în mod legendat. Astfel, cunoscindu-se că în calitate de șef de birou intocmește caracterizări persoanelor care pleacă in străinătate, bănuitului i s-a cerut să dea o notă despre cetățeanul „Nistor". Textul prezentat, deși foarte succint, a aruncat o lumină asupra posibilităților scripturale ale lui V.P., intărindu-ne convingerea că avea rețineri in a scrie.

Fără a forța nota, s-a inceput administrarea de probe, prin efectuarea unei percheziții secrete la locul de muncă. De asemenea, s-au căutat unele materiale intocmite de V.P., pe cind lucra în alte locuri de muncă, necesare în special in compararea scrisului tipografic cu majuscule.

Documentarea activității lui V. P.

Cunoscindu-se autorul pieselor incriminate, documentarea activității lui V.P. ridica probleme dintre cele mai dificile. S-a presupus, și faptele aveau să confirme, că invinuitul va lua o serie de măsuri în momentul in care își va da seama că se află in atenția organelor noastre. Ca atare, in baza materialelor adunate pe parcurs, cit și a celor rezultate din folosirea mijloacelor speciale, s-a decis trecerea la cercetarea lui V.P.

Au existat două propuneri: invinuitul să fie cercetat în stare de arest sau în stare de libertate. S-a hotărit cercetarea lui V.P. în stare de libertate, ceea ce va ingreuna foarte mult ancheta. Astfel, chiar după prima audiere, invinuitul, revenind acasă, a schimbat broasca de la ușa apartamentului, a răscolit încăperea, și-a instruit familia și vecinii asupra comportamentului pe care să-l aibă la o eventuală interogare, și-a anunțat fratele, care la rindul său a luat o serie de măsuri. După o altă audiere, V.P. a scos telefonul din priză, ceea ce va avea ca urmare pierderea unor momente operative.

Cind anchetatorul a ajuns să discute despre inscrisuri, V.P. a negat categoric că le-ar fi redactat, căutind să-i convingă pe anchetator și pe expertul grafic că unele litere nu seamănă, iar în final să ceară efectuarea unei noi expertize.

Cercetarea în stare de libertate i-a mai permis lui V.P. consultarea permanentă a fratelui său; acesta i-a înlesnit legătura cu un avocat, care l-a sfătuit să nu recunoască faptele ce i se pun in sarcină, deoarece securitatea nu poate să-l tragă la răspundere penală dacă nu are și alte probe.

Anchetatorul, deși convins că V.P. este autorul inscrisurilor dușmănoase, a cerut organelor justiției efectuarea unei contraexpertize. Rezultatul a fost pozitiv: fostul ofițer de securitate este autorul celor patru scrisori cu conținut dușmănos, expediate incepînd cu luna mai 1970.

În baza acestor rezultate, s-a hotărit arestarea lui V.P. și trimiterea acestuia în justiție. Pentru fapta comisă, Tribunalul militar teritorial București l-a condamnat pe V.P. la nouă ani inchisoare corecțională.

Colonel Gheorghi BÎRZOI

Pentru îndeplinirea la nivelul celor mai înalte exigențe a sarcinilor specifice în domeniul comerțului exterior

Insemnări pe marginea convocării șefilor serviciilor de contrainformații în sectoarele economice și a șefilor serviciilor de miliție economică din 8-9 august 1975

In lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—22 iulie a.c. și a cuvintării tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la această plenară, la convocare s-au dezbătut: 1. Principalele neajunsuri din muncă și cauzele lor. 2. Sarcinile și măsurile de viitor care revin organelor de securitate cu atribuții în sectoarele economice.

Din luările de cuvint și din concluzii a reieșit că sint ofițeri de securitate cu atribuții în sectoarele economice care nu reușesc să cunoască din timp și să prevină multiple fenomene, cu consecințe deosebit de grave pentru economia națională, iar după constatarea lor nu intotdeauna iau măsuri informativ-operative temeinice, pentru a clarifica dacă situațiile respective sint sau nu sint urmarea unor acțiuni intenționate. De asemenea, sint ofițeri care limitează domeniul activității de comerț exterior la contractele de vinzare-cumpărare a unor produse sau care nu iau toate măsurile pentru cunoașterea operativă a aspectelor referitoare la incălcarea normelor privind procesul tehnologic, controlul calității și expedierea produselor pentru beneficiarii externi. Unii ofițeri nu au in atenție aspecte privind calitatea materiilor prime, respectarea normelor tehnice pe intreg fluxul tehnologic, corectitudinea cu care se execută controlul de calitate și măsurile care se iau pentru inlăturarea deficiențelor. Datele din care rezultă incălcări prin care este afectată calitatea produselor nu sint verificate urgent, după caz, impreună cu specialiștii Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor ori cu reprezentanții acestora din județe, in vederea luării celor mai corespunzătoare și operative măsuri care să conducă la prevenirea producerii unor bunuri de calitate necorespunzătoare.

Din luările de cuvint a mai reieșit că nu se desfășoară o activitate complexă și cit mai cuprinzătoare de lărgire a sferei de cunoaștere și stăpinire a situației operative, in scopul identificării și tragerii la răspundere a persoanelor care, indiferent de poziția lor socială ori de antecedentele politice sau penale, intreprind, sub orice formă, acțiuni a căror consecință afectează economia noastră națională. In acest sens, au fost citate o serie de exemple ce fac obiectul unei acțiuni de verificare in teritoriu asupra unor cazuri prin care s-au adus prejudicii insemnate economiei naționale. S-a subliniat că faptele respective au avut loc nu ca urmare a absenței unei legislații corespunzătoare, ci datorită activității neglijente ori abuzive a unor cadre din obiective și a lipsei de fermitate din partea unor ofițeri in luarea la timp a măsurilor de prevenire ce se impuneau. Sint cadre care adoptă cu ușurință măsura avertizării unor persoane, mai ales a celor care nu au antecedente penale, deși acestea au comis infracțiuni clare.

Pe linia valorificării operative a informațiilor există, de asemenea, serioase neajunsuri. Pe prim plan se situează cantitatea mare de informații scrise, care nu au valoare, luate de la surse doar pentru a demonstra că... sursa este activă, intilnirea a avut loc etc. Multe informații se referă la aspecte care nu fac obiectul muncii noastre. In unele cazuri, cind se dețin informații care se referă la activitatea infracțională a unor persoane din sistemul comerțului exterior, intreaga muncă de verificare și soluționare se menține in perimetrul intreprinderii respective, deși se știe că activitatea negativă de la locul de muncă poate fi mai bine și complet verificată dacă măsurile informative se extind in intimitatea persoanelor respective, in anturajul acestora din afara intreprinderii.

Tot din luările de cuvint, cu privire la crearea de surse informative, a reieșit că activitatea unor cadre nu s-a concretizat in realizarea unei rețele capabile să protejeze și să apere valorile materiale și umane, să desfășoare acțiuni de influențare pozitivă și să intervină, atunci cind se impune, in scopul neutralizării faptelor antisociale. Iată unde a putut duce, de exemplu, lipsa de informații despre „aranjamentele" cu care s-au acoperit deficiențele in realizarea calitativă a unui produs destinat exportului: Fabrica de conserve din Fetești a fost angajată cu un contract de export in Libia. Marfa produsă de intreprinderea românească a fost refuzată insă in intregime de autoritățile libiene, iar din această operațiune a rezultat o pagubă materială insemnată și o tulburare a relațiilor economice cu firma străină importatoare. Sfera aranjamentelor in cazul citat este tipică pentru modul de lucru a unor elemente care provoacă cu vinovăție sau din culpă prejudicii materiale: omologarea producției prin C.T.C. neconformă cu realitatea; avizarea la export, de către reprezentanții I.G.S., prin abuz in serviciu și intimidare etc.

În problema numărului de surse de informare, a reieșit că se constată o tendință de apreciere eronată, în sensul determinării în minus a necesarului de informatori, sub pretextul inexistenței unor aspecte deosebite. Or, multitudinea problemelor din obiective, sarcinile ce rezidă pentru aparatul de contrainformații în sectoarele economice nu pot fi îndeplinite fără cunoașterea exactă a realității din fiecare verigă a obiectivelor care produc marfă de export, care comercializează, transportă sau sînt beneficiare de importuri. S-a accentuat asupra acestui lucru deoarece s-a constatat că nu întotdeauna aparatul nostru a cunoscut realitatea. Stau mărturie utilajele aduse din import și nefolosite, plasate în diferite obiective, chiar sub ochii rețelei noastre informative; unele materii prime folosite necorespunzător sau care capătă altă destinație decît cea normală, precum și diverse exporturi de utilaj, mașini-unelte, produse agroalimentare sau chimice autorizate la vînzare cu un preț și diminuat substanțial sub diferite aranjamente ulterioare, precum și alte produse devenite de neîncasat prin provocarea unor încurcături pe fluxul operațiunilor de producție, livrare, transport sau financiar-bancare. Cert este că au fost cazuri în care atît rețeaua informativă, cît și unii ofițeri de securitate nu au reușit să cunoască realitățile sau să elucideze complet aspectele sesizate, ceea ce denotă că încă se mai desfășoară o activitate superficială.

Neajunsuri s-au reliefat și în problema apărării secretului de stat, a respectării regimului documentelor secrete. Controalele directe, oricît de bine ar fi ele organizate și efectuate, nu pot suplini munca informativă, mai ales în depistarea persoanelor interesate a cunoaște date secrete, a palavragiilor și a altor elemente căutate de serviciile de spionaj.

Pornindu-se de la constatarea că toate ramurile, toate domeniile de activitate, începînd de la industria constructoare de mașini și terminînd cu agricultura, expediază peste hotare produse care sînt reclamate din multiple puncte de vedere, s-a arătat că se *impune necesitatea de a se intensifica munca de prevenire* în legătură cu aceste deficiențe. Paralel cu informările ce se fac pe această linie să se întreprindă măsuri în mod operativ și cu foarte multă fermitate să se aplice prevederile legale, pentru a se preveni ca produsele care nu corespund întocmai tuturor clauzelor contractuale să mai treacă peste granițele țării. În toate situațiile trebuie stabilite cauzele și persoanele care se fac vinovate de existența unor astfel de probleme.

Luînd cuvîntul în încheierea lucrărilor convocării, generalul-locotenent Mihai Pacepa, secretar general al Ministerului de Interne, a reliefat principalele sarcini care revin aparatului, în lumina programului de măsuri aprobat de tovarășul ministru Teodor Coman.

Organele Ministerului de Interne să fie prezente cu prioritate în toate obiectivele unde se produc bunuri pentru export, să intervină în mod preventiv pentru a-și aduce contribuția ca acestea să respecte întocmai clauzele contractuale, iar acolo unde se constată încălcări ale prevederilor legilor să se acționeze cu toată fermitatea, spre a se pune capăt multiplelor neajunsuri, dezordinei care există în acest domeniu de activitate.

Întregul aparat de securitate să desfășoare o activitate organizată pentru cunoașterea temeinică și profundă a situației operative din obiectivele care concură la realizarea planului nostru de export. Munca de cunoaștere în obiective nu trebuie să se limiteze doar la cîteva sectoare, apreciate ca fiind sectoare vulnerabile. Vulnerabile trebuie să fie considerate toate obiectivele importante, toate obiectivele care își aduc o anumită contribuție la realizarea planului de export, obiectivele în toată complexitatea lor.

De asemenea, este necesară: *ridicarea continuă a calității rețelei informative* pe linie de securitate, perfecționarea muncii cu sursele de informare, astfel încît acestea să-și aducă o contribuție mult mai activă, mult mai eficientă la cunoașterea și prevenirea operativă a tuturor actelor, acțiunilor sau fenomenelor care ar putea afecta, într-un fel sau altul, buna desfășurare a activității economice.

Creșterea continuă a discernămîntului profesional, astfel încît să se poată selecta din noianul de informații, de semnalări și de sesizări pe acelea care pot să fie rezultatul unor acțiuni dușmănoase.

Organizarea unei activități informative calificate, competente, pentru a se putea desluși activitatea de sabotaj, subminare a economiei naționale, de diversiune, cu scopul de a se putea dovedi vinovăția autorilor, pentru a se putea documenta și a se lua măsurile ce se impun. Este vorba de munca de securitate, în cea mai complexă formă, de munca în care trebuie folosită rețeaua informativă de cea mai înaltă calitate, care să se bazeze pe acțiuni combinative, menite să creeze condițiile necesare pentru ca activitatea ostilă îndreptată împotriva statului să poată fi depistată și neutralizată.

Aparatul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să acționeze cu toată fermitatea și în limitele legalității socialiste, să se facă simțit ca organ care este chemat să aplice fără nici un fel de excepție legea împotriva tuturor celor care aduc prejudicii economiei naționale și avutului obștesc.

Toate cadrele ministerului, indiferent de funcție și grad, *trebuie să desfășoare o activitate susținută pentru ridicarea continuă a pregătirii și competenței profesionale*, pentru studierea temeinică a tuturor documentelor de partid, pentru însușirea acestora.

Se impune, de asemenea, *întărirea continuă a disciplinei militare, a disciplinei de muncă, pentru creșterea continuă a exigenței*, inclusiv a exigenței față de propria activitate, pentru creșterea continuă a fermității, pentru dezvoltarea responsabilității profesionale și perfecționarea continuă a stilului

de muncă, în spiritul indicațiilor date permanent de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Perfecționarea continuă a stilului de muncă să nu se realizeze în birou, ci pe teren, în obiective, în contacte cît mai eficiente cu rețeaua informativă.

În baza cunoașterii dispozițiilor legale, a prevederilor legislației din domeniul comerțului exterior, munca de securitate trebuie să urmărească cu prioritate :

— modul în care este organizată producția pentru realizarea scopului fundamental, calitatea acesteia ;

— metodele și procedeele de control a calității cu respectarea riguroasă a legii ;

— clarificarea cauzelor care au generat reclamații de la beneficiarii externi, stabilirea persoanelor vinovate și luarea măsurilor legale ;

— prevenirea oricăror importuri neaprobate sau lipsite de utilitate, efectuarea riguroasă a recepției produselor importate și exportate și luarea măsurilor legale împotriva oricăror persoane care manifestă ușurință, neglijență sau comit cu intenție fapte ce aduc pagube economiei naționale ;

— însușirea temeinică a tuturor reglementărilor referitoare la comerțul exterior, punîndu-se accent pe cunoașterea și verificarea persoanelor cu atribuții și răspunderi în acest domeniu, pe urmărirea strictă a acestora în relațiile cu partenerii străini, pe cunoașterea operațiunilor de comerț, începînd cu prospectarea, ofertarea și compararea ofertelor, tratativele, prețul, transportul, garanțiile contractuale, derularea operațiunilor de import-export, în așa fel încît să fie eliminate cu desăvîrșire acele situații generatoare de pagube, ca urmare a incompetenței, corupției ori a unor activități de subminare a economiei naționale ;

— cunoașterea temeinică a dispozițiilor referitoare la contractele economice interne, modalitățile și implicațiile în derularea lor între întreprinderi din țara noastră, îndeosebi cu privire la executarea la termene și de calitatea prevăzută în contract a angajamentelor, pentru a sesiza la timp orice deficiență de natură a produce pagube ori a perturba relațiile economice, acționîndu-se cu fermitate atît prin informarea organelor competente, cît și prin cercetarea și aplicarea măsurilor legale.

În consecință, ofițerii noștri trebuie să cunoască în detaliu tot ce se petrece în aceste obiective și să acționeze cu fermitate, în limita competenței lor, pentru ca, sub nici o formă, să nu se aducă prejudicii economiei naționale. Avem obligația de a face totul pentru executarea ireproșabilă a sarcinilor de mare răspundere care ne revin, transpunînd în viață ordinele și indicațiile date de comandantul nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Să ne mobilizăm toate energiile, întreaga capacitate de acțiune, în vederea apărării cu abnegație a valorilor fundamentale ale poporului nostru.

Căpitan Vasile MIHAILA

Catastrofa nu s-a produs, dar...

(Cum a fost soluționat un caz suspect de diversiune pe calea ferată)

Într-un articol inserat în paginile publicației *) reliefam faptul că în condițiile apariției unor stări de pericol pentru siguranța circulației pe calea ferată sau în cazul producerii de evenimente, deplasarea cu maximum de operativitate la fața locului oferă posibilități sporite de preîntîmpinare a dispariției ori deteriorării unor urme și corpuri delicte, asigură o mai bună conservare și ridicare a lor, cît și o mai exactă delimitare a cercului de suspecți spre care trebuie orientate verificările.

Evenimentul de cale ferată pe care îl prezentăm în continuare confirmă afirmațiile de mai sus.

La 19 noiembrie 1974, pe magistrala feroviară Cluj-Napoca—București, între stațiile Someșeni-Apahida, la km 493, trenul accelerat 322 a lovit mai multe obstacole așezate pe calea ferată. Sesizarea a fost făcută de către mecanic, care a perceput impactul locomotivei cu corpuri dure, fără să poată preciza natura acestora.

Deplasarea cu operativitate la fața locului a unui colectiv de ofițeri a permis descoperirea unor probe materiale și a unor indicii prețioase. Astfel, în cîmpul infracțional s-au găsit : două legături cu plăcuțe metalice pentru fixarea liniei de traverse, o placă metalică de dimensiuni mai mari, două tuburi cu oxigen, o ladă cu șuruburi în greutate de 40 kg, o ladă din lemn, goală, pentru scule și un livret militar pe numele Chioreanu Ioan.

Reconstituirea tabloului infracțiunii a relevat că fapta s-a petrecut între orele 22,00 și 22,30, deoarece în acest interval nu au mai circulat alte trenuri. La orele 22,20 trenul accelerat 322 a plecat din Cluj-Napoca spre București, iar în jurul orelor 22,30 locomotiva a lovit obstacolele așezate pe linie de un autor (autori) necunoscut, distrugînd lăzile și producînd lovituri puternice celor două tuburi cu oxigen. În acel moment trenul avea o viteză de 115 km/oră. În urma impactului, s-au rupt robineții tuburilor, permițînd evacuarea oxigenului și evitarea unei explozii. S-a înregistrat numai o avarie ușoară, constînd din desprinderea apărătorii din dreapta a „plugului de animale" al locomotivei și îndoirea acestuia spre interior.

Din investigațiile întreprinse și relatările informatorilor „Sandu" și „Feer", din stația învecinată, a rezultat că pe linia ferată, în acel loc și timp, nu au fost văzute persoane, iar din declarația mecanicului locomotivei a reieșit că din cauza întunericului el nu a observat obstacolele decît de la o distanță foarte mică, cînd practic nu mai era nimic de făcut pentru a evita ciocnirea.

Cantonierul de la pasajul Dezmir, care se afla în apropierea locului faptei, a relatat că în jurul orelor 22,00, pe linia ferată, la o distanță de circa 200 m, a auzit pe cineva cîntînd și fluierînd însă, crezînd că este vreun călător care se îndreaptă spre stația de autobuz, nu a dat importanță acestui amănunt.

Întreprinzîndu-se verificări în rîndul taxatorilor și șoferilor de la I.T.A. Cluj-Napoca, un șofer de pe

*) „Securitatea" nr. 4/1974, pag. 30.

un autobuz a relatat că in ziua de 19 noiembrie 1974, in jurul orelor 22,30 la cantonul Dezmir s-a urcat un pasager în stare de ebrietate, in vîrstă de circa 25 ani, înalt, brunet, îmbrăcat cu o scurtă din fîş şi un basc de culoare neagră. Cetăţeanul era în compania a doi tineri care puteau avea cel mult 16—18 ani. Şoferul cu care s-a stat de vorbă a mai precizat că cei trei nu purtau discuţii, ceea ce l-a determinat să creadă că respectivii nu se cunoşteau şi că se aflau împreună întîmplător. (Ulterior, la confruntare, şoferul avea să recunoască pe cel care s-a urcat în autobuz, la cantonul Dezmir, în persoana lui Chioreanu Ioan.)

Continuîndu-se verificările şi investigaţiile, informatorul „Adrian" de la Întreprinderea transporturi auto Cluj-Napoca a sesizat că Chioreanu Ioan a venit în ziua de 19 noiembrie 1974, în jurul orelor 23,30, la dormitorul comun al întreprinderii, in stare de ebrietate şi că a doua zi, dimineaţa, era foarte frămîntat. Fiind întrebat de ce este supărat, sus-numitul a răspuns că este obosit, deoarece s-a încurcat seara trecută la băutură cu prietenii săi, Mircea şi Emil, de bucurie că i-a născut soţia. Din investigaţiile efectuate în satul Dezmir a rezultat că într-adevăr Chioreanu Ioan a lipsit de acasă în noaptea de 19/20 noiembrie 1974.

Datele obţinute in urma măsurilor întreprinse pe linie de securitate îl indicau ca autor al faptei pe Chioreanu Ioan, născut la 29 mai 1950, în comuna Chinteni, judeţul Cluj, căsătorit, avînd trei copii, neîncadrat politic, fără antecedente penale, de profesie conducător auto la Întreprinderea de transporturi auto Cluj-Napoca, cu domiciliul stabil în satul Dezmir, comuna Apahida, judeţul Cluj. Ca urmare, Chioreanu Ioan a fost reţinut, iar în timpul cercetărilor, în faţa probelor administrate, a recunoscut că a săvîrşit infracţiunea care i se pune în sarcină. El a mărturisit că în ziua de 19 noiembrie 1974, orele 14,00, a ieşit de la serviciu şi, după ce a făcut unele cumpărături pe care le-a dus soţiei sale, internată la Maternitatea „Stanca" din Cluj-Napoca, a intrat la bufetul „Oituz". Aici s-a întîlnit, întîmplător, cu prietenii săi Olaru Mircea şi Deaj Emil care se aflau la o masă împreună cu încă doi bărbaţi — Sîrb Liviu şi Baciu Ilie — ce i-au fost prezentaţi cu acea ocazie. Bine dispus, Chioreanu Ioan a comandat băutură in mai multe rînduri, atît pentru el cît şi pentru ceilalţi.

Pe parcurs, cei din anturajul lui Chioreanu Ioan au plecat, pe rînd, din bufet, iar în jurul orelor 19,30 a ieşit şi el, îndreptîndu-se spre autogară cu intenţia de a lua un autobuz spre satul Dezmir. În drum spre autogară a intrat şi la bufetul „Jiul", unde s-a întîlnit, tot întîmplător, cu alte două cunoştinţe ale sale — Chioreanu Ioan (II) şi Cozma Gheorghe — salariaţi la Întreprinderea judeţeană de transporturi auto, cu care însă nu a consumat băutură. Pe la orele 20,00, cei trei s-au urcat în autobuzul condus de Ciciovan Vasile, ce făcea curse în comuna Mociu, unde ultimii doi îşi aveau domiciliul. La intersecţia căii ferate cu drumul care duce spre satul Dezmir, Chioreanu Ioan a coborît, deoarece din acel loc trebuia să urce într-un alt autobuz, pentru a ajunge acasă. Deoarece autobuzul pe care urma să-l ia nu se afla în staţie, Chioreanu Ioan s-a oprit la pasaj. Văzînd pe terasamentul căii ferate mai multe legături cu plăcuţe metalice pentru fixarea şinei, a luat două dintre acestea şi le-a aşezat pe linia curentă Cluj-Napoca—Bucureşti, în imediata apropiere a pasajului. In continuare s-a deplasat pe terasamentul liniei ferate, în direcţia Cluj-Napoca, distanţă de 180 m, pînă la un punct de lucru C.F.R., cu intenţia de a găsi lemne şi a face foc pînă la orele 21,50 cînd avea autobuz pentru satul Dezmir. In această idee şi-a scos de prin buzunare mai multe hîrtii, între care se găsea şi livretul militar, încercînd să aprindă o ladă goală din lemn pentru scule, însă nu a reuşit, deoarece i s-au terminat chibriturile. Observînd lîngă terasamentul liniei două tuburi cu oxigen şi trei lăzi în care se găseau circa 40 kg nituri şi şuruburi, a luat tuburile şi, prin rostogolire, le-a deplasat aproximativ 15 m, aşezîndu-le pe linia curentă Cluj-Napoca — Bucureşti, între şină şi contraşină. De asemenea, între şine a mai aşezat o ladă cu nituri, de care a sprijinit tuburile cu oxigen. Printre amprentele digitale relevate de pe tuburile cu oxigen şi de pe celelalte obiecte găsite în cîmpul infracţional de către grupa operativă s-au aflat şi cele ale lui Chioreanu Ioan. Tuburile încărcate cu oxigen, precum şi lăzile cu materiale fuseseră aduse în acel punct de lucru de echipa de întreţinere a căii în ziua de 12 noiembrie 1974, fără a fi asigurate cu pază sau încuietori. Pînă la producerea evenimentului, din tuburi nu se consumase nici o cantitate de oxigen.

După săvîrşirea faptei, Chioreanu Ioan s-a înapoiat la pasaj unde, la orele 22,15, a găsit autobuzul de Dezmir, în care a intenţionat să se urce însă, în urma unei discuţii cu pasagerul Jucan Luca, a renunţat şi a mers cu maşina nr. 8 la dormitorul comun al întreprinderii, unde a rămas pînă a doua zi dimineaţa.

Din raportul de constatare tehnico-ştiinţifică asupra tuburilor cu oxigen a rezultat că loviturile înregistrate de acestea erau de natură să producă o mare explozie şi ca urmare deraierea trenului, în situaţia în care, la primul contact cu locomotiva, nu ar fi fost lovite robinetele tuburilor care să permită evacuarea oxigenului aflat în interior la o presiune de 150 atmosfere.

Fiind întrebat ce anume l-a determinat să comită fapta, Chioreanu Ioan a afirmat că nu poate da un răspuns cert, deoarece în realitate nu a avut nici un motiv, susţinînd că a săvîrşit-o din cauza stării de ebrietate în care se afla.

Pentru fapta comisă, Procuratura Militară Cluj, prin ordonanţa din 21 noiembrie 1974, a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale şi arestarea preventivă a lui Chioreanu Ioan sub învinuirea de tentativă la acte de diversiune, prevăzută de art. 20 combinat cu art. 163 C. pen. Judecat de către Tribunalul judeţului Cluj în proces public, prin sentinţa nr. 41/12 mai 1975, Chioreanu Ioan a fost condamnat la 10 ani închisoare, pentru infracţiunea de aşezare de obstacole pe linia ferată, prevăzută şi pedepsită de art. 276 C. pen.

★

Cazul prezentat ne permite să subliniem cîteva aspecte şi anume: deplasarea cu operativitate la faţa locului a oferit colectivului de ofiţeri posibilitatea fixării unor aspecte privind împrejurările concrete în care s-a comis fapta şi mai ales găsirea la locul infracţiunii a corpurilor delicte; folosirea judicioasă a potenţialului informativ creat în zona în care s-a produs evenimentul a fost în măsură să grăbească identificarea infractorului într-un timp foarte scurt.

De asemenea, cazul ridică problema necesităţii luării de măsuri, prin organele C.F.R., în vederea asigurării corespunzătoare a unor materiale de cale ce se folosesc în timpul lucrărilor de refaceri şi reparaţii capitale, pentru a nu rămîne la îndemîna oricăror persoane care ar putea pune în pericol securitatea transportului feroviar.

Locotenent-colonel Constantin DUMITRU

Să dăm mai multă atenție alegerii, studierii și verificării candidaților la recrutare în activitatea de contraspionaj

Este cunoscut faptul că fiecare ofițer are obligația să acționeze cu perseverență pentru formarea unei rețele informative valoroase, temeinic verificate, cu largi posibilități de informare, capabilă să pătrundă în clandestinătatea elementelor urmărite, bine amplasate în problemele, locurile, mediile, obiectivele și acțiunile ce fac — conform Ordinului ministrului de interne nr. 000700, din 10 iulie 1975 — obiectul muncii de securitate, respectiv de contraspionaj.

Rețeaua informativă este, se știe, principalul mijloc al muncii de securitate în activitatea de cunoaștere, prevenire, descoperire și lichidare a faptelor ce pot genera sau constitui infracțiuni date în competența de cercetare a securității. În acest sens, pentru a munci cu informatori, colaboratori, rezidenți sinceri, devotați, temeinic verificați, cu calități și posibilități informative, care să prezinte garanția colaborării sincere cu securitatea, este necesar să fie respectate regulile privind punctarea, studierea și verificarea persoanelor ce urmează a fi incluse în rețeaua informativă.

Neajunsurile în alegerea, studierea și verificarea candidaților la recrutare se reflectă, firesc, în slaba angajare a acestora, după recrutare, la rezolvarea unor sarcini pe lîngă cadre și agenți ai serviciilor de spionaj.

În privința **calităților personale,** ținînd seama că principala sarcină a persoanelor din rețea constă în culegerea și furnizarea de informații (fără a minimaliza și alte forme de sprijinire a securității), acestea trebuie să aibă aptitudinea de a-și crea și permanentiza relațiile în mediile și în rîndul unor elemente ce interesează contraspionajul, în primul rînd, pe lîngă cadre și agenți ai serviciilor de spionaj, în legătură cu care să poată culege și furniza sistematic informații, să cunoască limbi străine, să fie buni interlocutori, să știe cîștiga încrederea celor din jur, să aibă spirit de observație, de orientare, de analiză, memorie, inteligență, putere de discernămînt, curaj, tact, să se poată adapta la situații diferite, să fie prudenți, abili, perseverenți, culți. Desigur, de multe ori aceste calități **nu se găsesc în totalitate la una și aceeași persoană, dar nu trebuie omisă nici posibilitatea dobîndirii sau dezvoltării unora dintre ele prin educare și instruire.**

În aprecierea calităților candidaților este imperios necesar să ținem seama de faptul că agenții și, în special, cadrele serviciilor de spionaj au pregătire și experiență în domeniul activităților informative și contrainformative, că acționează prin metode și procedee subtile și își conspiră cu abilitate acțiunile dușmănoase. Se impune deci să avem omul corespunzător în stare să facă față tuturor situațiilor care ar putea să apară. De fapt **cauza majoră, pentru care nu progresăm în unele din lucrările noastre, rezidă în insuficiențele ce apar în evaluarea tuturor aspectelor posibile.**

Posibilitățile informative trebuie apreciate în raport cu sarcinile concrete la rezolvarea cărora urmează a fi folosiți candidații la recrutare. Ele sînt determinate de acele împrejurări din viața și activitatea persoanelor luate în studiu pentru recrutare care le permit să-și îndeplinească sarcinile ce le vor fi date. Deseori posibilitățile informative sînt determinate de relațiile de încredere pe care persoanele luate în studiu le au sau și le pot crea cu cei care fac obiectul muncii noastre. Trebuie să cunoaștem dacă candidatul este apreciat de obiectiv, dacă îi vorbește despre viața, munca și preocupările sale, despre concepțiile și, eventual, intențiile sale ostile, dacă are încredere în acesta, **dacă, mai pe scurt, prin pregătirea de cultură generală sau de specialitate, prin profesia, funcția, pasiunile lui poate contribui la cîștigarea încrederii obiectivului.**

Un candidat cu largi posibilități este acela care reușește să trezească și să dezvolte interesul vreunui cadru al unui serviciu de spionaj prin funcția pe care o deține, prin locul de muncă și relațiile sale, prin accesul la informații, date și documente cu caracter secret și, se înțelege, prin calitățile sale. De exemplu, în atenția unor cadre ale serviciului de spionaj „Bogdana" s-a găsit, la un moment dat, „Vasilache", care deținea un post de răspundere într-un minister. Cadrele serviciului de informații, aflate în țara noastră sub acoperire diplomatică, l-au contactat pe „Vasilache" de cîteva ori, inclusiv la locul de muncă, în cadrul unor relații oficiale sau neoficiale. Întrucît funcția îl făcea pe „Vasilache" să fie deținător de secrete, ofițerul nostru și-a propus clarificarea suspiciunilor privind natura legăturilor cu diplomații-spioni. De menționat că, anterior, „Vasilache" efectuase și o deplasare în străinătate, în cadrul unei delegații, iar la recepțiile oferite în București de ambasada statului în care fusese era invitat cu regularitate. Salariatul român era inginer și bun cunoscător al cîtorva limbi străine, inclusiv a limbii vorbite de cadrele care-l „curtau". Trecînd la studierea lui „Vasilache", ofițerul a obținut cîteva note de studiu de la informatori din ministerul în care lucra inginerul român, pe care apoi l-a contactat personal. Ulterior, împreună cu ofițerul care răspundea de obiectiv au pus la punct o combinație, pentru a-l verifica pe „Vasilache" și a clarifica natura legăturilor acestuia cu spionajul „Bogdana". Ofițerul care răspundea de obiectiv l-a vizitat, ca de obicei, pe „Vasilache" la birou, cu puțin timp înainte ca doi diplomați-spioni să sosească într-o vizită, așteptată, la inginer. Sub pretextul că are de rezolvat unele probleme prin minister, ofițerul și-a lăsat pardesiul și un colet în biroul lui „Vasilache". În lipsa ofițerului a avut loc vizita diplomaților-spioni, care i-au cerut lui „Vasilache", destul de direct, unele informații. Acesta însă a refuzat să le dea. Analizîndu-se toate materialele obținute, s-a hotărît să se stea de vorbă în mod deschis cu inginerul român. În timpul discuției, acesta a mărturisit sincer cu ce scop veniseră cei doi „diplomați", manifestîndu-se indignat de „pretențiile" respectivilor și arătîndu-se, în final, dispus să sprijine organele noastre.

Un alt aspect îl prezintă **garanția**

colaborării sincere cu securitatea. Se înțelege că aceasta se apreciază diferențiat, în funcție de specificul fiecărui caz în parte, fiind determinată de motivul pentru care o persoană acceptă colaborarea sinceră cu noi. Garanția poate fi dată, după caz, de sentimentele patriotice ale candidatului (ne referim exclusiv la cetățenii români), de cointeresarea materială, morală etc. sau de materialele compromițătoare la adresa lui (ultimele două situații fiind valabile atît la străini, cît și la români). În legătură cu garanția oferită de cointeresarea materială sau de altă natură, menționăm că ea trebuie să fie reală și determinantă pentru candidat, nu simulată. Sint situații cînd însăși persoanele în cauză caută ca prin legătura cu securitatea să-și rezolve unele probleme, să-și creeze avantaje. De exemplu, „Catinca“ a fost recrutată ca informatoare în anul 1970, pentru a fi folosită pe lingă unii diplomați occidentali acreditați în București. După ce a furnizat materiale de studiu asupra unora dintre ei, „Catinca“ a început să solicite ofițerului rezolvarea unor probleme personale : obținerea unei locuințe, instalarea unui post telefonic, plecarea în străinătate etc. Din cauza studiului superficial și a neînțelegerii faptului că informatoarea acceptase colaborarea cu noi tocmai cu scopul rezolvării unor interese personale, ea a refuzat să mai colaboreze cu organele de securitate.

În legătură cu garanția oferită de materialele compromițătoare, reliefăm că acestea trebuie să fie în măsură a compromite persoana în cauză față de țara sa, de alt stat de care este legată, de familie, de opinia publică, de oamenii cu care lucrează, de instituția, întreprinderea, firma etc., unde este încadrată sau cel puțin să-i dea impresia certitudinii compromiterii sale. În vederea contracarării acțiunilor serviciilor de spionaj străine se pot recruta pe bază de materiale compromițătoare, în special, cadre și agenți ai acestora.

Deci condițiile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele luate în studiu pentru a fi introduse în rețea — calitățile personale, posibilitățile informative și garanția colaborării sincere cu securitatea — trebuie să fie întrunite cumulativ.

★

Practica a dovedit că nu întotdeauna s-a acordat atenția cuvenită studierii și verificării candidaților la recrutare. Din această cauză, în rețeaua noastră și-au făcut loc și unii informatori, colaboratori și rezidenți care — datorită unor carențe în alegerea, studierea și verificarea lor pînă la recrutare, iar apoi a unor lipsuri în educarea și verificarea lor — au desconspirat legătura cu securitatea și ne-au dezinformat. În ultimii ani, unii au fugit din țară, au desconspirat metode, mijloace și obiective concrete urmărite de aparatul nostru de contraspionaj. De exemplu, „Nichifor“, după ce a rămas în exterior, a publicat în presa străină modul cum a lucrat informativ persoanele pe lingă care a fost dirijat și alte date.

Studierea și verificarea candidaților la recrutare trebuie să asigure o **cunoaștere multilaterală** a acestora. În vederea realizării acestui deziderat, trebuie cunoscute interesele celor în cauză, sentimentele lor, influențele ce le primesc, comportarea, trăsăturile de caracter (în primul rînd cele negative), modul de abordare a lor, pentru a-i determina să colaboreze sincer.

De exemplu, în cazul „Costel“ numai de un studiu și o cunoaștere multilaterală nu poate fi vorba. Acesta a apărut ca legătură a unor diplomați străini care l-au vizitat la atelier, cu intenția de a-i cumpăra obiecte de artă produse de el. Un diplomat s-a oferit chiar să-i aranjeze o expoziție personală în străinătate. De fapt acesta a fost și motivul pentru care „Costel“ fusese luat în studiu. Dar studiul — care trebuia să fie temeinic și multilateral — a fost redus la o notă de caracterizare pe care i-a făcut-o un alt artist (din care reieșea doar că e talentat în profesia sa), o notă-raport întocmită de un ofițer care îl cunoștea pe colegul lui de atelier și alte materiale fără mare valoare operativă. Mai mult, cînd într-o notă dată de un coleg al lui „Costel“ se semnalau anumite vicii în viața celui ce se afla în studiu, aceste semnalări au fost apreciate drept „rîcă“ și „ură personală“. Astfel, în 1974 „Costel“ a fost recrutat, iar în ianuarie 1975 a trebuit să fie abandonat. De ce ? Pentru că nu a furnizat informații de valoare, pentru că intenționa doar să-și realizeze interesele personale (expoziția în străinătate), pentru că a desconspirat legătura cu securitatea în familie și față de prieteni, pentru că are viciul beției. Chiar la întîlnirea de control din luna ianuarie 1975 (cînd ar fi urmat să fie predat în legătura altui ofițer), „Costel“ i-a întîmpinat pe ofițeri cu întrebarea: „De ce n-ați adus un litru de vin ?“ Desigur, la această situație s-a ajuns și datorită ofițerului care-l avea în legătură : majoritatea întîlnirilor aveau loc în birturi, prin cafenele și restaurante.

Studierea și verificarea candidatului la recrutare se realizează cu ajutorul mijloacelor muncii informative (în primul rînd, cu rețeaua) și prin cunoașterea lui personală (acoperită sau nu) de către ofițerul de contraspionaj.

Iată un exemplu. Ofițerul C.I. avea în atenție un cetățean român suspect că ar furniza informații unui serviciu de spionaj occidental. Printre datele ce le deținea despre obiectiv era și aceea că respectivul fusese sportiv de performanță. În dosarul de cadre figurau și trei foști colegi de club și de echipă ai obiectivului. Contactîndu-i, după ce le-a studiat și lor dosarele de cadre, a observat că unul dintre ei, „Cristian“, era un om cult, citea mult, era sociabil, inteligent, îi plăceau muzica clasică și ușoară, era serios, ocupa funcția de inginer la o întreprindere din Capitală, cunoștea mai multe limbi de circulație internațională. Unele dintre date (în special cele de ordin psihologic) nu apăreau în dosarul de cadre. Ofițerul a început discuția cu „Cristian“ abordînd alte aspecte decît cele referitoare la obiectiv. A reieșit astfel că din întregul lot de circa 20 de sportivi, mulți n-au realizat mare lucru, ci doar cîțiva, printre care și obiectivul. Fiind întrebat de situația raporturilor dintre ei, „Cristian“ a făcut precizarea că de aproape o jumătate de an nu s-a mai văzut cu prietenul său dar că poate relua legătura cu el, nu direct, ci așteptîndu-și la terminarea programului de lucru fratele care lucra în aceeași instituție cu obiectivul. Așa a și făcut. Acolo el s-a întîlnit cu obiectivul, care l-a invitat să-i facă o vizită acasă. După vizita la domiciliul prietenului său, „Cristian“ i-a spus ofițerului că el este uimit de cîte lucruri a văzut acasă la acesta și de valoarea lor (el nu-l mai vizitase acasă de cîțiva ani). „Cristian“ i-a spus ofițerului că fără să vrea se

compară pe sine, care are un salariu, împreună cu al soției, aproape dublu cit al obiectivului, și n-are o casă proprietate personală, un autoturism și atîtea obiecte de valoare. Ofițerul a constatat, cu prilejul mai multor intilniri, că „Cristian" are calități pentru a fi informator și a trecut la definitivarea procesului recrutării. Trebuia însă bine verificat și stabilit ce garanție poate da unei colaborări sincere. Pentru aceasta, ofițerul l-a studiat și verificat prin doi informatori, unul de la locul de muncă al respectivului, altul din anturajul familial și de prieteni. I-a studiat dosarul ce-l avea la pașapoarte, a efectuat investigații, a contactat un ofițer al Ministerului de Interne în rezervă, vecin de-al său, și a introdus o măsură specială și la domiciliu. Dintr-o sursă sigură, ofițerul a constatat că ginerul nu a trădat față de obiectiv începutul colaborării cu noi. Concomitent, discuțiile cu „Cristian" au continuat despre alți colegi și prieteni, acesta nereușind să-și dea seama ce și cit ne interesează. Modul de prezentare al ofițerului, temele abordate în discuție, care nu aveau nimic cu securitatea (sport, muzică, situația internațională, beletristică), l-au apropiat atît de mult pe candidat de ofițer incit acesta a început să-i dea note scrise și a semnat, fără ezitare, angajamentul de colaborare cu securitatea. Se înțelege că studiul și verificarea au decurs citeva luni. Introdus în rețeaua informativă, „Cristian" a avut și are rezultate foarte bune. Se cuvine să facem o mențiune. După documentarea activității obiectivului și condamnarea lui, acesta i-a spus soției sale să nu mai aibă încredere în nimeni decît în... „Cristian" și numai cu acesta să se consulte în orice problemă !

Prin folosirea mijloacelor muncii informative se pot obține date și informații amănunțite despre concepțiile, activitatea și comportarea candidaților, natura relațiilor ce le au cu elementele pe lingă care urmează să fie orientate etc. La candidații din rîndul străinilor (în special cadre și agenți) trebuie să ținem seama de trăsăturile caracteristice ale poporului din care fac parte, categoria și grupul social, profesia, concepțiile filozofice, politice, religioase, etice, obiceiurile, poziția lor față de problemele contemporaneității, aversiunea față de un anumit stat, poziția față de propriul guvern sau partid etc., misiunile cu care au fost trimiși în țara noastră, relațiile ce și le-au creat, legăturile cu interes operativ sau cel puțin suspecte, încrederea de care se bucură în rîndul conaționalilor, trăsături de caracter (pasiuni, vicii), interese materiale, morale sau de altă natură, dacă au sau nu interes să pătrundă în rețeaua noastră, care sînt faptele compromițătoare la adresa lor etc.

În folosirea rețelei informative pentru studierea și verificarea candidaților la recrutare trebuie acordată o atenție deosebită conspirării scopului urmărit, folosindu-se, după caz, pentru motivarea interesului nostru, diferite pretexte.

Datorită importanței majore a verificării rețelei informative, ordinul tovarășului ministru din 10 iulie a.c. prevede expres că **„verificarea rețelei informative începe odată cu studierea candidaților la recrutare și continuă pe tot parcursul colaborării, folosindu-se, după caz, întreaga gamă de mijloace și metode ale muncii de securitate".**

Deși majoritatea ofițerilor cunosc și respectă aceste prevederi, efectuînd recrutări de valoare, se constată însă și o serie de neajunsuri. Nu se respectă integral prevederile ordinelor conducerii ministerului în activitatea de alegere, studiere și verificare a candidaților, fapt ce are repercusiuni negative asupra muncii. Unii informatori, după un timp de la recrutare, refuză colaborarea cu securitatea, sub diferite pretexte, fără temeiuri serioase.

Iată cazul informatorului „Baba". Recrutat în 1970 prin atragere treptată, „Baba" a fost punctat și luat în studiu, deoarece apăruse ca legătură a unui turist străin. Dar datele de studiu au fost obținute doar printr-o investigație, o notă informativă și căutări în evidențe, pe baza cărora s-au făcut propuneri de contactare. Prima contactare a fost făcută de un elev aflat în practică și un ofițer, din raport rezultînd că „Baba" este dispus să ne sprijine. A doua oară a fost contactat în luna septembrie 1970, cu care ocazie a relatat verbal despre un alt turist din aceeași țară și ulterior s-au făcut propuneri de înregistrare ca informator, specificîndu-se că și-a manifestat dorința de a ne furniza informații. Cele două contactări au fost efectuate la domiciliul candidatului. Fiind preluat de un alt ofițer, la analiză a rezultat că „Baba" a dat numai citeva informații verbale, este reținut, nu are inițiativă, afirmînd că dorește să fie lăsat în pace, pentru că n-ar avea calități pentru munca informativă care îl distrage de la activitatea profesională. La mapa anexă existau numai rapoarte ale ofițerilor privind intîlnirile cu informatorul și acestea fără interes operativ. „Baba" refuză să furnizeze note informative, nu are angajament, refuză să colaboreze. Deci acest candidat n-a fost studiat în mod temeinic, introducerea lui în rețea dovedindu-se inoportună, pentru că nu se dețineau date suficiente despre posibilitățile sale concrete, despre calitățile personale și cu privire la garanția că va colabora cinstit cu securitatea. De asemenea, „Baba" nu a fost verificat prin nici un mijloc al muncii informativ-operative. Cu toate că situația acestui așa-zis informator era cunoscută din iulie 1972, el a mai continuat un timp să figureze în această calitate.

Într-o situație asemănătoare s-a aflat și informatorul „Marin", recrutat în iulie 1973. Ofițerul intrase în contact cu el cu citeva luni înainte, pe linia acțiunii „Scutul". Fără să realizeze un studiu aprofundat, pentru a-i cunoaște posibilitățile și preocupările, ofițerul l-a recrutat într-un timp record. Dar pe cît de repede l-a recrutat, tot așa de precipitat l-a abandonat, deoarece în octombrie 1973 ofițerul a fost pus în situația să-i deschidă lui „Marin" dosar de urmărire informativă, acesta fiind semnalat de o unitate că are activități ilicite și legături suspecte cu un comerciant străin, despre care se cunoștea că încearcă să corupă pe unii

salariaţi români, informatorul fiind intermediar. Aceste fapte se petreceau însă chiar în momentul cînd „Marin" era contactat şi se făcea acel aşa-zis studiu. Dar a trece cu atîta uşurinţă, în 3—4 luni, de la o fază (recrutarea), la alta (dosarul de urmărire informativă), denotă superficialitate, lipsă de răspundere profesională.

Un alt caz, care scoate în evidenţă consecinţele ignorării verificării candidaţilor (la recrutare sau în situaţia reactivizării unora) este „Pety". Acesta a mai colaborat cu securitatea pînă în 1970, cînd a fost exclus din reţeaua informativă pe motiv că a desconspirat legătura şi unele sarcini încredinţate. „Pety" a antrenat în chefuri şi relaţii extraconjugale (soldate cu cheltuirea unor sume din fondul C.I.S.) pe ofiţerul cu care ţinea legătura (motiv pentru care acesta a fost îndepărtat din rîndul cadrelor active ale Ministerului de Interne). Toate aceste date existau în dosarul de fost informator şi erau cunoscute de către ofiţerul care a propus reintroducerea în reţea şi de şefii lui. Dar în raportul cu propuneri, datele respective nu sînt consemnate ca şi cînd totul ar fi în ordine, „Pety" fiind prezentat ca o persoană corespunzătoare muncii informative. Ce l-a determinat, concret, pe ofiţer să-l reactiveze ? Faptul că „Pety", deşi abandonat, întreţinea relaţii şi era vizitat la domiciliu de către unii diplomaţi occidentali. Identificarea acestora a condus la constatarea că erau lucraţi, fiind cadre ale unui serviciu de spionaj. Or, în această situaţie, se impunea verificarea temeinică a naturii relaţiilor lui „Pety", dacă nu cumva desfăşoară activitate informativă sub acoperirea unor discuţii şi preocupări cotidiene. Verificarea lui se impunea cu pregnanţă şi pentru faptul că, în ultimul timp, în legătura sa apăruse încă un diplomat al aceluiaşi serviciu de spionaj. Din verificarea lui „Pety" a reieşit că în atitudinea şi comportarea sa persistau încă grave carenţe.

Iată deci cum datorită neefectuării unei selecţii riguroase, a unor studii aprofundate şi verificări temeinice, se ajunge la alegerea şi recrutarea unor persoane la întîmplare. Numai aşa se explică existenţa în aproape fiecare compartiment al muncii noastre a unor informatori desconspiraţi, nesinceri, fără calităţi şi posibilităţi informative, care refuză colaborarea cu securitatea ori care, sub oblăduirea noastră, caută să-şi rezolve unele interese personale. Sarcina tuturor ofiţerilor de contraspionaj este de a remedia cît mai grabnic asemenea carenţe !

În articolul de faţă am încercat să prezentăm doar unele aspecte privind alegerea, studierea şi verificarea candidaţilor la recrutare, pentru a fi introduşi în reţeaua informativă de contraspionaj. Despre problemele pe care le ridică momentul recrutării şi apoi instruirea, dirijarea, educarea, verificarea şi legătura cu reţeaua informativă, în următoarele numere ale publicaţiei.

Colonel Aristotel STAMATOIU
Căpitan Sorin BOLDEA

TERORISMUL INTERNAŢIONAL

I. Consideraţii generale

Omul, ca fiinţă socială, alături de performanţa realizării şi materializării sale, de satisfacţia trudei depuse şi împlinite, a cunoscut — independent de voinţa sa — şi ororile teroarei. La început teroarea a fost impusă de natură, prin erupţii vulcanice, cutremure de pămînt, potopuri, foamete, holeră etc. Cu timpul, aceasta a ajuns să fie împlîntată, susţinută şi aplicată între oameni, în mediul social de către aventurieri, cotropitori şi, la un nivel superior, de lumea macabră şi rapace a capitalismului şi imperialismului. Deci teroarea, terorismul, nu este un fenomen nou. În domeniul social, apariţia, dezvoltarea şi diversificarea formelor de manifestare ale fenomenului se pierd în negura istoriei.

Terorismul, ca fenomen social, este un produs al factorilor negativi din societate, o formă de manifestare (de luptă) negativă a omului sau a unor grupuri de oameni, concretizată în acţiuni condamnabile, istoriceşte perimate. Consecinţele nu pot fi altele decît înfrîngerea sau pieirea unor idealuri, valori, a unor „eroi" individuali nerealizaţi, a unei cauze, care uneori poate fi justă.

Vreme îndelungată, terorismul a fost apanajul unor conducători politici, folosit de aceştia ca armă, fie în lupta pentru cucerirea puterii, fie în scopul menţinerii acesteia. În prezent, acest fenomen s-a transformat într-o opţiune ce domină vieţile a zeci de mii de „luptători", a căror raţiune de a fi, exista şi supravieţui se alimentează neîncetat din sloganul perimat al legii talionului : „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sînge pentru sînge".

Saltul calitativ în materie, la care omenirea este martoră, constă în proliferarea fără precedent a terorismului la scară mondială, în trecerea de la terorismul individual la cel colectiv, în orientarea tehnocrată a fenomenului, prin folosirea celor mai perfecţionate mijloace de acţiune, create de ştiinţa şi tehnica contemporană, iar urmările prezente şi viitoare, pentru societate, sînt imprevizibile.

Este firească întrebarea care adeseori se pune : căror cauze se datoreşte vitalizarea şi proliferarea terorismului ? Ce-i determină pe aceşti indivizi, „luptători pentru libertate", să opteze pentru terorism ?

Cauzele sînt multiple. Natura şi conţinutul lor pot fi de ordin ideologic, social-politic sau economic. Reînviorarea şi activizarea grupărilor neofasciste în diferite ţări occidentale, apariţia şi dezvoltarea vechilor curente idealist-fataliste, sechelele fostelor imperii coloniale, oprimarea care mai apasă pe umerii unor popoare sau grupuri sociale, exploatarea capitalistă, învrăjbirile

---

Notă: În acest număr inaugurăm un ciclu de articole, sub titulatura generică „Terorismul internaţional", prin care urmărim să prezentăm cadrelor noastre coordonatele de bază ale acţiunilor antiteroriste ce se impun a fi desfăşurate de unităţile Ministerului de Interne.

dintre comunităţi cu religii diferite ş.a. sînt cîteva din cauzele care au dus la dezvoltarea şi diversificarea acţiunilor cu caracter terorist.

Fără îndoială, în mozaicul de cauze care au amplificat fenomenul de teroare nu poate fi omisă situaţia de „nici pace, nici război" din Orientul Apropiat. Această regiune, una dintre cele mai „fierbinţi" ale globului, s-a transformat în anii din urmă în arena unor conflicte armate ce au provocat mari pierderi şi suferinţe popoarelor respective, exercitînd totodată şi profunde implicaţii asupra generalizării şi expansiunii terorismului la scară mondială.

În prezent sîntem martorii unei alarmante desfăşurări a fenomenului, atît sub aspectul expansiunii geografice, cît şi în ceea ce priveşte caracterul nou şi imprevizibil al formelor de violenţă, folosite de diversele grupări extremist-teroriste în vederea realizării scopurilor propuse. Se constată că atentatele teroriste sînt atît de frecvente încît nu există zi în care să nu aibă loc într-un punct sau altul al globului o astfel de acţiune.

În momentul de faţă elementele teroriste se orientează, ajungîndu-se la o practică constantă (privite ca principalele lor direcţii de acţiune), spre : distrugerea sau deturnarea de aeronave (nave) şi comiterea de atentate asupra aeroporturilor (porturilor) ; distrugerea prin explozii şi incendii a unor obiective economice şi politice ; sechestrări de persoane ; atentate asupra unor reprezentanţe diplomatice, comerciale, aviatice sau navale ; uciderea — ajungîndu-se pînă la masacru — a diverse categorii de persoane ; exterminarea fizică a unor personalităţi politice, şefi de state ; şantaje etc.

Prin acest mod de manifestare, actele şi faptele teroriste lezează grav ordinea şi etica statală, punîndu-şi amprenta asupra evoluţiei vieţii politice internaţionale, ceea ce face ca terorismul să constituie un pericol din ce în ce mai grav pentru toate statele lumii.

Încercări de reglementare a luptei antiteroriste pe plan mondial au existat. Astfel, între cele două războaie mondiale au fost propuse în cadrul Societăţii Naţiunilor (Liga Naţiunilor) două rezoluţii. Una dintre ele prevedea chiar crearea unei curţi penale internaţionale pentru combaterea terorismului. Nefiind ratificate de statele participante, rezoluţiile respective au rămas neaplicabile. După marea conflagraţie mondială, odată cu amplificarea acţiunilor teroriste, s-a intensificat şi activitatea pentru combaterea terorismului şi reglementarea juridică a acestui fenomen. În acest sens, sînt semnate succesiv (Tokio-1963, Haga-1970 şi Montreal-1971) trei convenţii care privesc lupta antiteroristă şi în special combaterea pirateriei aeriene. La aceste convenţii a devenit parte şi ţara noastră — cu anumite rezerve formulate.

În anul 1972, la 19 decembrie, O.N.U. a votat o rezoluţie de luptă împotriva terorismului. Cu acel prilej s-a creat ad-hoc şi un comitet, constituit din 39 membri, pentru studierea problemei. În cadrul unor astfel de acţiuni, trebuie remarcat şi simpozionul din iunie 1973, ţinut la Siracusa (Sicilia). Acesta a reunit experţi din 20 de ţări în materie de combatere a terorismului, care au recomandat elaborarea unui tratat mondial de luptă împotriva terorismului şi crearea unei Curţi Internaţionale.

Încercările de pînă acum pe plan mondial cu privire la acţiunile comune ce se impun a fi desfăşurate pentru combaterea terorismului nu s-au soldat cu rezultatele scontate. De fapt se presupune că nici în viitorul apropiat nu se vor înregistra progrese, deoarece ţările capitaliste dezvoltate includ în noţiunea de „terorism" şi lupta pentru eliberare a popoarelor, punct de vedere neacceptat de ţările socialiste şi cele nealiniate.

În aceste împrejurări, fără a se mai aştepta o reglementare juridică internaţională, majoritatea statelor lumii şi-au luat o serie de măsuri menite să prevină şi să neutralizeze actele de terorism care, justificat, atrag oprobiul opiniei publice.

★

Ţara noastră nu a rămas şi nu putea să rămînă pasivă în faţa expansiunii şi diversificării metodelor şi formelor de manifestare ale terorismului, cu atît mai mult cu cît a fost şi continuă să se afle în atenţia unor grupări extremist-teroriste.

În ceea ce priveşte modalităţile de acţiune ale unor elemente extremiste, România consideră că actele teroriste şi de represalii cărora le cad victime persoane civile nevinovate nu au contribuit şi nu vor putea contribui la soluţionarea politică a unor idealuri de libertate şi dreptate.

Mai mult, actele de terorism nu pot fi confundate cu resursele luptei politice, fondate pe cunoaşterea realităţii şi organizarea forţelor, pe confruntarea conştientă şi revoluţionară a maselor în atingerea obiectivelor de libertate şi independenţă.

Marxism-leninismul a reprobat întotdeauna terorismul, considerîndu-l contrar rezolvării pozitive, revoluţionare, a problemelor cu care este confruntată omenirea în mersul ei spre progres şi pace.

Acestea sînt elementele de ordin ideologic, politic, social şi uman în temeiul cărora R. S. România se pronunţă cu hotărîre şi fermitate împotriva terorismului, sub orice formă s-ar manifesta.

Concomitent cu promovarea consecventă a principiilor de bază ale politicii noastre externe, cu condamnarea publică a actelor de teroare, în R. S. România s-au întreprins o gamă largă de măsuri al căror scop vizează prevenirea pe teritoriul ţării a oricăror acte de terorism, sechestrare de persoane, distrugere, deturnare sau capturare de aeronave sau nave.

Despre sensul şi conţinutul acestora şi îndeosebi despre sarcinile ce revin unităţilor şi organelor Ministerului de Interne ne vom ocupa în articolele viitoare.

Colonel Ştefan BLAGA
Colonel Aristotel PLEŞA

SPIONAJUL FRANCEZ

Începuturile spionajului francez trebuie căutate prin secolul al XII-lea, cînd regele Filip al II-lea August a creat un organ informativ. Mai tîrziu, alți monarhi și-au intensificat eforturile în direcția făuririi unui aparat de spionaj care să le înlesnească atingerea scopurilor lor politice.

Un moment important în existența și evoluția spionajului francez este legat de Napoleon Bonaparte care, ajuns la cîrma Franței, a întemeiat un puternic serviciu de spionaj, capabil să contribuie la victoria armatelor sale în campaniile purtate pentru cucerirea altor state. Împăratul a reorganizat Ministerul de Război, divizînd Marele Stat Major al armatei franceze în două compartimente: Biroul 1, profilat pe elaborarea planurilor de luptă și pregătirea războaielor, și Biroul 2, care se ocupa cu spionajul militar și activitatea de contrainformații militare. Mult timp organizarea napoleoneană va rămîne, în principiu, aceeași cu toate că spionajul și contraspionajul francez s-au dezvoltat considerabil în secolul al XX-lea. În timpul celui de-al doilea război mondial, cînd Franța se afla sub ocupația trupelor hitleriste, cadre ale acestor organe informative franceze au fost nevoite să se refugieze în Anglia, unde sub conducerea generalului Charles de Gaulle au creat organizația de spionaj „Biroul central de informare militară și acțiune" (Bureau central de reneseignements militaires et d'action — B.C.R.A.), a cărei sarcină principală a fost întreprinderea de acțiuni împotriva Germaniei hitleriste. După eliberarea Franței de sub ocupația fascistă, în 1944, B.C.R.A. a fost reorganizat și transformat în „Direcția generală de studii și cercetări" (Direction generale d'etudes et de recherches), organ cu sarcini de spionaj, contraspionaj și polițienești. Urmărindu-se punerea în concordanță cu politica promovată de cercurile conducătoare din Franța, acest organ a suferit reorganizări corespunzătoare. În ultimul timp, structurile informative franceze se prezintă astfel:

I. Serviciul de documentare exterioară și contraspionaj

(Service de documentation exterieure et contre-espionage — S.D.E.C.E.)

Este principalul organ de informații externe al Franței, creat în anul 1948. Își are sediul în cazarma Tourelles de pe Bd. Mortier, nr. 128, fiind cunoscut sub numele de „Fiscina". De-a lungul anilor, la conducerea acestui serviciu s-au aflat diferiți generali. Din anul 1970, șef al S.D.E.C.E.-ului a fost numit contele Alexandre de Marenches, om de afaceri, cunoscut pentru poziția sa proamericană. Reorganizarea făcută în anul 1970 a avut în primul rînd un conținut politic, urmărindu-se punerea în practică a liniei tactice a fostului președinte Pompidou, „de a elimina obstacolele ridicate în calea prieteniei franco-americane de către generalul de Gaulle". Așa se și explică sosirea la Paris, în timpul reorganizării serviciului, a doi reprezentanți ai C.I.A., pentru a purta discuții cu noul șef al S.D.E.C.E. referitoare la reluarea contactelor și colaborării dintre serviciul de informații al Franței și cel al S.U.A. În aceste împrejurări, S.D.E.C.E.-ul a primit ca sarcină principală supravegherea țărilor din estul Europei, fără a neglija însă vigilența față de țările aliate, acestea fiind din punct de vedere economic adversare sau concurente.

În componența S.D.E.C.E. intră următoarele compartimente:

Direcția informațiilor. Această direcție are sarcini de orientare și de conducere a cadrelor și agenților care se află în exterior. Este împărțită în secții, pe țări.

Direcția de contrainformații. Sarcina acestei direcții este de a apăra rețeaua informativă a S.D.E.C.E., care acționează în exterior, precum și pe membrii coloniei franceze de cadrele și agentura țării în care își desfășoară activitatea.

Direcția de studii și documentare. Această direcție apreciază valoarea informațiilor și întocmește zilnic informări pe țări și obiective, care sînt înaintate președintelui Franței și miniștrilor interesați.

Serviciul de acțiune. Este o unitate independentă, care are sarcina de a pregăti cadre și agenți specializați în acțiuni de diversiune — sabotaj, răpiri sau evaziuni, pentru situații mai deosebite sau în cazul unui conflict armat.

Direcția tehnică. Sarcina acestei direcții este de a intercepta și descifra radiogramele, de a pregăti cifrul necesar organelor de informații franceze, de a introduce tehnica operativă și de a efectua controlul T.O. și a aparaturii de radio-emisie-recepție.

Direcția financiar-administrativă și personal. Se ocupă cu administrarea fondurilor S.D.E.C.E. (circa 150 milioane franci anual), cu recrutarea și instruirea cadrelor și cu ținerea evidenței operative.

În componența sa, S.D.E.C.E. are subunități atît pe teritoriul național, cît și în alte țări. În Franța are rezidențe la Marsilia, Toulouse, Bordeaux, Nice, Bayonne și Lille.

Pentru acoperirea cadrelor sale, pe lingă unele instituții ca Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Comerțului Exterior, agenția „France-Presse", companiile de transporturi („Air France"), corespondenți de presă etc., S.D.E.C.E. se folosește și de alte acoperiri sub forma institutelor și societăților culturale și firmelor comerciale, cum sînt: „Centrul de schimburi intelectuale", „Institutul național de cercetare și documentare pedagogică", „Biroul sindicatelor americane", „Biroul pentru dezvoltarea producției agricole", „Societatea Martmair", firmele „Schneider" și „Thomson-Huston" etc.

II. Direcția generală a poliției naționale

(Direction generale de la police nationale)

În cadrul acestei direcții generale, subordonată direct Ministerului de Interne, există, printre alte unități de poliție, și **Direcția de supraveghere a teritoriului** (Direction de la surveillance du territoire — D.S.T.), care constituie principalul organ de contrainformații al Franței. Această direcție este condusă din martie 1974 de Jaques Charton. Direcția dispune de un buget anual de circa 4,3 milioane franci. Centrala D.S.T. își are sediul în clădirea Direcției Generale a Poliției Naționale și este organizată după criterii geografice.

Principalele sarcini ale D.S.T. sînt: depistarea cadrelor și agenților serviciilor de spionaj străine care acționează în Franța sub diferite acoperiri; organizarea de provocări împotriva diplomaților țărilor socialiste; culegerea de informații despre partidele de stînga din Franța; întocmirea de studii asupra mijloacelor și metodelor folosite de organele de spionaj străine; asigurarea contrainformativă a cetățenilor francezi în afara Franței cu agenți care culeg în același timp și informații; controlarea activității emigranților străini din Franța și a organizațiilor acestora.

În munca pe care o desfășoară, D.S.T. beneficiază și de rezultatele activității

Grupului interministerial de control (G.I.C.), organ specializat în interceptarea convorbirilor telefonice.

In anul 1970 în cadrul D.S.T. a luat ființă Biroul 7, creat în vederea conlucrării cu S.D.E.C.E. în urmărirea și lucrarea în comun a unor cazuri, cum ar fi cetățeni francezi suspecți care se deplasează frecvent în străinătate sau cetățeni străini care vizitează în mod repetat Franța și se află în atenția „Serviciului de documentare exterioară și contraspionaj".

In activitatea de contraspionaj, organele franceze folosesc toate metodele și mijloacele clasice cunoscute: agentură, tehnică operativă, filaj, investigații, interceptarea corespondenței etc. O metodă larg folosită în ultimii ani o constituie anchetarea, în mai multe cazuri, în stare de hipnoză, a cetățenilor străini suspecți, care se deplasează în Franța.

III. Organele de informații și contrainformații ale armatei

Inaintea celui de-al doilea război mondial, principalul organ de informații al Franței era cunoscut sub numele de Biroul 2 (Deuxieme bureau français). După crearea S.D.E.C.E.-ului, atribuțiile informative ale Biroului 2, pe linia informațiilor politice, economice și tehnico-științifice, au fost transmise acestui organ, Biroul 2 continuînd să aibă doar preocupări pe linia informațiilor militare.

Din punct de vedere organizatoric, pe lingă statele majore ale armatelor terestre, maritime și aeriene, funcționează cite un Birou 2, care se ocupă cu culegerea de informații militare, pe specificul armei respective. Birourile 2 își desfășoară activitatea informativă în străinătate prin rezidențele sale care acționează acoperit în cadrul misiunilor militare și a aparatului folosit de atașații militari. În prezent, birourile 2 ale armatelor terestre, maritime și aeriene își duc activitatea în mod independent, iar în caz de război coordonarea activității acestora și centralizarea informațiilor vor fi făcute de Biroul 2 al forțelor militare terestre.

In cadrul armatei franceze, activitatea contrainformativă este desfășurată de Serviciul de contrainformații militare (Securité militaire), care funcționează în cadrul Ministerului Apărării Naționale, fiind subordonat direct ministrului. Sarcina principală a acestui serviciu este de a depista agentura serviciilor de spionaj străine infiltrată în rîndul forțelor armate, elementele progresiste aflate în cadrul armatei, asigurarea păstrării secretelor militare, supravegherea modului în care se efectuează paza obiectivelor militare, a întreprinderilor și laboratoarelor care au legături cu forțele armate etc.

★

În țara noastră, spionajul francez a pătruns în primul rînd pe cale culturală și politică (date fiind originea latină comună a celor două popoare și afinitățile de limbă și factură psihică), apoi pe cale comercială și economică. Este suficient să menționăm că spre sfîrșitul secolului al XIX-lea influența Franței asupra României ajunsese atît de puternică încît unele instituții publice, legi, organizarea statului și a armatei române erau, mai mult sau mai puțin, copii după modelul francez. Ingineri, profesori sau ofițeri români se pregăteau la Paris. În 1925 lua ființă „Institutul francez de înalte studii". Nu mult după aceea aveau să apară școli de limbă franceză, biblioteci. Prin prisma acestor multiple relații franco-române se poate afirma că spionajul francez a găsit largi posibilități de a se infiltra pe teritoriul țării noastre, posibilități pe care le-a folosit din plin, pentru a-și strecura cadrele sau pentru a recruta agenți.

Exploatînd sentimentele filo-franceze ale unor români, spionii francezi, pătrunși în România sub acoperire de diplomați, comercianți, ziariști, funcționari la societăți cu capital francez, profesori la școli etc., au reușit să cunoască multiple domenii de activitate din țara noastră, culegînd direct informații, date și documente secrete sau studiind, selecționînd și recrutînd agentură din rîndul autohtonilor.

Pe măsura accentuării penetrării influenței economice, politice și militare germane în România, spionajul francez și-a intensificat culegerea de informații din țara noastră, întocmind totodată planuri de sabotaj împotriva intereselor germane aici.

Iată două exemple: În septembrie 1939 se putea pune în aplicare, la nevoie, un plan de sabotare a traficului pe Dunăre, pentru a împiedica legătura fluvială a Reichului cu România și cu alte țări supuse acestuia.

In colaborare cu spionajul englez, Leon Wengert, specialist francez, a reușit să formeze o organizație care putea distruge obiective din industria noastră petrolieră, în măsură să paralizeze în numai 6 luni 75% din producție.

După ocuparea unei părți din Franța de către hitleriști și instaurarea guvernului de la Vichy, puternica mișcare de rezistență antifascistă a francezilor a avut ecou și în țara noastră, unde a fost creat „Comitetul de rezistență francez", în scopul atragerii simpatiei românilor spre Franța luptătoare, a desfășurării propagandei antigermane, a culegerii de informații militare, politice și economice, a organizării și realizării unor acțiuni de diversiune și sabotaj împotriva nemților.

Un capitol aparte reprezintă colaborarea strînsă în domeniul spionajului între Franța și Anglia, din perioada celui de-al doilea război mondial. Interesele generale comune ale celor două mari puteri îi determină, în ianuarie 1941, pe rezidenții serviciilor de spionaj francez și englez din România de a lua hotărîrea ca activitatea lor să fie coordonată de centrul spionajului englez din Istanbul. De asemenea, cadrele spionajului francez au primit indicația de a adera formal la guvernul de la Vichy, continuînd astfel să culeagă informații din și despre țara noastră.

★

După terminarea celui de-al doilea război mondial, Franța a căutat să recîștige pozițiile avute în România înainte de marea conflagrație, sens în care activitatea spionajului francez a fost orientată, în principal, spre reinstaurarea fostului regim burghezo-moșieresc și lupta împotriva noii orînduiri social-politice și economice, prin organizarea de grupări subversive și ducerea de acțiuni de propagandă contrarevoluționară, prin culegerea de informații și altele.

Pentru realizarea planurilor sale, spionajul francez a folosit cadre și agenți strecurați în țara noastră sub acoperirea de funcționari ai asociațiilor culturale („Institutul francez de înalte studii", „Tinerii prieteni ai Franței", „Amicii Franței", „Uniunea francezilor din România", „Prietenia româno-franceză"), ai societăților cu capital francez („Steaua română", „Concordia", „Columbia", „Minaur" și altele), ai Legației Franței la București și ai consulatelor franceze din Constanța și Timișoara.

In decursul anilor, aparatul de securitate a descoperit și lichidat diverse acțiuni ale unor cadre ori agenți francezi, care au desfășurat activitate ostilă țării noastre.

Citām cîteva exemple: In 1948 a fost documentată și finalizată acțiunea dusă asupra fostului consul francez din Constanța, Scquinaud Henry, care își creașe o rețea de agenți dintre elementele dușmănoase originare din Franța și dintre unii români care lucrau ca funcționari în port. Avizi după bani, aceștia furnizau informații economice și militare consulului cu prilejul întîlnirilor „prietenești", a unor petreceri sau jocuri de societate.

În 1949 a fost descoperită o rețea de spionaj formată din mai multe rezidențe, dintre care una condusă de colonelul Serge Parisot, atașat militar al Franței la București, a doua de Lamy Leon, funcționar la aceeași atașatură militară franceză, a treia de vice-consulul Cordonnier Marcel, iar a patra de Bassy Lucien, secretarul „Uniunii francezilor din România". În aceste rețele erau recrutați foști miniștri,

directori generali și administratori ai societăților cu capital francez, foști moșieri, ofițeri etc. În atingerea scopului propus, de a culege informații cu privire la transporturile militare, instruirea și dotarea unităților, dislocările de trupe etc., Serge Parisot a pus un accent deosebit pe conspirarea agenților și a întîlnirilor pe care le efectua. Așa de exemplu, el stabilise ca agenții care puteau vizita legația franceză să se controleze înainte de a intra și să pătrundă în biroul său numai în momentul cînd nu sînt observați de funcționarii români. Legăturile din afara legației le realiza fie prin șoferul său, fie personal, în case de întîlniri la care se deplasa numai pe jos și pe trasee diferite. Se mai întîlnea cu agenții în biserici sau în diferite alte locuri. În 1950 rețeaua condusă de colonelul Serge Parisot a fost demascată.

În anul 1949, serviciul de spionaj francez, în înțelegere cu cel american, a creat la Paris „Serviciul de informații al românilor din exil", numind ca șef al acestui serviciu pe Opran Mihail, cetățean român, fugit din țară în 1947. Spionul Opran Mihail, care colabora cu Biroul 2 francez, a desfășurat o activitate intensă de culegere de informații despre țara noastră (din domeniul militar și economic), recrutînd o serie de agenți atît din rîndul fugarilor, cît și al cetățenilor români ce se deplasau în străinătate. Agenții, pregătiți de Opran Mihail și trimiși în mod clandestin în țară, au fost prinși și arestați de organele de securitate, asupra lor găsindu-se microfilme cu instrucțiuni, coduri, aparate de emisie-recepție etc., necesare culegerii și transmiterii de informații.

Din exemplele citate se poate trage concluzia că în perioada „războiului rece" spionajul francez s-a bazat în acțiunile sale — în principal — atît pe cadrele și agenții ce au funcționat la București sub acoperire diplomatică, cît și pe unele elemente din emigrația română, pe care le-a recrutat și trimis clandestin în țară.

★

În prezent, printre direcțiile principale de activitate ale spionajului francez la România se numără culegerea de informații, date și documente cu caracter secret din domeniile politic, economic, militar și științifico-tehnic, în care scop studiază, selecționează și recrutează agentură.

Pentru realizarea acestui deziderat, cadrele și agenții spionajului francez sînt strecurați în țara noastră sub acoperire de diplomați, salariați la Biblioteca franceză, compania de aviație „Air France", comercianți și reprezentanți de firme, ziariști, corespondenți de presă, cadre didactice universitare, doctoranzi, specialiști și tehnicieni, turiști etc.

Printre mijloacele, metodele și procedeele folosite de cadre și agenți ai spionajului francez se numără : agentura, observarea directă, exploatarea informativă, schimbul de informații, documentarea din presă, emisiuni radio, T.V. etc.

★

Față de experiența îndelungată a serviciului de spionaj francez, de direcțiile principale, mijloacele, metodele și procedeele lui de acțiune, ofițerii noștri au sarcina de a se documenta în cunoașterea particularităților activității cadrelor și agenților acestuia și de a desfășura o muncă permanentă, ofensivă și tot mai calificată, pentru prevenirea și contracararea acțiunilor din ce în ce mai rafinate întreprinse de spionajul francez împotriva țării noastre — subiect asupra căruia vom reveni în numerele viitoare ale publicației noastre.

Locotenent-colonel Ion TAMEȘ
Maior Tudor ROȘIORU
Căpitan Sorin-Ioan BOLDEA

Din nou despre unele căi de scurgere a informațiilor din Ministerul de Interne

Apărarea secretului de stat „în propria casă", cum se spune, e una dintre problemele centrale ce trebuie să stea în atenția întregului aparat de securitate. De remarcat, în acest sens, inițiativele unor inspectorate care au organizat convocări cu o asemenea tematică, la care au participat factori de conducere din județ, cu care ocazie au fost dezbătute pe larg principalele probleme legate de respectarea prevederilor Legii nr. 23/1971 și s-a realizat un larg schimb de experiență. S-a analizat, de asemenea, periodic cu cadrele modul cum se aplică prevederile legii și ale ordinelor în vigoare, stabilindu-se atribuții și sarcini concrete pe linia apărării secretului de stat. În sfîrșit, s-au executat controale repetate asupra modului cum se păstrează documentele secrete.

Cu toate acestea trebuie să arătăm că, deși puține la număr, mai sînt cazuri cînd datorită neglijenței, ușurinței și nesocotirii ordinelor au loc pierderi de documente deosebit de importante, unele persoane neautorizate iau cunoștință despre acțiuni importante organizate de către minister sau despre alte probleme cu caracter secret. Se manifestă deficiențe în ce privește evidența, întocmirea, manipularea, păstrarea și transportul documentelor secrete de stat și de serviciu. Ca urmare la unele inspectorate ale Ministerului de Interne s-a semnalat lipsa unor documente cu caracter strict-secret („Bazele muncii de securitate", „Organizarea activității de filaj", „Redactarea notelor de investigații" și altele), care au fost pierdute datorită faptului că au fost date fără semnătură. La unele inspectorate ordine ale tovarășului ministru cu caracter strict-secret, referitoare la probleme de muncă, au fost găsite neluate în evidență conform instrucțiunilor, iar altele, tot atît de importante, sînt predate ofițerilor spre consultare „pe încredere", fără semnătură și fișă, documentele de evidență fiind considerate, chipurile, forme birocratice. În multe cazuri au fost găsite documente cu caracter secret neasigurate, uitate pe birouri sau în alte locuri necorespunzătoare, existînd pericolul ca acestea să fie pierdute sau sustrase de cei interesați. De exemplu, căpitanul I.I. și locotenentul-major S.A., dintr-o formațiune de securitate, au lăsat documente secrete în încăperi neasigurate, iar maiorul C.A., de la un inspectorat județean, a lăsat într-o noapte pe culoarele inspectoratului 21 de saci cu documente secrete ce urmau să fie distruse prin tocare.

Unele cadre nu acordă atenția cuvenită asigurării fișetelor, locurilor unde se păstrează documente, lăsîndu-le neîncuiate sau nesigilate. Spre exemplu, la un control efectuat la mai multe inspectorate județene au fost găsite peste 30 de fișete descuiate, în care se păstrau documente strict-secrete și secrete, iar altele, destul de multe, cu sigiliul aplicat neregulamentar. Pentru aceste fapte cei în cauză au fost sancționați contravențional sau pedepsiți disciplinar, însă trebuie avute în vedere consecințele ce pot decurge din astfel de neglijențe grave.

Un mare pericol creează situațiile cînd unele cadre scot din unități, din diferite motive, documente secrete. De exemplu, un ofițer care întocmea documente pentru o aplicație, care urma să se desfășoare în luna iunie

a.c., a luat harta acasă și a lucrat la unele probleme privind concepția aplicației, pe motiv că, fiind soția plecată în provincie, avea toate condițiile asigurate, pierzînd din vedere desigur că documentul putea fi pierdut pînă acasă sau în alte condiții, prejudiciind grav apărarea secretului de stat. Un ofițer, la terminarea programului, a scos din unitate un caiet de pregătire profesională în care erau conspectate ordine ale ministrului referitoare la munca informativă. În drum spre casă el a intrat într-un restaurant unde a „uitat" caietul, care a fost găsit în aceeași zi de către o femeie de serviciu. Aceasta l-a predat unui alt ofițer. Abia după patru zile ofițerul respectiv l-a predat organelor în drept. In acest interval se puteau lua măsuri operative pentru descoperirea documentului, dar cel căruia îi aparținea nu a raportat despre pierderea lui, așa cum era de fapt obligat, săvîrșind a doua abatere gravă.

Un alt cadru, de la un inspectorat județean, fiind în stare de ebrietate, a pierdut porthartul în care avea un tabel cu peste 50 de persoane ce făceau obiectul supravegherii informative generale pe linie de securitate. Porthartul a fost expediat prin poștă de către un cetățean anonim din altă localitate, pe adresa organelor de miliție, din orașul respectiv. O contabilă la un birou financiar a dus acasă un extras din statele de plată ale inspectoratului în care lucra și a calculat impozitele în prezența soțului.

Iată și un caz care frizează aproape absurdul : în februarie 1975, un muncitor de la o fermă piscicolă s-a prezentat la un post de miliție pentru a preda „niște documente" găsite de fiica sa pe malul iazului, care nu erau altceva decît rapoartele cu propuneri de recrutare a doi informatori și cereri de verificare a unui element luat în lucru, documente pierdute de un subofițer — pescar amator !

Cu ocazia unui control efectuat anul acesta la un inspectorat județean s-a constatat că mai mulți ofițeri veneau dimineața de acasă avînd asupra lor documente secrete, pe care le duseseră la domiciliu, încălcînd în mod flagrant ordinul care interzice cu desăvîrșire acest lucru. De exemplu, un ofițer avea asupra sa mapa unui informator cu 7 note informative în original, un raport de verificare și imprimate de la dosarul personal al unui informator. Alți 3 ofițeri aveau asupra lor mai multe documente secrete de serviciu ca : reclamații, cereri etc. Procedîndu-se la un control asemănător la un alt inspectorat s-au constatat încălcări similare ale ordinelor privind păstrarea secretului.

Încălcînd instrucțiunile în vigoare, unele cadre care participă la diferite convocări iau asupra lor caiete de pregătire profesională, alte documente, creîndu-se astfel pericolul ca ele să fie pierdute sau sustrase de persoane interesate. Semnificativ este următorul exemplu : la un inspectorat județean, controlîndu-se modul cum se realizează transportul documentelor de către ofițerii chemați la convocare, s-a constatat că cinci dintre ei aveau asupra lor caietele de pregătire profesională, în care erau conspectate printre altele și ordine strict-secrete ; un ofițer avea asupra sa două rapoarte informative, o sesizare a unei întreprinderi și rezultatul sesizării și al verificării ; un altul avea în servietă un caiet cu evidența rețelei informative și a elementelor suspecte.

Inserînd cele cîteva aspecte, în intenția noastră a fost ca și pe această cale să atragem din nou atenția asupra unor neajunsuri și aspecte negative privind păstrarea secretului în cadrul ministerului nostru.

Colonel Nicolae UNGUREANU

ZVONUL
ca fenomen social ce interesează munca de securitate

Zvonul este unul din fenomenele de masă care ține de sfera conștiinței comune, formă suis-generis de comunicare nemijlocită între persoane, care poate să-și pună amprenta asupra dinamicii opiniilor individuale și colective.

Răspîndirea deliberată a zvonurilor este o practică veche și dacă pentru unele domenii de activitate implicațiile sale sînt secundare, pentru altele aceste implicații pot fi de-a dreptul dezastruoase. De aceea, cercetarea și cunoașterea dinamicii difuziunii zvonului, a efectelor ce le are, precum și a căilor de contracarare a acestora, sînt preocupări ale aparatului de securitate.

Deși zvonul, ca fenomen psihosocial, după cum am arătat, nu este deloc lipsit de importanță, în literatura noastră de specialitate (în comparație cu fenomenele înrudite, de pildă, **opinia publică,** *cunoscute în limbajul curent și sub termenul* **de stare de spirit)** *există relativ puține date și opinii publicate și cu atît mai puține referiri la cercetarea și cunoașterea lui ca fenomen specific ce interesează munca de securitate.*

Informațiile răspîndite sub forma zvonului pot cuprinde într-un timp scurt mase largi de oameni, ceea ce echivalează, de fapt, cu anularea stării de zvon și transformarea acesteia în stare de opinie, situație care duce implicit la influențarea voinței, moralului și rezistenței spirituale colective în avantajul adversarului.

Practica zvonului este tot atît de veche ca a propagandei și a războiului. După datele cunoscute, rezultă că răspîndirea zvonului a fost utilizată în sprijinul războiului pentru prima dată de către conducătorul mongol Gingis Han, care atunci cînd i-au căzut în mînă un număr mare de spioni, în loc de a-i ucide sau a-i face prizonieri, s-a îngrijit să le creeze o impunătoare impresie despre armata sa, după care le-a dat drumul. Astfel s-a răspîndit în tabăra dușmană zvonul că Gingis Han dispune de o armată masivă, cu o disciplină de fier, înarmată excepțional, ceea ce a creat o stare de teamă generală și panică în rîndul inamicului, favorizînd o victorie ușoară a mongolilor.

În general, zvonurile se referă la obiecte, persoane sau situații prin comunicări neconfirmate, iar transmiterea se face nemijlocit, fără a se cunoaște sursa. De regulă, zvonul apare ca știre de maximă actualitate și este considerat ca realitate prezentă sau posibilă. Asimilarea conținutului se face cu mare rapiditate, fără a se cerceta originea, detaliile sau a se cere explicații lămu-

ritoare cu privire la caracterul mesajului.

Una din caracteristicile zvonului o constituie **reducţia** sa. Cu cît un zvon este mai succint, cu atît, pe măsură ce circulă, el devine mai uşor de înţeles şi de redat.

Preluarea şi transmiterea zvonului, fără a-i prevedea consecinţele posibile, pot să provoace catastrofe, uneori la scară naţională. Iată urmările exercitate de un zvon înaintea invaziei hitleriste în Franţa: în luna octombrie 1939, un ziar francez publica un titlu mare: „In Germania nu mai este lapte", de fapt un zvon (a cărui sursă nici azi nu se cunoaşte), care a avut darul să-i convingă pe francezi de neputinţa germanilor de a declanşa un război şi să le aducă liniştea şi pasivitatea totală, încît nimeni nu se mai oprea în faţa afişelor apărării pasive. După bombardarea de către hitlerişti a 21 de gări şi 8 aerodromuri, agenţii coloanei a cincea au răspîndit în Franţa tot felul de zvonuri incredibile, dar care au fost totuşi crezute de populaţie, ceea ce a făcut ca pe întreg teritoriul francez să circule lozinca: „Sîntem trădaţi!" Astfel Franţa a fost cucerită şi odată cu înfrîngerea ei, zvonul a adăugat un nou moment de glorie istoriei sale.

O altă caracteristică a zvonului este **accentuarea.** Este, în fond, o aşa-zisă elaborare. Subiecţii adaugă la o povestire pe care o transmit explicaţii pe care le socotesc necesare pentru completarea acesteia.

Prezentarea unui fapt petrecut în primele luni ale războiului din Franţa ne va oferi unele concluzii cu privire la accentuarea zvonului. Cînd nemţii au intrat în Anvers, un ziar din Colonia, publicînd ştirea, a scris că toate clopotele bisericilor au fost puse în mişcare pentru a sărbători evenimentul. Reluată de ziarul francez „Le matin" ştirea a căpătat următoarea formă: „Preoţii din Anvers, după căderea oraşului, au fost constrînşi să sune clopotele bisericilor". Ziarul englez „Times" a publicat la rîndul său ştirea astfel: „Conform informaţiilor pe care «Le matin» le-a primit din Colonia, acei preoţi care au refuzat să sune clopotele după căderea Anvers-ului au fost alungaţi din posturile lor". Reluată de ziarul „Il coriere della sera" ştirea devine senzaţională: „Din informaţii pe care «Times» le-a primit din Colonia, prin Paris, sărmanii preoţi care au refuzat să sune clopotele au fost condamnaţi la muncă forţată". Şi, în sfîrşit, ziarul „Le matin", care mai publicase această ştire, scrie: „Pe baza informaţiilor pe care «Il coriere della sera» le-a primit din Colonia, prin Londra, se confirmă că învingătorii barbari de la Anvers au pedepsit pe nefericiţii preoţi belgieni, care au refuzat să sune clopotele bisericilor, spînzurîndu-i de însăşi aceste clopote, cu capul în jos".

Printre caracteristicile zvonului se înscrie şi **asimilarea.** Ea se exprimă prin forţa de atracţie exercitată de un mesaj prin referirea lui la nevoile, interesele, obiceiurile, sentimentele celor cărora li se adresează. Necesare în atare situaţii sînt elementele de noutate pe care le conţine zvonul şi forma cît mai scurtă în care este alcătuit. Cînd asimilarea se face integral şi fără distorsiuni, efectele zvonului pot atinge cota maximă de influenţă. Un exemplu concret, menit să întărească cele de mai sus, îl constituie zvonurile lansate în cadrul aplicaţiei purtînd denumirea „Pantofii acvatici", executată de armata americană pe teritoriul statelor Florida şi Georgia. În perioada de pregătire a aplicaţiei, s-a zvonit (în mod deliberat) că pe plaja din apropierea oraşului Savana ar fi fost găsită o monedă pierdută de „desanţii roşii", lansaţi de pe submarine, şi că pe teritoriul Mexicului sînt concentraţi mii de mongoli şi africani, sub comanda unui colonel sovietic. Reluate de presa locală, cele două zvonuri au creat în scurt timp o stare de agitaţie nemaiîntîlnită. Cînd a început aplicaţia, americanii au trimis în raioanele cuprinse de zvon subunităţi speciale, îmbrăcate aşa cum au scris ziarele.

Din starea potenţial-psihică ce s-a creat în masa de locuitori, s-a ajuns la cea declanşatoare, de manifestare a unei iritări excesive. În unele locuri, în soldaţii „inamici" s-a aruncat cu pietre, bătrînii i-au scuipat în faţă, iar la o fermă unul din copiii stăpînului, cuprins de isterie, l-a muşcat pe sergentul „inamic" care încerca să ia prizonier un soldat ascuns într-o remiză.

Cunoaşterea caracteristicilor amintite prezintă o importanţă deosebită în activitatea practică, deoarece în munca de securitate, cu zvonul se poate opera fie în direcţia folosirii lui pentru influenţare, în cadrul unor combinaţii, ca întăritor sau înlocuitor al legendelor sau al unor fapte reale, fie în direcţia considerării lui ca mijloc de combatere, atunci cînd acestea tind să influenţeze opinia anumitor grupuri sociale ori să devină opinie generală.

O situaţie în care au fost luate în consideraţie caracteristicile zvonului sub raportul folosirii lui în avantajul propriu o ilustrează lansarea făcută în cadrul pregătirii şi executării unei aplicaţii.

Cu aproximativ trei săptămîni înainte de data la care urma să înceapă aplicaţia, într-o localitate situată pe direcţia Bucureşti-Alexandria, la marginea unei păduri întinse, a apărut un autoturism militar cu trei ofiţeri. Timp de 20'—30' ofiţerii au cercetat liziera şi drumurile de acces în pădure. Cîţiva cetăţeni curioşi şi ca întotdeauna copiii au venit în apropierea maşinii. Unul dintre ofiţeri, de fapt cel de contrainformaţii, a rostit ca pentru el, dar mai tare, cuvintele: „începem aplicaţia peste trei săptămîni".

Vestea s-a răspîndit cu repeziciune în localitatea respectivă, în cele vecine şi oraşul Alexandria.

Cel mai activ în răspîndirea zvonului (deşi o asemenea situaţie nu fusese prevăzută) s-a dovedit a fi pădurarul, care dorind să interzică accesul vitelor în pădure a spus tuturor că este oprită intrarea în pădure sub orice formă, deoarece „vine armata în manevră". El a anunţat şi pădurarii din localităţile vecine, care au procedat la fel.

La două săptămîni după lansarea zvonului s-a constatat o circulaţie

intensă în zonă a autoturismelor cu numere T.C. și C.D. aparținînd unor oficii diplomatice capitaliste acreditate în R.S.R., interesate a cunoaște materialele și tehnica de luptă.

Zvonul a fost întărit prin implantarea unor jalonieri la intersecțiile principale de drumuri în după-amiaza zilei ce a precedat noaptea începerii aplicației. Primul jalonier a fost postat în apropierea unei unități militare situată pe direcția București-Alexandria, iar ultimul la intersecția drumului ce ducea în localitatea vizată. Reține atenția faptul că din acest moment, pe direcția în cauză s-a observat o supraveghere sistematică din partea persoanelor aflate în autoturisme T.C. și C.D., prin delimitarea unor zone de acțiune, reducîndu-se în mod simțitor și intensitatea circulației. În același timp s-a constatat o reducere aproape la limită a ieșirilor din Capitală, către alte direcții, a autoturismelor T.C. și C.D.

Pe baza măsurilor întreprinse și a condițiilor favorizate de acțiunea zvonului, aplicația s-a desfășurat cu adevărat în secret pe o altă direcție, folosindu-se drumuri laterale.

În consecință, cînd va fi luată în discuție utilizarea zvonului, trebuie avute în vedere unele condiții principale pe care acesta să le îndeplinească, astfel :

— Să fie cît se poate de concis, avînd în acest caz șansa de a fi reprodus cît mai exact.

— Să cuprindă cît mai puține detalii, fiind în acest fel mai puțin probabil de a fi supus riscului distorsiunii.

— În cazul folosirii lui pentru influențare, destrămare ori compromitere, să se aibă în vedere lanțul transmiterii, pentru a se evita eliminarea unor date, întrucît se cunoaște că memoria grupului efectuează în cîteva minute o reducție, echivalentă cu cea executată de memoria individuală în cîteva săptămîni.

— La lansarea zvonului trebuie să se mai aibă în vedere : potențialul difuziunii, în funcție de timp, dispozițiile subiecților, grupurilor sau populației ; puterea de influență a mesajului. Din experimentele efectuate a rezultat că un zvon lansat în cîteva puncte favorabile poate cuprinde în 48 de ore un oraș cu o populație de 1—2 milioane locuitori, în 24 de ore unul cu 500000—1 milion de locuitori și numai în 12 ore o localitate cu 200000—500000 de locuitori.

— Zvonul apare de cele mai multe ori ca urmare a unei situații caracterizată de lipsă de informații într-un anume domeniu (economic, social, politic).

Trebuie precizat însă din capul locului că nu există pînă acum o teorie generală a funcționării zvonului, deoarece importanța și funcția lui sînt de fiecare dată dependente de criteriile de conținut cu totul diferite, individuale, sociale, politice.

Putem totuși considera ca admisibilă funcționarea zvonului pe două direcții — individ și grup — atît în situațiile în care se apelează la utilizarea lui în sprijinul muncii, cît și atunci cînd se încearcă anularea implicațiilor sale psiho-sociale, ținînd seamă că într-un mediu uman se desfășoară, în legătură cu zvonul, procese psihice destul de complicate.

Folosirea zvonului ca element de sprijin în cadrul unei acțiuni operative impune cu necesitate cunoașterea gradului de sensibilizare a persoanei sau grupului ce urmează a-l asimila, cunoașterea trăsăturilor psihice ale indivizilor. Din experiență s-a constatat că zvonul se împacă greu cu poziția de principiu, critică. Indivizii impulsivi înclină spre reducerea nivelului lor critic mai repede decît cei calculați, liniștiți interior ; ei sînt mai predispuși la preluarea zvonurilor și la răspîndirea lor.

Lansarea zvonului trebuie făcută în momentul în care prin circulație el poate să îndeplinească o funcție dublă : să servească individului ca lămurire a unei situații nesigure ; să reducă încordarea emoțională.

Zvonul este un inamic periculos, și atunci cînd se ia în discuție combaterea sa trebuie, înainte de toate, avut în vedere că nu există o rețetă sau un catalog de soluții și că nici consultarea unei colecții de exemple n-ar satisface problema. Cu toate acestea, există o serie de măsuri posibil de întrevăzut prin care acțiunea de combatere să poată fi realizată. Așa de pildă :

— Cunoașterea situațiilor propice pentru apariția zvonurilor (starea de frică, teamă, nesiguranță. incertitudine, deznădejde, lipsă de informații, perioadele de încordare, de revoluție și război) ; zvonurile dispar cînd între necesitatea de informații și informațiile oferite există echilibru.

— Atacarea oportună a zvonurilor care se întrevăd, cu material publicabil faptic, fără a se face referiri la zvonul respectiv.

— Înlăturarea mediului propice de apariție a zvonului, prin informații clare, adevărate și lipsite de echivoc.

— Înarmarea psihologică individuală și de grup, cu scopul de a crea convingeri fondate pe calitate, de a educa spiritualicește și lămuri asupra implicațiilor zvonurilor lansate de adversar.

— Formarea, dezvoltarea și stimularea atitudinii critice față de zvon, crearea unui mediu rezistent și refractar la zvon, eliminînd posibilitățile de asimilare.

În acțiunea de combatere sau dezmințire, zvonul ca atare, cum am mai spus, nu trebuie amintit, deoarece acesta rămîne în memorie, odată cu știrea care dezminte, diminuîndu-i efectul.

Ori de cîte ori avem de-a face cu un zvon, fie în scopul utilizării lui în avantaj, fie pentru a-l preveni, diminua sau a-i anula efectele, trebuie avut în vedere că din totalitatea relațiilor interumane ce se stabilesc la nivelul grupurilor sociale, pe primul plan se situează relațiile de comunicare indirectă, ca modalitate de legătură și de interacțiune de la distanță între membrii grupului. Funcționarea grupurilor sociale este indisolubil legată de statornicirea acestor relații, care se traduc într-o serie de fenomene și procese de masă cum sînt : informația colectivă, opinia publică, propaganda, zvonurile, conștiința de grup etc.

Locotenent-colonel
doctorand Paulian PASARIN

Curier juridic

Aspecte rezultate din cercetarea penală a unor cazuri de subminare a economiei naționale și de divulgare a secretului economic

— colonel Gheorghe Vasile —

În cuvintarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou necesitatea relizării unui comerț exterior echilibrat, pentru participarea țării noastre la schimburile și cooperarea economică mondială. În contextul cerințelor conducerii de partid și de stat, aparatului nostru îi revin sarcini de o deosebită importanță, în direcția prevenirii săvîrșirii de infracțiuni vizind economia națională, cunoașterii și lichidării stărilor de lucruri cu repercusiuni negative asupra schimburilor și cooperării internaționale.

Din analizele intreprinse asupra unor cazuri de subminare a economiei naționale și de divulgare a secretului economic rezultă că cetățenii români care au săvîrșit astfel de fapte penale au funcționat în intreprinderi de comerț exterior, aparținind Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcție, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele și Ministerului Industriei Metalurgice. Acțiunile inculpaților au fost indreptate, cu precădere, impotriva domeniilor cărora conducerea partidului și statului nostru le acordă cea mai mare atenție, ele constituind pivotul principal in dezvoltarea economiei și in apărarea orinduirii noastre socialiste : producția specială, industria chimică, siderurgia, construcțiile de mașini, economia forestieră, agricultura etc. De subliniat faptul că in nici una din cauzele penale cercetate infractorii cetățeni români nu au acționat in mod individual, ci impreună cu cetățeni străini, aceștia fiind patroni sau reprezentanți de firme. O mare parte dintre cetățenii români infractori au deținut funcții importante in sectoare ale economiei naționale, ceea ce le-a ușurat intreprinderea acțiunilor de subminare. Sub diferite pretexte și sub paravanul funcției, astfel de elemente au reușit să-și „justifice", față de angajații din subordine ori factorii de decizie, atitudinea adoptată la tratative. De asemenea, pozițiile ocupate in statele de organizare ale intreprinderilor le-au dat posibilitatea de a-și camufla timp indelungat faptele infracționale, de a favoriza unele firme străine, prin invocarea a tot felul de cauze „obiective", iar in fața probelor evidente de vinovăție au incercat să dea totul pe seama unor aspecte de neglijență. Iată de ce se impune ca, atit in timpul urmăririi informative, cit și in cursul cercetărilor, să se obțină date și dovezi indubitabile, care să ateste caracterul intenționat al acțiunilor de subminare a economiei naționale și divulgarea secretului economic. Subliniem acest aspect deoarece activitatea practică a demonstrat că incă se mai intimpină greutăți in dovedirea laturii subiective a infracțiunii, ceea ce impune cu stringență din partea ofițerilor noștri analiza critică a tuturor aspectelor din cadrul intreprinderilor de comerț exterior sau beneficiare, pentru a se deosebi cu certitudine acțiunile intenționate de faptele de neglijență. Nu in puține cazuri, făptuitorii recurg la acte de viclenie, își creează cu meticulozitate alibiuri sub pelteaua cunoștințelor lor de specialitate.

Modalitatea principală de comitere a infracțiunii de subminare a economiei naționale o constituie favorizarea firmelor străine la incheierea contractelor sau la derularea acestora. **Coruperea, cointeresarea materială prin oferirea de sume de bani in valută, obiecte de valoare și bijuterii din aur, apartură tehnică, oferirea unor condiții de cazare și masă deosebit de costisitoare, punerea la dispoziție de mijloace de locomoție pe cheltuiala firmelor, promisiuni in direcția inlesnirii ori favorizării plecării din România și asigurarea de condiții optime in străinătate sint printre cele mai uzitate metode prin care cetățenii români sint atrași la săvirșirea de infracțiuni.**

În toate situațiile, metoda folosită de străini pentru a-i determina pe cetățenii români să acționeze impotriva intereselor economiei noastre naționale a fost precedată de un studiu atent asupra celor vizați, ceea ce a facilitat exploatarea la momentul potrivit a acelor trăsături de caracter care puteau fi hotăritoare pentru realizarea scopurilor firmelor interesate.

În acest sens este semnificativă comportarea lui N.A., fost director general la I.C.E. „ROMCHIM". Deplasindu-se in mai multe rinduri intr-o țară occidentală, ca șef de delegație, pentru ducerea de tratative comerciale, N.A. era cazat separat de restul delegaților, in cele mai luxoase hoteluri, pe cheltuiala firmelor cu care urma să incheie contracte, primea cadouri substanțiale, avea la dispoziție in permanență un autoturism pe care-l conducea personal.

Sau cazul lui N.S., care ajunsese să chefuiască pe banii unei firme. Materialele obținute au demonstrat că N.S. era uneori intr-o asemenea stare de ebrietate incit nici nu știa ce semnează. Contractele le perfecta prin baruri și restaurante. În asemenea condiții, N.S. a vindut cu 700 de dolari tona de polietilenă granulată in loc de 1 840 de dolari tona.

În goana după ciștiguri fără muncă, unii cetățeni români au ajuns in situația de a cerși pur și simplu bani și obiecte de valoare de la străinii veniți la tratative, ieșind astfel in intimpinarea dorinței acestora de a realiza contracte dezavantajoase părții române. Este cazul lui I.C., fost șef de birou in cadrul serviciului import-export din Centrala de prelucrarea lemnului București.

În atingerea scopurilor lor, comercianții străini nu recurg numai la atragerea angajaților români care dețin funcții de conducere, ci și la

unele persoane aparent lipsite de posibilități de a favoriza firmele interesate, cum ar fi: funcționari administrativi, tehnicieni, economiști, secretare.

Iată un exemplu: prin influența de care se bucura pe lingă unii factori de conducere ai I.S.C.E. „ILEXIM", F.C., economist, a reușit să favorizeze o firmă occidentală la incheierea unor contracte.

Orientarea către elemente tinere, apreciate la locurile de muncă pentru poziția lor, care să poată influența factorii competenți și să găsească susținători, oricare ar fi nivelul la care s-ar purta tratativele, se pare că a inceput in ultimul timp să intre in preocupările comercianților străini. Este semnificativ, in acest sens, conținutul raportului unui reprezentant străin către conducerea firmei sale, din care reiese necesitatea orientării către elemente tinere, progresiste, cu alte cuvinte, spre membri de partid cu influență, aflați in afara oricăror bănuieli, care să ajungă să corespundă scopurilor și intereselor firmei.

Din practica muncii informative și de cercetare penală rezultă că infractorii străini știu să folosească cu abilitate orice fel de date care se referă la nevoile noastre de import și care, luate izolat, par cu totul inofensive. Iată un exemplu. În discuțiile cu un salariat de la C.S.P., reprezentantul unei firme străine a aflat că partea română era dispusă să importe pentru o instalație numai acele piese confecționate din oțel inoxidabil, de strictă necesitate. Piesele confecționate din oțel carbon nu se vor cumpăra deoarece am reușit să le producem pe plan intern. Intrind in posesia unei astfel de informații, străinul a trecut la reexaminarea ofertei, verificind fiecare utilaj și ridicind prețul la piesele din oțel inoxidabil. In final a reușit să incheie un contract extrem de avantajos firmei sale.

Modalitățile de favorizare a firmelor străine la incheierea de contracte comerciale capătă forme dintre cele mai diverse.

Neluarea in considerație a tuturor ofertelor. Unele oferte sint plasate in alte dosare sau pur și simplu sint distruse, lipsind prin aceasta economia noastră de ofertele cele mai avantajoase.

Nechemarea la tratative, sub diferite pretexte, a tuturor părților interesate și, in consecință, netratarea prețurilor cu toate firmele.

Prezentarea deformată in referatele de import a nivelului de preț și a caracteristicilor tehnice ale utilajelor. De exemplu, intre conținutul referatului prin care se aprobă importul și cel al ofertei apar discrepanțe izbitoare insă „specialiștii" noștri nu le observă.

Acceptarea cu bună-știință a unor oferte fictive, pentru a se putea intocmi și prezenta „studii comparative". În acest sens, edificator este exemplul unui comerciant străin care, cunoscind că la noi concurența se face de la trei oferte, pe baza singurei oferte de care dispunea a fabricat incă două, foarte scumpe. Salariatul nostru a prezentat situația „in ordine", alegind din cele trei oferte pe cea mai „ieftină".

Acceptarea introducerii de două ori in oferte a valorii pieselor de schimb (la prețul utilajului și separat).

Prezentarea de studii comparative pe utilaje cu destinație diferită.

Falsificarea unor condiții de derulare a contractului și introducerea de clauze și termene care să favorizeze pe străini.

Nerespectarea condițiilor de plată stipulate în contract. De exemplu, in timp ce pentru intirzieri partea română este penalizată, partea străină nu, deoarece salariații noștri care se ocupă cu derularea contractelor trec cu vederea intirzierile respective, iar astfel de nepenalizări se ridică la sume foarte mari.

Furnizarea de date cu caracter economic referitoare la nevoile de import, la nivelul de preț al firmelor concurente, date exploatate in cursul tratativelor de reprezentanții străini.

Practica reliefează că infracțiunea de subminare a economiei naționale se săvirșește in concurs cu alte infracțiuni, in principal cu luarea și darea de mită, divulgarea secretului economic, sustragerea de inscrisuri, falsuri intelectuale și materiale, deținere și operațiuni ilegale cu mijloace de plată străine.

Iată, de exemplu, cazul lui I.C. Acesta, fost economist la „ROMAGRIMEX", ajungind in posesia unor date secrete cu caracter economic și cunoscind că ele prezintă interes deosebit pentru afacerile comerciale ale unor firme străine in relațiile cu țara noastră, a trecut la contactarea reprezentanților lor, divulgindu-le. Intervenția promptă și măsurile ferme ale organelor de securitate au dus insă la prevenirea incheierii unor contracte dezavantajoase economiei noastre naționale.

Unii funcționari ai unor intreprinderi de comerț exterior, racolați, sugerează ei inșiși comercianților străini procedeele pe care să le folosească, pentru ca ei să le poată promova interesele in fața conducerii intreprinderii. Așa de exemplu, comerciantul W.E. a fost sfătuit de P.T. și D.P. să aducă oferte false, in care să treacă prețuri superioare celor oferite de firmă.

Sint de relevat și unele mijloace și metode folosite pentru conspirarea activității de transmitere a informațiilor: inregistrarea informațiilor pe minibenzi magnetice, scrisori și telexuri codificate, microfilme, intilniri in autoturisme și in locuri izolate. În vederea satisfacerii cit mai depline a intereselor firmelor străine se trece și la folosirea de metode deschise. De exemplu, sustragerea unor documente și punerea acestora la dispoziția celor interesați. Așa a procedat P.T., care a luat un geamantan cu documente secrete de la intreprinderea unde lucra și l-a predat individei A.I., care l-a dus la hotelul unde era cazat comerciantul străin. Acest caz atrage atenția și asupra modului in care la intreprinderea respectivă erau asigurate documentele secrete.

În vederea incheierii de contracte avantajoase, reprezentanții străini urmăresc cu mult interes să obțină cit mai multe date. Semnificativ in acest sens este cazul lui S.R., fost inginer șef la un combinat siderurgic din țară. Din materialele deținute de organele noastre a reieșit că M.O., consilier al unei firme occidentale, i-a solicitat lui S.R., inainte de a participa la discuțiile tehnice cu conducerea combinatului, informații referitoare la vizitele și convorbirile delegațiilor firmelor concurente, date cu privire la comportarea și durabilitatea in exploatare a bolților de cărămidă de la firmele concurente, informații in legătură cu opinia sau poziția conducerii combinatului față de rezultatele obținute cu diverse tipuri de cărămizi de boltă, date privind relațiile dintre combinat și o mare intreprindere românească de comerț exterior. Răspunzind tuturor dorințelor străinului, S.R. a adus economiei noastre un insemnat prejudiciu prin incheierea unor contracte dezavantajoase.

Din cercetarea infracțiunilor de subminare a economiei naționale a rezultat că in ultima perioadă partenerii străini își indreaptă atenția către unitățile beneficiare ale importurilor, racolind (se ințelege, in interesul lor) pe reprezentanții acelor unități cărora li s-au alocat fonduri valutare și urmează să avizeze din punct de vedere tehnic utilajele pro-

duse de firmele in cauză. Fără a absolutiza, avem de-a face de fapt cu o mutație a sistemului infracțional, de la intreprinderile de comerț exterior la beneficiar. De ce, este lesne de ințeles. Se mizează pe faptul că unitățile beneficiare sint foarte numeroase, iar organele de stat sint puse in situația de a-și dispersa forțele. Fiind corupți, reprezentanții unităților beneficiare avizează cumpărarea utilajelor sau nu avizează firmele pe care nu le agreează, inlăturindu-le in mod nejustificat, abuziv, deși oferă condiții mai avantajoase, fie ca preț, fie ca parametri tehnici sau indici calitativi.

Există tendința tot mai accentuată de a se instaura practica incheierii și semnării unor contracte la sediul firmelor furnizoare sau cumpărătoare, in localități sau orașe fixate de acestea, oferind condiții elementelor corupte să favorizeze cu mai puține riscuri firmele interesate. Iată cazul lui S.I. Deși personal comandase o serie de utilaje dintr-o țară socialistă și acestea incepuseră să fie livrate, unele fiind chiar în vamă, a dezinformat factorii de decizie, pentru a anula contractul in derulare și a incheia un alt contract, cu o țară occidentală. Deoarece fondurile valutare fuseseră consumate pe primul contract, S.I. a fost sprijinit de reprezentanții beneficiarului, care au acționat pentru obținerea mijloacelor financiare necesare încheierii contractului cu firma occidentală. In prezent, cele două contracte se derulează paralel.

Încălcind legislația țării noastre, reprezentanții unor firme și-au organizat adevărate sedii la domiciliile cetățenilor români, de unde expediau sau primeau corespondență, dădeau telexuri, purtau convorbiri telefonice internaționale. Iată un caz care frizează absurdul. Cetățeanul străin Roșianu, care nu avea nici o legătură cu intreprinderile noastre de comerț exterior, își instalase la domiciliul concubinei o firmă: „Roșianu & Comp.". Tipărise și adrese cu antet și corespondа ca intreprindere de comerț exterior. Negativ este faptul că, in „afacerile" sale, Roșianu a fost sprijinit și de unii lucrători de-ai noștri, dovedind prin aceasta necunoașterea prevederilor articolului 302 Cod penal.

Pe parcursul articolului am reliefat o serie de aspecte rezultate din cercetarea unor cazuri de subminare a economiei și de divulgare a secretului de stat. Am vrea, in incheiere, să evidențiem și unele neajunsuri care au contribuit, direct sau indirect, la săvirșirea faptelor amintite.

Lipsa de control din partea conducerii unor intreprinderi de comerț exterior și diversificarea nejustificată a sarcinilor de import.

Existența de deficiențe serioase in asigurarea documentelor, a celor secrete in special, ceea ce favorizează sustragerea și punerea lor la dispoziția cetățenilor străini interesați.

Lipsa unei evidențe clare a afacerilor incheiate. În unele intreprinderi de comerț exterior nu se intocmesc dosare pe probleme care să fie păstrate in arhivă, conform dispozițiilor legale, ceea ce poate favoriza distrugerea de documente cind incep cercetările.

Nevalorificarea, in toate cazurile, cu operativitate a informațiilor și intreprinderea unor măsuri combinative, pentru depistarea in fază incipientă a acțiunilor ostile economiei naționale.

Insuficiența și lipsa de posibilități, in unele cazuri, a rețelei informative a organelor noastre, iar alte ori, modul defectuos in care este instruită și condusă aceasta.

Acestea sint numai unele aspecte desprinse in ultima perioadă din cercetarea infracțiunilor de subminare a economiei naționale și divulgarea secretului economic, fără a avea pretenția că au fost relevate toate formele și metodele folosite de infractori, ținind seama de particularitățile fiecărui caz in parte. Important este faptul ca, prin măsurile specifice organelor de securitate cu sarcini in acest domeniu, să se acționeze de așa manieră incit să se prevină orice incercare de prejudiciere a economiei naționale și de incălcare a normelor de apărare a secretului de stat și economic.

PUNCTE DE VEDERE

Cu privire la raportul dintre procesul penal și actele premergătoare

Necesitatea clarificării raportului dintre procesul penal și actele premergătoare, reglementate de art. 224 C. pr. pen., a apărut recent, fiind pusă in evidență de implicațiile practice ale contradictorialității opiniilor exprimate asupra acestei probleme in teoria dreptului procesual penal.

Pină la apariția articolului „Actele premergătoare și locul acestora în procesul penal" [1]) părea ca unanim admisă opinia care situa actele premergătoare în afara procesului penal. Astfel, s-a susținut că „actele premergătoare, așa după cum rezultă din denumirea lor, preced inceperea urmăririi penale și sint efectuate anume in vederea acestei inceperi" [2]).

Cu mai multă preciziune s-a arătat că: „actele premergătoare, după cum rezultă din însăși denumire, sint acte anteprocesuale care premerg inceputul urmăririi penale și deci declanșarea procesului penal. Caracterul anteprocesual nu se desprinde numai din denumirea actelor, ci mai ales din scopul instituirii lor. Potrivit art. 224 C. pr. pen., actele premergătoare se îndeplinesc în vederea inceperii urmăririi penale. Scopul actelor premergătoare, indicat de lege în mod expres, plasează aceste acte intr-un cadru preprocesual" [3]).

Altfel spus, „actele premergătoare se efectuează în afara procesului penal, pentru stringerea datelor necesare inceperii urmăririi penale și, ca atare, nu sînt acte de urmărire penală" [4]).

Aceeași opinie a fost exprimată și în trecut cu privire la primele cercetări care, întrucitva, erau similare actelor premergătoare. Raportul dintre procesul penal, pe de o parte, și plingere, denunț, prime

1) Ilie A. Ilie, Actele premergătoare și locul acestora în procesul penal, Buletinul intern nr. 1/1975, editat de Procuratura R.S.R. și Ministerul Justiției, p. 5—15.

2) V. Dongoroz s. a., Noul Cod de procedură penală și Codul de procedură penală anterior — prezentare comparativă, E.P., Buc., 1969, p. 163.

3) N. Volonciu, Drept procesual penal, E.D.P., Buc., 1972, p. 262.

4) I. Gh. Gorgăneanu, Considerații privind actele premergătoare efectuate de organele de urmărire penală, Revista română de drept, nr. 1/1974, p. 33.

cercetări, pe de altă parte, era reprezentat în felul următor: „Noţiunea proces penal, în accepţiunea strictă, nu cuprinde toată activitatea procedurală de la momentul iniţial al procedurii pînă în momentul final al executării, ci numai activitatea procedurală din momentul punerii în mişcare a acţiunii penale, *aşa că denunţ, plîngere, prime cercetări cad în afara procesului*" (s.n.); iar după o concepţie mai severă, „procesul penal ar cuprinde numai activitatea din faza judecăţii" [5]).

Pe baza speculaţiilor făcute asupra unor idei fragmentare, desprinse din contextul explicaţiilor date de dr. Gr. Theodoru şi N. Volonciu în manualele de drept procesual penal cu privire la raporturile şi actele procesuale, precum şi asupra aşezării în Codul de procedură penală al R. S. România a normei care reglementează efectuarea actelor premergătoare, autorul articolului citat a tras concluzia că „opiniile examinate mai sus pornesc de la nedelimitarea începerii procesului penal de începerea urmăririi penale, fiindcă procesul penal începe odată cu sesizarea prin plîngere sau denunţ ori cu desfăşurarea unor activităţi în vederea sesizării din oficiu şi a începerii urmăririi penale" [6]).

Scopul urmărit prin construcţia citată, care include actele premergătoare în cadrul procesului penal, rezultă cu suficientă claritate din următoarea frază: „Pe bună dreptate, practica organelor de urmărire penală consideră *activităţile ce stau la baza neînceperii ori începerii urmăririi penale ca fiind desfăşurate în cadrul procesului penal*, înregistrîndu-le ca dosare penale *supuse supravegherii procurorului* şi exercitării căilor de atac specifice fazei de urmărire penală, ca şi cînd urmărirea penală ar fi fost începută" [7]).

Mijloacele folosite în vederea extinderii supravegherii procurorului asupra activităţilor „ce stau la baza reînceperii ori începerii urmăririi penale" — activităţi ce se desfăşoară cu precădere în cadrul supravegherii informative generale şi mai ales al urmăririi informative speciale — sînt contrare dispoziţiilor legale şi incompatibile cu cerinţele aprofundării cunoaşterii ştiinţifice în domeniul abordat.

În temeiul prevederilor art. 216—220 C. pr. pen., procurorul exercită supravegherea respectării legii numai în activitatea de urmărire penală, iar nu şi în activitatea ce se desfăşoară înainte de începerea acestei urmăriri. Dispoziţiile art. 228 şi 275 C. pr. pen. nu derogă de la regulile înscrise în art. 216—220 C. pr. pen., ci fac precizările impuse de situaţiile în care din însăşi actul de sesizare rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute de art. 10 C. pr. pen. ori de actele de urmărire penală ce au adus vătămări intereselor legitime ale oricărei persoane. Cu alte cuvinte, art. 228 şi 275 C. pr. pen. nu conferă procurorului dreptul de a supraveghea sub aspectul respectării legii toate „activităţile ce stau la baza neînceperii ori începerii urmăririi penale", ci numai dreptul de a verifica materialul ce însoţeşte propunerile făcute de organul de urmărire penală şi de a dispune asupra acestor propuneri în funcţie de temeinicia sau netemeinicia lor. Ca atare şi în situaţiile reglementate de art. 228 C. pr. pen. supravegherea procurorului asupra actelor premergătoare nu se poate realiza în momentul efectuării lor, ci numai din momentul în care a primit de la organul de urmărire penală dosarul pentru a dispune asupra propunerilor făcute.

5) Traian Pop, Drept procesual penal, vol. I, Cluj, 1946, p. 6.
6) Ilie A. Ilie, Idem, p. 8.
7) Traian Pop, Idem, p. 12.

În scopul imprimării unei aparente veridicităţi ştiinţifice, tentativei de extindere a supravegherii procurorului asupra unor activităţi ce se desfăşoară — aşa după cum am arătat mai înainte — în cursul urmăririi informative speciale şi chiar al supravegherii informative generale, a fost pusă în circulaţie ideea că momentul începerii procesului penal nu coincide cu momentul începerii urmăririi penale, ci este anterior acestuia, fiind marcat de „sesizarea prin plîngere sau denunţ" ori de „desfăşurarea unor activităţi în vederea sesizării din oficiu şi a începerii urmăririi penale". În afară de faptul că nu are suport legal — nerezultînd din nici o normă juridică — această susţinere este contrară prevederilor art. 2 alin. 1 C. pr. pen. potrivit cărora procesul penal se desfăşoară atît în cursul urmăririi penale, cît şi al judecăţii, potrivit dispoziţiilor prevăzute de lege.

Întrucît prin normele Codului de procedură penală nu este reglementat un alt curs al procesului penal în afară de acela al urmăririi şi al judecăţii, încercarea de a demonstra că momentul iniţial al procesului penal este momentul sesizării, iar nu acela al începerii urmăririi penale se situează de plano în afara legii. Ca atare, speculaţiile făcute pe marginea sistematizării normelor aşezate în partea specială a Codului de procedură penală sub titlul I, cap. IV, secţiunile 1 şi 2 nu sînt suficiente pentru crearea unei noi faze nenominalizate a procesului penal, fază necunoscută pînă în prezent nici în teoria dreptului procesual penal.

Aserţiunea că actele premergătoare sînt acte procesuale este inacceptabilă şi pentru considerente deduse din normele ce reglementează calităţile persoanelor participante la procesul penal.

Dintre aceste persoane autorul infracţiunii reprezintă figura centrală a procesului penal deoarece întreaga activitate procesuală se desfăşoară în vederea tragerii sale la răspundere şi restabilirii ordinii încălcate. Pentru a-l deosebi de ceilalţi participanţi, legiuitorul a definit calitatea acestuia în cursul desfăşurării procesului penal.

Astfel, persoana faţă de care se efectuează urmărirea penală se numeşte *învinuit*, cît timp nu a fost pusă în mişcare acţiunea penală împotriva sa (art. 229 C. pr. pen.).

Persoana împotriva căreia s-a pus în mişcare acţiunea penală este parte în procesul penal şi se numeşte *inculpat* (art. 23 C. pr. pen.).

Spre deosebire de inculpat, învinuitul nu este parte în procesul penal, ci numai subiect de drepturi şi obligaţii procesuale.

Persoanei bănuite de săvîrşirea unei infracţiuni, în legătură cu care se efectuează acte premergătoare în vederea începerii urmăririi penale, legiuitorul nu i-a dat nici o denumire deoarece, neexistînd proces penal, n-a fost necesară o astfel de definiţie.

Un alt argument de text împotriva tezei care situează actele premergătoare în cadrul procesului penal este dedus din prevederile art. 224 alin. 2 şi 3 raportate la art. 90 alin. 2 C. pr. pen.

În baza dispoziţiilor art. 224 alin. 2 C. pr. pen., actele premergătoare pot fi efectuate şi de către lucrătorii operativi ai Ministerului de Interne, anume desemnaţi în acest scop. Potrivit regulei scrise în art. 90 alin. 2 C.pr.pen., procesele-verbale încheiate de către alte organe decît cele de urmărire penală şi de

judecată constituie mijloace de probă numai dacă legea care le reglementează prevede în mod expres aceasta.

Răspunzînd cerințelor regulei citate, în art. 224 alin. ultim C.pr.pen., legiuitorul a prevăzut că procesul-verbal, prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare, poate constitui mijloc de probă. Pe cale de consecință, dacă s-ar admite că procesul penal începe odată cu primirea plîngerii sau denunțului ori a desfășurării unor activități în vederea sesizării din oficiu și a începerii urmăririi penale ar însemna că pînă în momentul începerii urmăririi penale el poate fi început și de către lucrătorii operativi ai Ministerului de Interne ori de către alte organe decît cele de urmărire penală. Or, din toate reglementările procedurale se desprinde cu suficientă claritate că, în afara cazurilor prevăzute de art. 279 lit. a C.pr.pen., procesul penal poate fi început numai de către organele de urmărire penală competente. Nici o dispoziție procedurală nu conferă lucrătorilor operativi din Ministerul de Interne dreptul de a începe procesul penal ori de a efectua din proprie inițiativă acte procesuale.

Arătam mai înainte că, în concepția Codului de procedură penală din anul 1937, plîngerea, denunțul și primele cercetări apăreau ca acte anteprocesuale. Comentînd dispozițiile acestui cod și concluzionînd asupra diverselor opinii exprimate în teoria dreptului procesual penal cu privire la caracterul unic sau plural al raportului juridic procesual, Traian Pop arăta că: „după o teorie, este o pluralitate de raporturi care se suprapun; în fiecare moment procesual, adică în fiecare fază a procesului, se naște cîte un raport procesual; astfel avem *raport preprocesual în faza primelor cercetări*, altul în faza urmăririi, altul în faza instrucției, altul în faza judecății și apoi poate fi și în faza executării; după altă teorie, raportul procesual este unic; după a treia teorie, procesul penal este unic, dar complex, care naște în momentul punerii în mișcare a acțiunii penale și durează pînă la rezolvarea lui definitivă" [8]).

Din cele expuse rezultă fără echivoc că primele cercetări, care într-o anumită măsură își găsesc corespondentul în actele premergătoare de astăzi, au fost considerate de către toți autorii ca avînd un caracter anteprocesual.

Doctrina dreptului procesual penal oferă, de asemenea, posibilitatea constatării că după unii autori raportul procesual penal ia naștere în momentul punerii în mișcare a acțiunii penale sau al altor modalități de declanșare a urmăririi penale, iar după alți autori el se naște numai în momentul aducerii în fața instanței de judecată a raportului juridic de drept penal. Ea nu ne oferă însă posibilitatea să constatăm că pînă la apariția articolului „Actele premergătoare și locul lor în procesul penal" cineva ar fi încercat să acrediteze ideea că procesul penal, și pe cale de consecință raportul juridic procesual penal, se declanșează în momentul sesizării organului de urmărire penală prin plîngere sau denunț ori al desfășurării unor activități în vederea sesizării din oficiu și a începerii urmăririi penale. Promotorul acestei concepții moniste, găsindu-se în imposibilitatea de a determina în mod univoc și clar momentul începerii procesului penal prin cele trei moduri de sesizare a organelor de urmărire penală, a fost obligat să recurgă la unele subtilități de exprimare. Astfel, în prima alternativă expusă, *„procesul penal începe odată cu sesizarea prin plîngere sau denunț"*, moment ce se determină, de regulă, prin înregistrarea acestora. Din momentul înregistrării plîngerii sau denunțului și pînă în momentul punerii rezoluției de începere a urmăririi penale se pretinde că procesul penal parcurge o fază — nenominalizată — în cursul căreia se efectuează acte premergătoare, operațiune asupra căreia procurorul exercită supravegherea respectării legii. În cea de-a doua alternativă nu s-a putut demonstra cu aceeași eficiență că procesul penal începe odată cu sesizarea din oficiu deoarece, potrivit dispozițiilor art. 228 alin. 3 C.pr.pen., în cazul „cînd organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie proces-verbal care constituie actul de începere a urmăririi penale".

Simultaneitatea celor două momente — al sesizării din oficiu și al începerii urmăririi penale —, rezultată din încheierea unui act ad probationem, exclude existența unei faze a procesului penal în cadrul căreia să se poată efectua acte premergătoare supuse supravegherii exercitate de procuror. În consecință, pentru realizarea scopului urmărit, s-a susținut că, în astfel de cazuri — care în materia cercetării infracțiunilor de competența organelor securității sînt cele mai frecvente — „procesul penal începe odată cu desfășurarea unor activități în vederea sesizării din oficiu și a începerii urmăririi penale".

Această determinare, fără caracter de generalitate, a fost generată de dorința extinderii supravegherii procurorului asupra unor activități specifice urmăririi informative speciale și supravegherii informative generale. Ne întemeiem observația pe constatarea că, în temeiul dispozițiilor art. 224 C.pr.pen. și ale Ordinului nr. 000250/1973 referitoare la munca informativă, toate organele de urmărire informativă ale securității au fost desemnate să efectueze acte premergătoare sau, cum afirmă Ilie A. Ilie în articolul citat, să desfășoare activități în vederea sesizării din oficiu și a începerii urmăririi penale.

Pentru contestatarii acestei observații punem întrebarea: care este momentul inițial al desfășurării unor activități în vederea sesizării din oficiu și a începerii urmăririi penale, moment ce marchează începutul procesului penal în opinia pe care o criticăm?

În ceea ce ne privește, considerăm că un răspuns precis și cu caracter de generalitate nu se poate da deoarece acest moment variază de la o cauză la alta în raport de condițiile sau particularitățile specifice ale fiecăreia. Ni se pare însă de necontestat că asemenea activități pot fi desfășurate atît de către organele de cercetare penală cît și de către organele informative ale Ministerului de Interne.

Speculația exprimată în paragraful „or, dacă aceste activități ar fi situate în afara procesului penal, pe cale de consecință ar trebui promovată opinia potrivit căreia actele premergătoare, materializate în pro-

[8]) Traian Pop, Drept procesual penal, vol. II, Cluj, 1947, p. 22.

cesul-verbal prevăzut de art. 224 alin. 3 C.pr.pen. şi pe care se fundamentează soluţia de neîncepere a urmăririi penale, nu pot fi supuse supravegherii exercitate de procuror în conformitate cu dispoziţiile art. 228 alin. 4—7 şi 275 C.pr.pen., ceea ce ar fi contrar acestor prevederi exprese" [9]), apare tot atît de inconsistentă ca şi celelalte fiindcă legiuitorul tocmai pentru a evita promovarea unor opinii de genul celei expuse a prevăzut în mod expres ce trebuie să facă procurorul în situaţiile reglementate prin art. 228 alin. 4—7 şi 275 C.pr.pen. Ca atare, este inutilă, dacă nu chiar dăunătoare, orice discuţie asupra a ceea ce este precis şi clar exprimat în lege.

Observaţia făcută în sensul că „situarea actelor premergătoare în afara procesului penal şi circumscrierea lor numai la acte cu caracter procedural este contrară dispoziţiilor legale ce le reglementează şi raţiunii instituirii lor" [10]) se întoarce împotriva autorului ei fiindcă, prin oferirea posibilităţii efectuării acestor acte, legiuitorul a voit să dea persoanelor nevinovate garanţia procedurală că împotriva lor nu se va începe în mod netemeinic procesul penal. Aşadar însăşi raţiunea reglementării actelor premergătoare le situează într-un cadru preprocesual.

Insuficienta înţelegere a raţiunii reglementării actelor premergătoare a dus, aşa după cum se constată, la formularea unor concluzii care oferă oamenilor incorecţi posibilitatea de a înlătura pe cei corecţi sau de a se răzbuna. De exemplu, X fiind stingherit în acţiunile sale incorecte de către Y, pentru a-l înlătura ori a-l compromite, printr-un denunţ adresat organului de urmărire penală, îl învinuieşte că în seara zilei de 15 martie 1974, în împrejurările pe care le descrie, a insultat o persoană din cele arătate în art. 160 C.pen., săvîrşind prin aceasta infracţiunea de ofensă a autorităţii, prevăzută şi pedepsită de art. 238 C.pen. Primind denunţul şi văzînd că din cuprinsul său rezultă una din cauzele de impiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale — fapta fiind comisă anterior datei de 2 aprilie 1974 cînd prin Decretul nr. 110 infracţiunea de ofensă a autorităţii a fost amnistiată — organul de urmărire penală, în temeiul dispoziţiilor art. 228 alin. 1 C.pr. pen., raportat la art. 10 litera g C.pr.pen., fără a face vreo investigaţie, înaintează procurorului denunţul împreună cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală împotriva lui Y. Procurorul constatînd că propunerea este legală şi temeinică o confirmă. Potrivit opiniei pe care o criticăm, în acest caz, procesul penal împotriva lui Y a existat din momentul primirii denunţului de către organul de urmărire penală şi pînă în momentul confirmării de către procuror a propunerilor de neîncepere a urmăririi penale. Prin grija binevoitorului X, organul de cadre, luînd cunoştinţă de faptul că Y a fost implicat într-un proces penal, solicită acestuia o completare la autobiografie. Fără să ştie nimic în legătură cu cele petrecute, Y declară cu toată sinceritatea că nu a fost implicat în nici un proces de acest gen. Faţă de cele ce pot fi aflate de la organul de urmărire penală, Y apare ca nesincer şi este expus la a fi tratat ca atare.

Iată ce consecinţe grave poate antrena în practică acceptarea unei opinii lipsită de suport legal şi întemeiată numai pe speculaţii făcute asupra unor elemente al căror conţinut devine susceptibil de interpretări diverse atunci cînd sînt desprinse din contextul expunerilor.

Este, de asemenea, în afară de orice îndoială că cerinţele aprofundării cunoaşterii ştiinţifice sînt incompatibile cu formulări care nu oferă posibilitatea determinării cu exactitate şi cu caracter de generalitate a momentului începerii procesului penal în cazul sesizării din oficiu, dar care, pe cale de consecinţă, oferă procurorului posibilitatea de a-şi extinde supravegherea asupra întregii activităţi informative a organelor Ministerului de Interne. Consecinţele negative ale acestei extinderi a supravegherii exercitate de procuror impun adoptarea unei poziţii critice ferme faţă de susţinerea potrivit căreia procesul penal ar începe „odată cu desfăşurarea unor activităţi în vederea sesizării din oficiu şi a începerii urmăririi penale", susţinere inacceptabilă atît din punct de vedere teoretic, cît şi practic.

Concluzionînd asupra raportului dintre procesul penal şi actele premergătoare, în dezacord cu susţinerile autorului articolului „Actele premergătoare şi locul acestora în procesul penal", vom reţine că, potrivit dispoziţiilor art. 2 alin. 1 C. pr.pen. raportate la dispoziţiile art. 200 şi următoarele C.pr.pen., momentul începerii procesului penal este marcat de:

a) introducerea plîngerii prealabile la instanţa de judecată sau, mai precis, de rezoluţia prin care judecătorul, cînd primeşte plîngerea, fixează termen şi dispune citarea părţilor (art. 282 şi următoarele C. pr.pen.), în cazul infracţiunilor arătate în art. 279 litera a C.pr.pen.;

b) rezoluţia de începere a urmăririi penale pusă pe denunţ sau plîngere (art. 228 alin. 1 C.pr.pen.) ori încheierea procesului-verbal în cazul sesizării din oficiu a organului de urmărire penală (art. 288 alin. 3 C.pr.pen.).

Deoarece în cazul altor infracţiuni decît cele arătate în art. 279 litera a C.pr.pen. procesul penal se naşte odată cu începerea urmăririi penale, actele premergătoare, fiind efectuate în vederea începerii acestei urmăriri, au un caracter anteprocesual.

Asupra actelor premergătoare procurorul îşi exercită supravegherea din momentul în care se începe urmărirea penală sau din momentul în care i se prezintă de către organul competent dosarul pentru a dispune asupra propunerilor de neîncepere a urmăririi penale.

Locotenent-colonel dr.
Dumitru MARINESCU

9) Ilie A. Ilie, Idem, p. 10.
10) Ibidem, p. 12.

CERNELURILE SECRETE

Intr-o epocă în care electronica este regină, in care miniaturizarea permite realizarea micropunctelor, in care legăturile radio sint facilitate la maximum prin diverse tehnici, apare derizoriu a ne preocupa de studiul cernelurilor secrete.

Şi totuşi, unele fapte, pe care le vom prezenta in continuare, ne indică că cernelurile secrete încă se mai folosesc. In iulie 1970, intr-un oraş din Brazilia, serviciul de contraspionaj din localitate proceda la interpelarea lui Blako Lazitch, cetăţean iugoslav, venit pentru o misiune cu caracter economic. El trebuia să se informeze pe pieţele locale asupra posibilităţii unor schimburi comerciale cu Iugoslavia. Avea asupra lui un simplu carnet de buzunar, in care erau menţionate diverse date despre producţii locale, susceptibile de a fi ameliorate, ca randament şi calitate, prin utilizarea de fosfaţi uscaţi produşi in Iugoslavia. Un revelator aplicat pe paginile carnetului a scos însă la lumină informaţii scrise cu cerneală secretă, privitoare la unele afaceri perfectate intre Brazilia şi Japonia, in mod special asupra tehnicilor de tratarea cărnurilor destinate conservării.

Memoria hîrtiei

Spionul, oricare ar fi specializarea sa, este obligat să prezinte centralei rapoarte asupra informaţiilor pe care le-a cules. I se cere citeodată un raport urgent, ceea ce necesită punerea in funcţiune a unor mijloace de transmitere rapidă. Altă dată, un raport poate aştepta citeva zile. Este cazul cel mai frecvent. Intr-o astfel de situaţie, agentul utilizează micropunctul, strecurat sub un timbru poştal. Dacă nu dispune de nici un mijloc de transmitere a datelor şi dacă memoria ii este incapabilă să reţină masa de informaţii pe care le-a cules, spionul este obligat să le consemneze in scris. Aceasta şi fac, de obicei, membrii misiunilor economice, politice, militare etc., care sosesc ca invitaţi într-o ţară oarecare. Informaţiile pe care le descoperă aceştia nu trebuie exploatate decit mult mai tirziu, in funcţie de studiile care vor fi intreprinse de specialişti. De aceea le aşază pe hirtie.

Dar de ce cerneală secretă ?

In Franţa, la Toulouse, in perioada finisării avionului „Concorde", tehnicieni americani au fost invitaţi să asiste la incercările la sol ale prototipului. Ei locuiau intr-un mare hotel din str. Netz. In ziua plecării, unul dintre ei şi-a uitat in cameră un carneţel care conţinea o mulţime de date tehnice ale aparatului franco-britanic. Informaţii deschise, dar de neinţeles pentru un profan. Carneţelul a fost găsit de o femeie de serviciu. Transmis portarului de la hotel, acesta l-a dat americanului venit să-l ceară. Bineinţeles că nimeni nu a sesizat importanţa semnelor, literelor şi cifrelor menţionate pe pagini.

Să descoperi un text redactat cu cerneală simpatică nu este însă totul. Trebuie să cunoşti şi limbajul convenţional utilizat de spion, iar sistemele criptografice sint nenumărate. Spionul care redactează textul trebuie bineinţeles să le cunoască. In practică, el se va servi de un limbaj curent, deşi puţin utilizat, ca „slong"-ul, vorbirea „gauner" sau „jor"-ul (argouri).

Dar articolul nostru se referă la cerneluri şi la revelatorii lor. In această materie putem distinge două cazuri posibile :

a) spionul se găseşte intr-o situaţie care-i permite să aibă acces foarte uşor la materialul necesar scrierii textului ;

b) spionul nu găseşte in comerţul local materialul de care are nevoie.

Considerind că agentul poate găsi local materialele indispensabile scrisului secret, el va utiliza diverse substanţe chimice sub formă de compuşi *).

In 1963, un agent arestat in Olanda avea asupra sa un stilou ordinar cu un cartuş dublu de aprovizionare — unul cu cerneală neagră, celălalt umplut cu un lichid pe bază de clorhidrat de antimoniu. Agentul avea in acest fel posibilitatea să-şi redacteze scrisoarea normal şi intre rinduri (cu cerneală invizibilă).

Pentru cei care nu dispun de asemenea mijloace, procedeul cel mai simplu constă in a prepara o soluţie de apă, amoniac şi ulei de in, produse care pot fi procurate din comerţ fără să atragă atenţia. Corpurile grase, chibritul, luminarea in special, constituie, de asemenea, excelenţi inlocuitori ai cernelii simpatice. Toate acestea consistă in a utiliza un material susceptibil să acţioneze pe hirtie, trasind urme fără luciu.

Laboratoare de spionaj

In prezent, centralele de spionaj sint echipate cu laboratoare care pun la punct nu numai mijloacele de transport ale cernelii secrete, dar chiar cerneluri a căror revelare este susceptibilă să pună probleme descifratorilor. In acest domeniu, tehnica inventează în fiecare an noi produse.

În cartea „Vinători de spioni" este redat cazul unui spion german care a „căzut" datorită unui material pentru redactarea mesajelor secrete găsit asupra sa. Materialul, sub formă de pulbere albă introdusă intr-un plic, s-a dovedit la analiză a fi un compus chimic. Spionul purta, de asemenea, asupra lui mici beţişoare din lemn de portocal şi o bucată de bumbac hidrofil. Trusa fiind completă, nu a fost greu să se stabilească că neamţul transmitea informaţii folosind praful de piramidon in amestec cu apă şi alcool.

În zilele noastre, produsele preparate sint disimulate in casete din ce în ce mai originale (perle, cercei, nasturi, stilouri, şireturi de pantofi etc.). De asemenea, mijloacele de transmitere a mesajelor sint foarte diverse. Imaginaţia n-are limite şi aceasta complică, in consecinţă, sarcina contraspionajului.

La Roma, in 1956, deţi-

*) „Securitatea" nr. 2/1970, pag. 62.

nutul unei inchisori își transmitea mesajele în exterior grație unui capăt de luminare. El scria pe dosul unei farfurii din metal, in care i se aducea mincarea. La bucătărie, deținutul care spăla vasele pudra ceara cu cenușă și revela mesajul pe care apoi îl transmitea în afară.

Un criminolog german menționează o metodă de care a luat cunoștință cu ocazia studiilor sale asupra mesajelor secrete. Pentru a scrie fără a lăsa urme, spune el, este suficient să moi o foaie de hirtie in apă și să o lași să se scurgă, să o așezi pe un lemn neted și apoi să o acoperi cu o foaie uscată. Se scrie pe aceasta din urmă cu un creion dur. Presiunea transmisă foii umede produce o urmă care devine invizibilă după uscare, dar reapare cind este din nou udată.

Pasiunea chimiștilor

In materie de spionaj se uzitează ca mesajul interceptat și citit să fie remis destinatarului autentic, pentru ca acesta să fie mai bine supravegheat.

In capitala britanică, in timpul celui de-al doilea război mondial, englezii au ajuns să afle conținutul mesajelor secrete schimbate intre guvernul portughez și reprezentantul său la Londra. Și cum Portugalia era pe atunci platforma spionajului german contra aliaților, era mai important să se știe ce cuprindeau mesajele, decit să fie alungat ambasadorul la Lisabona. Sistemul descoperit a permis contraspionajului englez să aresteze 6 spioni de indată ce aceștia au pus piciorul pe teritoriul englez.

Numeroși sint cei care s-au aplecat asupra studiului revelatorilor cu unica grijă, în afară de a descoperi textul ascuns, de a nu lăsa nici o urmă de identificare. In această muncă de cercetare, unii au lăsat insă „urme" importante. Chiar in zilele noastre sint folosite unele metode de relevare pe care un Reiss, Laffon, Stokis, Bruylants sau Burnier le-au pus la punct.

Iată citeva exemple:

Reactivul cu erythrosină amoniacală, extrem de eficace, are insă defectul de a dilua textul scris cu cerneală normală. Mulți preferă reactivul Takayama, care constă in a pune hirtia in contact cu o soluție compusă din soluție apoasă de nigrozină de la 20—100 cm^3; soluție apoasă de gumă arabică 30 cm^3 și acid clorhidric 50 la 100—500 cm^3. Dar acest reactiv nu este totuși eficace contra scrierii secrete cu lapte, apă și urină.

Relevarea cu iod. Este suficient să se pudreze cu iod metaloidic o placă de sticlă unsă cu gumă arabică și să se pună hirtia deasupra. După un timp, variind intre 5 și 20 de minute, cerneala invizibilă este relevată. Marele avantaj al metodei este că relevarea dispare după o oră. Așadar hirtia tratată rămine intactă și poate fi expediată spre destinatarul ei.

Cu mult inainte de ultimul război mondial, contraspionajul britanic se specializase in utilizarea reactivilor pe bază de iglical. Deși prezintă un dezavantaj serios, pot oricind să genereze o explozie, astfel de reactivi se conservă mult timp (aproximativ o lună) și relevă toate urmele de pe document — chiar o lovitură de unghie sau zgirieturi accidentale.

★

Dezvoltarea tehnicii oferă in zilele noastre mijloace tot mai perfecționate pentru a obține revelanți. Dar este vorba de un avantaj de care nu pot dispune decit marile laboratoare de contraspionaj.

Traducere și prelucrare din limba franceză din revista „Les spions et le monde secrete",
de colonel Ion LAZAROIU

Spioane occidentale care lucrează împotriva Occidentului

Una din cele mai remarcabile femei-spion ale Italiei are numele de cod „Carlota". Este o femeie de 35 ani, inteligentă, cu un farmec deosebit și deține un important post în administrația unei mari uzine din Stockholm. Aceasta este de fapt doar acoperirea ei pentru activitatea mult mai rentabilă de conducătoare a unei rețele de spionaj. Rețeaua ei se compune din 22 agenți și informatori.

Faptul că ea mai lucrează pentru Italia, după atîția ani, se datorește atitudinii indolente și tolerante a italienilor.

In ceea ce privește primii cinci ani ai activității ei, Roma era foarte satisfăcută, o lăuda des și o plătea bine, dar... nu destul de bine. „Carlota" este o femeie costisitoare, cu gusturi rafinate, iar banii se topeau repede în mîinile ei. De aceea, cu cîțiva ani în urmă, cînd un spion, se pare, israelian, destul de perspicace pentru a înțelege că și dînsa lucrează pentru o putere străină, i-a făcut propunerea de a lucra și pentru țara lui, ea a acceptat fără ezitare, triplîndu-și astfel venitul fără a munci prea mult în plus. „Carlota" a continuat să furnizeze directorilor spionajului italian microfilme ale unor planuri, ca și secrete industriale și militare, dar făcea acum și copii pentru noii ei superiori de la Tel Aviv.

„Carlota" a lucrat astfel cîțiva ani pînă cînd faptul a fost descoperit de centrala din Roma. Serviciul secret italian avea un rezident la Tel Aviv care între timp reușise să recruteze un agent chiar din centrala de spionaj israeliană. Acest agent a aflat că informațiile care proveneau de la Stockholm erau furnizate de „Carlota". El și-a informat rezidentul care, la rîndul său, a informat Roma.

De regulă, în asemenea situații, ofițerii de informații întrerup imediat legătura cu un agent, întrucît o astfel de postură pune în mod evident la îndoială loialitatea acestuia, iar efectele trădării pot fi dezastruoase. Dar superiorii italieni ai „Carlotei" mai știau că informațiile pe care ea le furniza cu atita regularitate erau de mare importanță și nu erau dispuși să se dispenseze de o asemenea sursă. Astfel că, într-o manieră tolerantă, tipic latină, superiorii „Carlotei" au decis să-i permită acesteia să lucreze ca agent dublu, după ce au dojenit-o foarte serios.

Dar la dosarul ei s-a mai adăugat o notă: „în viitor, sub nici un motiv și în nici o împrejurare, să nu ajungă la ea vreo frîntură de informație reală care ar putea fi exploatată de Tel Aviv".

Traducere de căpitan N. CALUGARIȚA din vol. „Femei în spionaj" de J. B. Hutton, New York, 1972.

Vă recomandăm să citiţi :

„În bîrlogul lupului"

Locul, rolul şi importanţa contraspionajului au fost bine definite de evenimentele militare, sociale, politice şi economice petrecute pe Mapamond în anii ce s-au scurs de la inceputul secolului nostru pînă astăzi.

Lucrarea **IN BIRLOGUL LUPULUI**, traducere din limba rusă, este consacrată tocmai acestei activităţi, ale cărei rezultate se lasă adeseori mult timp aşteptate, pentru obţinerea lor fiind nevoie de incordarea maximă şi îndelungată a tuturor resurselor volitive de care dispune natura umană.

Lectura cărţii oferă cititorului multe idei valoroase, dintre care evidenţiem citeva. In vederea îndeplinirii misiunii ce i-o încredinţează patria, lucrătorul de contraspionaj trebuie să adune cit mai multe informaţii, să distingă constantul de intimplător, să reţină esenţialul, oricît de lipsit de importanţă ar părea la prima vedere, să folosească datele preţioase, obţinute cu trudă şi riscuri, pentru anihilarea acţiunilor ostile întreprinse de duşman împotriva ţării sale. Condiţia esenţială a reuşitei este disciplina muncii, ştiut fiind că cei ce îi conduc pe lucrătorii de contraspionaj cunosc aspecte pe care aceştia nu le ştiu şi că se intimplă de multe ori ca pentru atingerea unui anumit obiectiv să se renunţe la lucruri importante ce apar pe durata realizării lui.

Rolul corzii ce-i leagă pe alpinişti unul de altul, ajutîndu-i să se salveze între ei in caz de pericol, este îndeplinit în munca de contraspionaj de lanţul conspirativităţii, in care fiecare verigă este un inel inchis de la care pleacă o singură legătură la veriga următoare.

Mijloacele şi metodele pe care le are la îndemînă lucrătorul de contraspionaj, pentru a-şi îndeplini misiunea, sint variate. Dacă vrea să obţină informaţii cît mai bogate, cel mai indicat este să se complacă în situaţia omului ce trebuie convins de ceva. O împotrivire naivă, înfierbintă pe interlocutor.

Cînd trăieşte acoperit printre duşmani, este necesar să-i facă pe cei cu care vine în contact să simtă superioritatea sa, dar de o manieră care creează impresia că el nu ar putea să-şi valorifice calităţile fără sprijinul binevoitorilor. Întotdeauna se vor găsi oameni gata să-i sprijine pe cei cu cap, iar dacă nu se vor găsi, vor fi căutaţi.

Datorită rolului deosebit de important ce-l are lucrătorul de contraspionaj în angrenajul acestei activităţi, el nu dispune de viaţă după bunul lui plac, întrucît moartea sa atrage după sine pe cea a altor oameni de care este legat, lăsînd, în plus, descoperit sectorul ce l-a deservit, din care un permanent pericol îi va ameninţa pe ai săi.

Momentele grele prin care trece lucrătorul de contraspionaj sint multe şi dintre ele unul din cele mai periculoase este acela cînd deţine informaţii de importanţă vitală pentru soarta ţării sale, pe care însă, din motive obiective, nu le poate transmite. Este clipa în care el stă pe marginea prăpastiei, gata să se prăbuşească şi numai răbdarea, stăpînirea de sine îi întind mîna salvatoare.

Considerăm că bogăţia de idei şi situaţiile operative deosebit de instructive oferite de lucrarea **IN BIRLOGUL LUPULUI** o recomandă ca un util izvor bibliografic, menit să îmbogăţească cunoştinţele profesionale ale lucrătorilor de securitate.

Căpitan Gheorghe VARGA

Comanda nr. 0130